לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ה', כ"ג באלול תשמ"ז, 17 בספטמבר 1987 / שנה מ"ח מס' 13449 / המחיר —.1 ש"ח כולל מע"מ

גורבאצ'וב: קרוב הסכם לחיסול הטילים לטווח קצר ובינוני

מוסקווה. — הסכם לחיסול כל הטילים הגרעיניים לטווחים בינוני וקצר ייתכן עוד השנה, ואמנה לצימצום החימוש הגרעיני האסטרטגי עשויה להיחתם בתחילת השנה הבאה — אמר אתמול מנהיג ברית־המועצות, מיכאיל גורבאצ'וב.

לאו"ם קרא גורבאצ'וב להקים מנגנון, שיפקח על יישום ההסכמים לפיקוח על הנשק הגרעיני ולאימות ההסכמים שייחתמו להגבלתו.

לדברי גורבאצ'וב כלולים במאמר שפירסם לרגל פתיחת המושב ה־42 של עצרת האו"ם ופגישת שרי החוץ של שתי מעצמות־העל, בוושינגטון, היום.

(איי.פי., עיר)

2 המפקדים נהרגו במכת האש הראשונה — הכוח הוסיף להילחם עד שחולץ

המארב בחרמון — פיגוע ראשון של „חזית ההתנגדות הלבנונית"

„החזית" — איחוד של מפלגות השמאל בלבנון, הפועל בהשראת סוריה, והפיגוע נערך ביום השנה החמישי להקמתו ● 3 חיילי צה"ל נהרגו ו־4 נפצעו בהיתקלות בה הופתע הסיור ● החללים: סרן רונן וייסמן, סגן אלכסנדר זינגר וטוראי אורן כמיל ● פעולת החילוץ נמשכה שעות ארוכות בשל תנאי השטח הקשים והסתייעה במסוקים וטנקים ● האירגון שביצע הפיגוע הכריז אמש כי יחריף המאבק עד שייצאו כל חיילי צה"ל מלבנון

מאת יהודה צור, זהבה מרום וקובי מנדל, כתבי „על המשמר"

שלושה חיילי צה"ל נהרגו וארבעה נפצעו קל — כולם חיילי חטיבת גבעתי — בהיתקלות שהיתה ביום ג' בערב, במורדות המערביים של החרמון, עם חוליית מחבלים מארגון המאחד את מפלגות השמאל בלבנון, הפועלות בהשראת סוריה.

ההיתקלות היתה בתוך רצועת הביטחון, כ־2 ק"מ מגבול ישראל ומצפון לכפר־שבעא, בגיזרה המזרחית, לא הרחק מבקעת הלבנון, שכונתה בעבר פתחלנד.

החללים הם סרן רונן (ישי) וייסמן, בן 21, ממושב מסלול, בנגב; סגן אלכסנדר זינגר, מקיבוץ עין צורים, בשפלה, וטוראי אורן כמיל, מרמלה.

ארבעת פצועי התקרית פונו לבית החולים רמב"ם בחיפה. סגן מנהל בית־החולים, ד"ר הלברט סטינגר, מסר לכתבנו, כי מצבם קל. שלושה מהם נפגעו באמת־ידם ואחד נפגע מקליע בברכו ועבר ניתוח. שניים ישוחררו הבוקר מבית־החולים להמשך הטיפול במיתקן החלמה.

נשבה מחבל מצוע

בעת חילוץ הכוח, נתגלה במקום מחבל מצוע, שנעזב על ידי חבריו. גם הוא פונה לבית־החולים.

על־פי סימנים באזור ההיתקלות משערים, שהיו למחבלים נפגעים נוספים.

בסריקות נתגלו אמצעי־לחימה רבים וחומרי־חבלה, שהותירו המחבלים במנוסתם.

חיוניות אזור הביטחון

אלוף פיקוד הצפון, אלוף יוסי פלד, אמר אתמול, כי ההיתקלות הוכיחה שוב את חיוניותו של אזור הביטחון, שכן 90 אחוז מהלחימה ניטשת כיום על הקליפה החיצונית

(סוף בעמוד 4)

סרן רונן וייסמן

„תחת אש שיפר עמדות וכך הציל את חיי חייליו" — אמר עליו מפקדו בהלווייתו בבאר־שבע

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

אלפים באו אתמול בערב לבית העלמין בבאר־שבע, להלווייתו של סרן רונן (ישי) וייסמן, בן 25 ממושב מסלול שבנגב. ישי היה מפקד כיתה בצנחנים, אחר כך מפקד מחלקה של חיילי ישיבות ההסדר, סגן מפקד פלוגה בחטיבת גבעתי, ואחר כך מפקד פלוגה בחטיבה. באוגוסט השנה היה אמור להשתחרר, אולם אחרי לבטים האריך את שירותו בצבא הקבע. לישי ז"ל שלוש אחיות. הוא גדל בקיבוץ מגידו ועבר עם משפחתו למושב אוגדה שבפיתחת רפיח. עם פינוי סיני עברה המשפחה למושב מסלול. ישי תכנן לשכור דירה עם חבר וללמוד באוניברסיטה לאחר שחרורו.

מפקדו, רב־סרן שמואל סיפר עליו אתמול: „הוא היה גם מפקד, גם חבר, גם לוחם. כל הדברים שיש במפקד ובלוחם היו ברונן. הדבר שאפיין אותו מכל היה הדוגמה האישית. תמיד להוביל תמיד לנוע קדימה, תמיד לצאת למשימות הקשות ביותר. וזה מה שהוא עשה גם הפעם. רונן היה המ"פ הטוב ביותר שהיה לי בגדוד. מנהיג במלוא מובן המלה. הייתי יכול להיות שקט, בטוח ורגוע בפשיטות ובמבצעים כי ידעתי שיש על מי לסמוך. רונן נפל פשוט בגלל חוסר מזל. מהרגע שהם הגיעו — נפתחה עליהם אש אדירה, כבדה מאוד, וכל מה שהוא הספיק לעשות — לא עזר. המחבלים שהיו במארב ירו אש תופת לכל הכיוונים. הוא הספיק להעביר פקודות, לדלג ולשפר עמדות, ובכך הציל את חיי חייליו. כשהוביל את הכוח קדימה — נפגע מכדורי אויב וכנראה נהרג במקום. קשה, קשה לקלוט את זה."

טוראי אורן כמיל

נפצע בפיגוע בכותל וסרב להשתחרר ● „לפעמים לא מתים בכלל" — ספר לו אביו סא"ל (מיל.) ברמלה

טוראי אורן כמיל בן 19, מרמלה, הובא אתמול למנוחות בבית הקברות הצבאי בעיר, בהשתתפות רבבות של אנשים מלווים את ארונו. בדברי ההספד שהשמיע אביו, סגן אלוף (מיל.) ברוך כמיל, ששירת בצה"ל בדרגה זו עד לפני כשנתיים, התכחש האב למוות ואמר: „לפעמים לא מתים בכלל, אתה תישאר אתנו תמיד." אורן נפצע לפני כשנה בעת התקפת הטרור על גבעתי בכותל המערבי, בירושלים, אך נפצע בידו, ויכול היה להשתחרר מהיחידה. אך הוא התנגד בתוקף, המעיט בחומרת הפציעה כדי להמשיך ולשרת ביחידה, בשכוונתו ללכת בעקבות האב ולעשות קריירה בצבא.

אביו סא"ל במילואים השתחרר מצה"ל בשנת 1982 והיום הוא עובד מועצת פועלי רמלה. אמו של אורן, מרים, היא גננת. סבה, מותיקי רמלה, הגיע אליה בשנות החמישים ונודע כאיש ציבור נמרץ ועובר תוער הפועל של ההסתדרות.

סגן אלכסנדר זינגר

עלה ארצה מארצות הברית והתגורר בקיבוץ עין צורים ● יובא למנוחות מחר בהר־הרצל בירושלים

הלווייתו של סגן אלכסנדר זינגר שנפל למרגלות הר החרמון בלבנון תהיה ביום ו' בהר הרצל בירושלים. אלכסנדר נפל ביום הולדתו ה־25. נולד בארה"ב, עלה לישראל בדצמבר 1984, התגייס לצנחנים ושם שירת עד סוף 1985. לאחר שסיים קורס קצינים, ביקש להגיע ליחידה לוחמת וכך מצא עצמו בגבעתי, שם שירת בארבעת החודשים האחרונים. אלכסנדר שאף לקידום ורצה לצאת לקורס מ"פ. עלה ארצה, ללא הוריו, היה חייל בודד והתקשר אל קיבוץ עין צורים שבדרום, שם מתגורר אחיו דני המשרת בצה"ל. (קת"ם)

חיבוק ביגון למאגאריק

מוסקווה. — „אסיר ציון האחרון", ששוחרר מכלאו, אלכסיי מאגאריק מקבל חיבוק מיוסף ביגון, מסורב העלייה הוותיק שחותר לו לעלות / ידיעה עמוד 3 (צילום: איי.פי.)

למובארק אין עניין בפגישה עם שמיר ● עמוד 2
בנק ישראל אינו מרוצה מהמדד ● עמוד 3
נקש יוסגר חרף צו ביה"ד הרבני ● עמוד 4
2 נשים וגבר נהרגו בתאונות דרכים ● עמוד 19
טלפון שבור בין דודאי להברפלד ● עמוד 19
מזכ"ל ההסתדרות הציונית חשוד בגניבה ● עמוד 19

לקראת צאתו של פרס לארה"ב — אושרו המלצות לצמצום הקשרים עם דרום־אפריקה

בין ההמלצות שאישר הקבינט: לא יאושרו השקעות בדרום־אפריקה ● לא יינתנו לה הלוואות ● ייאסר יבוא קרוגראנד ● יופסקו קשרי התרבות ● יימנע עידוד התיירות ועוד

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הקבינט אישר אתמול שורת המלצות שמטרתן לצמצם את קשרי ישראל עם ממשלת האפרטהייד של דרום־אפריקה בתחומי הכלכלה, המסחר, התרבות, המדע והספורט ובן בתחום נסיעות של עובדי מדינה לארץ זו.

ההמלצות הוגשו לקבינט על־ידי המנכ"ל המדיני של משרד החוץ ד"ר יוסי ביילין, שעמד בראש ועדה בין־משרדית שעיבדה את ההמלצות. החלטת הקבינט התקבלה ללא התנגדות. בישיבת הקבינט השתתפו שישה שרים בלבד מבין תשעה חבריו (לאחר התפטרות משה ארנס). ראש הממשלה יצחק שמיר וחמשת שרי המערך. שלושת השרים הנותרים — משה נסים, אריאל שרון ודוד לוי — שוהים בחו"ל.

לקראת נסיעת פרס ראש־הממשלה החליט להעלות את הנושא בקבינט לקראת צאתו של שר־החוץ שמעון פרס לארה"ב ולקראת המועד, שבו ישיב הממשל לקונגרס (1 באוקטובר) כיצד פעל בקרב המדינות המקבלות סיוע אמריקני להפסקת קשרי הסחר והכלכלה שלהן עם דרא"פ.

הקבינט אישר את ההמלצות הבאות:

● לא יאושרו השקעות חדשות בדרא"פ. מקרים חריגים יידונו בוועדה מיוחדת, בה ישתתף נציג משרד החוץ.
● לא יינתנו הלוואות ממשלתיות לדרום־אפריקה.
● ייאסר יבוא קרוגראנד. (מטבע של דרא"פ) המטבע.
● יוקפא יבוא ברזל ופלדה.
● יופסקו קשרי התרבות ברמה הממשלתית.
● קשרי הספורט עם דרא"פ יהיו כפופים להחלטות התאחדויות הספורט הבין־לאומיות.
● יימנע עידוד התיירות לדרא"פ.
● לא ייחתמו הסכמים חדשים

(סוף בעמוד 2)

מחיר כבד

השמירה על גבולנו הצפוני שוב גבתה מחיר כבד. שלושה חיילי צה"ל שילמו בחייהם על מילוי משימה שגרתית, לכאורה, של סיור ברצועת הבטחון ותתחקות אחר חוליות מחבלים, המנסים מדי פעם לחדור לשטחה של ישראל. הפעם הותקפה יחידת צה"ל קטנה במורדות המערביים של החרמון על־ידי חוליה גדולה של מחבלים השייכים ל„חזית ההתנגדות הלאומית הלבנונית". על פי כל הסימנים שני הצדדים הופתעו מן ההתקלות הזאת, ובקרב, ממרחק קטן, נפלו שלושה מחיילינו, ביניהם שני הקצינים שפיקדו על הכוח.

זהו אירוע חמור ומכאיב. השלושה שנפלו מנעו את חדירתה של חוליית המחבלים לכיוון שטחה של ישראל, בה התכוונו, כנראה, לבצע פיגוע המוני. הציבור בארץ שומע מדי פעם על התקלויות של כוחותינו עם מחבלים, המסתיימות בחיסול המחבלים ללא נפגעים מצידנו. לכן נוצר רושם של בטחון מוחלט, מבלי להביא בחשבון את הסיכון היומיומי שבו נתונים אותם חיילים הממלאים 24 שעות ביממה את המשימה של סיורים והתחקות אחרי עקבות המחבלים. רק כאשר מגיעה הבשורה הקשה, כמו זו מאתמול, חודרת להכרתנו ההבנה, כי למעשה בגבול הצפוני מתנהלת מלחמה בזעיר אנפין. מלחמה על שלומם של תושבי הגליל, שבינם לבין המחבלים ניצבים אותם חיילי צה"ל הנדרשים לערנות בלתי פוסקת, ולנכונות להלחם ללא אתראה מוקדמת, ולעיתים לחסום את דרכם של המחבלים בגופם.

צה"ל בוודאי ילמד לקחים ויסיק מסקנות מן האירוע הזה, במיוחד כיצד למנוע פגיעה בחיילים הנעים בשטח מסולע וקשה, שבו הפתעה דרמאטית כאילו מאומנת מראש. אך מעבר ללקחים הצבאיים חובה להבין, כי גם לאחר הנסיגה מלבנון לא הושג הבטחון המלא בגבול הצפוני. לבנון המפולגת ומלאת הגורמים הלוחמים בינם לבין עצמם, היא לבנון שאין בה כוחות הרוחשים אהדה לישראל – כולם מוכנים להתחרות בעליונותם ובנכונותם לפגוע בנו. זו התוצאה ה„מזהירה" של מלחמת לבנון. המחבלים לא חוסלו כטענתו הרברבנית של אריאל שרון, ואילו העוינות הכללית כלפינו גברה ביתר שאת. לישראל אין עתה ברירה אלא להמשיך באותה כוננות נגד ניסיונות הפיגוע. ויחד עם זאת לצפות להשגת השלום באזור כפתרון בלעדי לאבטחת שקט ובטחון מלא.

שמיר ביקש להצניע החלטות הקבינט

אסר על מנכ"ל משרד החוץ, ד"ר ביילין, לדווח לעיתונאים על ההחלטות נגד האפרטהייד ● עיתונאי חוץ המתינו לשווא — ולבסוף הופיע לפניהם דובר משרד־החוץ ● לשכת רה"מ חששה מ„חגיגה" בנושא שיעשה משרד־החוץ ● עוד טענה שאין לד"ר ביילין זכות לדווח מהקבינט ● סבורים שראש־הממשלה כועס על הדלפת התשובות השליליות של חוסיין ומובארק לרעיונותיו

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

שערורייה־זוטא התחוללה אתמול כאשר ראש הממשלה יצחק שמיר הורה לבטל את הופעתו של המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין, בפני כלי התקשורת, כדי למסור פרטים על החלטת הקבינט בעניין צמצום הקשרים עם דרום־אפריקה.

לאחר תום ישיבת הקבינט ומסירת תוכן החלטת הקבינט לשגריר דרום־אפריקה בישראל, הודיע ד"ר ביילין, בתיאום עם שר החוץ שמעון

(סוף בעמוד 4)

ציורמצב

מן הכורסה / הפילהרמונית

מבט שלילי

אחרי שהטלוויזיה הישראלית הגיעה להישג מזהיר בפיתוח תרבות הפלסטיק שלנו, היא ניסתה אמש להוכיח, כי הפילהרמונית נמצאת על מדרגה אחת נמוכה ממנה. צוות „מבט שני" בראשותו של פררי גרובר, הציג תזמורת מתנשאת, נפוחה, טובלת בשומן. אך מה לעשות, העובדות שהציגה הטלוויזיה חזקות מדעותיה הקדומות. אחוז אחד מכלל היהודים בישראל הם מנויי הפילהרמונית, וזהו אחוז שאין לו אח ודוגמא בעולם. בשידור הודיעו כמה מכוכבי המוסיקה בעולם כמו פרלמן, מהטה, שטרן, מינץ ורוסטרופוביץ'. הטלוויזיה מתגעגעת לימי הבראשית של הפילהרמונית כאשר הוברמן מילא אולמות בפועלים. מאז התחלף לא רק הדור אלא גם מעמד הפועלים. אבל גם היום אולי ניתן היה למלא אולמות בפועלים, אילו הממשלה היתה מסבסדת את התרבות. גרובר שכח לספר, כי משרד החינוך והתורמים גם יחד מכסים שמינית מתקציב הפילהרמונית, את היתר מכסים המנויים.

אחד הגורמים בחינוך המוסיקלי הלקוי של הציבור הוא הטלוויזיה: לרשותה עומדת תזמורת סימפונית השייכת לרשות השידור, אך הטלוויזיה מתעלמת מקיומה האמנותי. גרובר שכח לספר כי מנצח ברמתו של מהטה מקבל בחו"ל 10 אלפים דולר לקונצרט. בישראל הוא עושה זאת כמעט ללא תשלום ואף מביא אמנים חינם. הפילהרמונית איננה מסוגלת גם לפרנס את עצמה וגם להגיע לקהל רחב יותר, אבל הטלוויזיה יכולה להגיע למליונים. אתמול היא עשתה זאת על־דרך השלילה.

יצחק שור

אומל / עובדי תע"א

משלמים את המחיר

לא קל להם, לעובדי התעשייה האווירית. התקשורת לא אוהבת אותם. כועסים עליהם בגלל ההפגנות, אבל בעיקר בגלל שהם לא נחשבים לקשיים, פועלים אמיתיים. נרמה גם שכושר המיקוח שלהם גבוה במיוחד. אפילו המפרגנים המקצועיים נטשו אותם מזמן.

ובכל זאת, תהליך הפיטורים והאימה והעלבון והתסכול הכרוכים בכך, נמשכים כבר זמן רב. זמן רב מדי. הדיונים הארוכים והמתישים של ממשלה לא מחליטה, ערערו את הביטחון שראוי לו לאדם לחוש במקום עבודתו. זה לא גרם לרוב העובדים לירידה במוסר העבודה, להיפך. אולי גם בגלל האהבה לפרויקט שיצרו.

אחר־כך באה ההחלטה. ערעור נוסף של עצבים מרוטים ממילא. אבל ההחלטה, כידוע, אינה הפיטורים עצמם. רשימות המפוטרים אמנם מחכות, מופקדות בידיהם של מי שלא יפוטרו. אך איש לא יודע אם הוא בחוץ או בפנים. השמועות שרצות בין החדרים הופכות את ההמתנה לבלתי־נסבלת. התאריך המשוער של גזר הדין — אחרי החגים, לפני החלופות...

והרי בסך הכל, מה כבר קרה? רק כמה אלפי מפוטרים, שהמשק לא מתכוון לקלוט אליו בזרועות פתוחות, רק כמה אלפי משפחות ללא משענת כלכלית סבירה (בהחלט סבירה, לא גבוהה), רק כמה אלפי עובדים שמשלמים את מחיר ההחלטות של ממשלות חסרות אחריות. במקרה הזה — איש לא יבקש ועדת חקירה.

עמית אנטר

שפופרת/אייל גפן

סטייל זיכרון־חושים

„המצאה נהדרת. מצאנו חלופה ל'לביא'. 3000 תע"שיונרים יוכלו להמשיך לייצר, לייצר סיגריות". כך הגיב אייל גפן כששמע דבר ההמצאה החדשה: סיגריה ללא עשן. הפטנט המקורי הוא פרי המצאה של החברה האמריקנית אר.ג'יי. ריינולדס לייצור סיגריות. המעשן ימשיך להנות מהטבק והניקוטין אך לא יזהם את סביבתו.

„ברצינות", מבקש אייל, „סיגריה בלי עשן, זה כמו בפטנט בלי ממציא, כמו בקבוק הפוך שלא יוצא ממנו כלום. אני רואה בדמיוני אנשים מהלכים ברחוב, מעשנים בלי עשן, אוכלים בלי אוכל. ואלה, זה זול מאד, חיים בסטייל של זיכרון חושים. הכל בכאילו. תיאטרון של פנטומימה. יופי של חיים."

לא הבנתי, אתה בעד או נגד?

— „רק רגע, שכחתי לומר לך שהפסקתי לעשן לפני חודש וחצי. מאז הלסתות לא מפסיקות אצלי לעבוד. כל היום טוחן. כל שיטות ההרזייה בעולם לא עזרו לי. את יודעת מהן אם אני אוכל קילו אדמה (בכאילו), אני מרוה על בטוח."

אני רוצה לדבר על הסיגריה המהפכנית ואתה על אוכל.

— „תראי, מעשן נחנקים, אין בזה כיף. החלטתי שסיגריה מגעילה אותי והפסקתי לעשן אבל מאוכל, אני אף פעם לא נחנק. גם לא עושה כאילו. אוכל, אוכל אמיתי."

אייל גפן

לא תנסה אפילו את הסיגריה החדשה?

— „לנסות כן. המורכבות הטכנולוגית מעניינת אותי. אני אבחן אותה מבחינה מדעית. בעיקרון עשן לא מפריע לי. אשתי מעשנת והחלטתי לא להעיר לה על הפגנות העשן שלה סביבי. אז עם עשן אני מסתדר. אבל... כל הזמן רעב."

אז אולי תעשן בלי עשן ותפסיק סוף סוף לאכול?

— „לא. החלטה זו והחלטה. אני לא חוזר לשום סיגריה, אפילו שתהיה נטולת סיגריה."

אלישבע איילון

שוק פרוע / היפרכל

קונים עם ביצים

קל לקנות באשראי בהיפר/סופר/קו. כסף לא יוצא. אתה רק חותם את התשלום סופג האוברדרפט שלך כעבור חודשיים. רבות כבר דובר על ההטעייה הציבורית־פסיכולוגית שבפיתוי האשראי של רשתות השיווק הגדולות. כולם יודעים — ומתפתים. אלא שלעיתים הופכת הבעיה

מפסיכולוגית לפיננסית גרידא.

יום ב', 11 בלילה. ההיפרכל שבקניון רמת־גן מלא כמעט עד אפס מקום. עגלות עמוסות רודפות אחר קופות שאינן כאלה. הנערה בקופה מספר 8, פחות עמוסה, שבתה את עיני ואת עגלתי. לאחר דין ודברים בינה לבין המצרכים קיבלתי את הלוקש. אני הולך נגד הזרם ובודק.

—מדוע חייבת אותי בביצים מספר שניים למרות שקניתי מספר שלוש — אני מקשה על מספר 8.

— יש לי רק קוד אחד לביצים.

—ומה לגבי חיוב עוף מספר אחד במקום מיני?

— כנ"ל.

השלב הבא בקופה הראשית. „כן", מסבירה הפקידה, „מגיעים לך הפרשים". „גרושים" — היא מציינת בתקוה.

— תני לי גרושים — אני שמח לאידה.

— „יש עתה רק ביצים מספר שלוש במקום מספר שניים" — היא מסבירה — „הקופאיות עדיין לא התרגלו."

— התרגולת תיגמר לאחר החגים? — אני מקשה.

— לא...כן...מספר 8 — היא מכריזה ברמקול הפנימי — תשימי לב לביצים. אל תחייבי מספר שניים.

— ומה לגבי כל הקופות האחרות?

— „מי ששם לב יקבל בחזרה." אהה.

את ההפרשים (שקל אחד בערך) קיבלתי והסברתי את מצב התרום לסגן המנהל.

— „כן, אני כבר אטפל בזה, מספר 8..."

ביציאה, עצרתי שלושה קונים עם ביצים, יוצאי קופות אחרות. כולם, כפי שציפיתי, קנו ביצים מספר שניים. כך אמר תלוש הקופה. הביצים היו קטנות מדי מכדי למחות.

אמי לנדאו

אח"מ / אליזבט טיילור

מספר תשע?

אחרי מייק טוד ואדי פישר וג'ון וורנר וריצ'רד ברטון כמובן (לאו־דווקא בסדר כרונולוגי), אליזבת טיילור ערוכה להתלבש על בעל נוסף, מספר תשע ברשימת נישואיה. המועמד, אחר שיוכל לעמוד במטלות הכספיות המתחייבות מנישואין לבעלת אחד מאוספי התכשיטים המפורסמים בהוליווד — מלקולם פורבס, בן 65, וחשוב מזה, בעל הכנסה שנתית המסתכמת בלא פחות מ־35 מיליון דולר.

פורבס הוא המו"ל של מגאזין העסקים האמריקני הנקרא בשמו, והונו נאמד בלמעלה ממיליארד דולר. נכסי הדלא־ניידי שלו כוללים לא פחות מ־12 בתים, אחוזות וארמונות, בארצות־הברית, צרפת, טנג'יר ועוד. יש לו גם חוות גידול דגים בהאיטי ואי פרטי לגמרי, בפיג'י.

וזה עוד לא הכל, מה עם היאכטה הענקית שלו, 14 חדרי־שינה שבכל אחד מהם, אומרים בהתפעלות מי שנוזמן להם לבקר, מותקנות מראות על התקרה, בשביל האפקט האירוטי... ומה עם המסוק הפרטי המוצב דרך־קבע על הסיפון, שלא לדבר על המטוסים הפרטיים ואוסף הכדורים הפורחים שלו ואוסף נדיר של חיילי־צעצוע, 80 אלף במספר. וטרם הזכרנו את 72 האופנועים שהוא נוהג לרכב עליהם מדי־פעם, עם ליז טיילור.

בקיצור, אדם לטעמה של שחקנית הקולנוע. הוא, אגב, התגרש לא מכבר מרעייתו, לה היה נשוי כמעט ארבעים שנה. יש לו ארבעה ילדים ושישה נכדים, הוא לא צריך יותר. פורבס לא רק מיליארדר, אלא גם אדם מוכשר ואמיץ. הוא זכה לעיטורים על גבורתו במלחמת העולם השנייה ומחזיק כ־24 תארים אקדמיים. חלומה של כל אם יהודייה, גם כשקוראים לה אלישבע־רחל־אליזבת טיילור.

אליזבט טיילור ומספר 8, הסנטור ג'והן וורנר

עומר ניר

שטיפת־מוח / על הקרח

עכשיו יש להם תרוץ

מסע הפרסום של „מיסטר אייס", יצרן קוביות הקרח המוכנות, שהוכן על־ידי גלר־נסיס, משרד פרסום קטן וחדש יחסית, הוא מסע פרסום שקל להתפתות לו — והוא ללא ספק מסע פרסום מקצועי — וקשה להאמין לו.

מסע הפרסום של „מיסטר אייס", ממש כמו המים הקדושים של הבבא־סאלי או פחיות האוויר הארצישראלי המשומר, נראה — לאחר התלהבות החוורת מיופיה של סמדר קלצ'ינסקי — יותר כמו גז ופחות כמו מים קפואים. כלומר, אוויר. כלום.

כי מה בעצם מסתתר מאחורי תמונתה הדרמטית למדי של קלצ'ינסקי, האוחזת בידה כוס משקה ללא משקה ועם קרח, הרבה קרח, ומאחורי הכותרת המשעממת והדרמטית לא פחות: „קרח במשקה תענוג מעורר" כלום. אוויר.

קוביות הקרח, עד כמה שזה ישמע מוזר לאותו „מיסטר אייס" עלום, גדלות גם אצלנו, ולא על העצים, אלא במקרר. וקוביות קרח זאת לדעת, הן בכל זאת רק קוביות קרח. כלומר האמצעי ולא התענוג העיקרי. או מה הביג־דיל? סמדר קלצ'ינסקי או... בדיוק הם מנסים לשכנע שקוביות קרח הן תענוג מעורר את השותים המשוכנעים, או את השוטים והתמימים שקוביות קרח מוכנות ייראו להם בוודאי כסמל מעמדי נוסף?

על־מנת למכור קוביות קרח מוכנות, משאלה קשה בישראל אגב החכמולוגים, חייב היה פרסום גלר־נסיס לא לספר שקרח במשקה הוא תענוג מעורר, עובדה ידועה ומוכחת לעייפה, אלא לגלות את יתרונות הגימורש, את התועלת שתצמח מאותן קוביות קרח, שהן הזול באמצע" (פחות עבודה, יותר סגנה, פחות יקר) או להחליט להעלות את שם היצרן — „מיסטר אייס" — לכותרת ולהחדיר את שמו ביותר עוצמה, לבנות עליו את הסיפור ואת כהכנה לתדירתם של יצרנים נוספים, במידה ויהיו.

מסע הפרסום הזה המסיכי עד תמימות, לא הצליח לעשות את זה; מה שהוא כן הצליח לעשות זה לעורר ציפיות גדולות בהתחלה ולהמיס אותן בסוף. מול שהגיע הצורך. עכשיו יש להם תרוץ.

עורך „עמודאחורי": אמי לנדאו

הליכוד מזהיר את פרס לבל ידבר באו"ם ובארה"ב על הוועידה הבי"ל

לשכת רה"מ: שמיר לא חיזק את עמדתו השוללת את הוועידה ● השליח הרומני: מובארק אינו מעוניין להיפגש עם שמיר ואין לו עניין לשוחח על ועידה איזורית ● סבור כי אש"ף לא התמתן

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

גורמים בליכוד אמרו אמש, ערב צאתו של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס לארה"ב, כי לפרס ברור, שאם ימשיך לדבר על ועידה בין־לאומית באו"ם או בכל מקום אחר, יעשה זאת לא על דעת הממשלה ויהיה עליו להגיד זאת.

לשכת ראש הממשלה הבהירה אתמול חד־משמעית, בעקבות ידיעות, כאילו ריכך ראש הממשלה את עמדתו כלפי ועידה בין־לאומית, כי אין אמת בידיעות אלה. "ראש הממשלה שולל לחלוטין ועידה בין־לאומית והוא ימשיך במאמצים לקידום הסדר השלום", נמסר.

בירושלים התקבל אתמול מברק משגריר ישראל ברומניה, י. גוברין, בו מסר על דיווחו של יון סטויאן, השליח הרומני המיוחד שהנשיא צ'אושסקו שיגר אל הנשיא מובאראק עם הרעיונות ששמיר השמיע באוזני צ'אושסקו בביקורו ברומניה בחודש שעבר.

דחייה ממצרים ומירדן

תגובת הנשיא מובאראק היתה, כי רעיון הוועידה האזורית של שמיר אינו מקובל על מצרים וירדן; תוכנית האוטונומיה אינה אקטואלית מאחר שהיא נקבעה בהסכמי קמפ־דייויד שירדן אינה חתומה עליהם והם לא מחייבים אותה; אין טעם כי מובאראק יפגוש את ראש הממשלה שמיר כל־עוד שמיר דוחה את רעיון הוועידה הבין־לאומית על הסף.

בעניין אש"ף אמר הנשיא מובאראק, כי מצרים סבורה שלא חלה בו התמתנות, כפי שהתרשם צ'אושסקו, וכי הוא לא מוכן להשתתף במו"מ. כן דחה מובאראק את הרעיון של משלחת ערבית משותפת לוועידה. הוא אמר, שהוא מעדיף משלחת ירדנית־פלשתינית, כפי שכבר הוסכם בין מצרים וירדן.

הנשיא ושר הבטחון השתתפו בעצרת לציון 20 שנות התיישבות בגולן

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

למעלה משמונה שנים יש שלום בגבולנו הדרומי, אך כנראה נכונה האימרה, ש"מצפון תיפתח הרעה", אם לא נשכיל לסכל אותה", אמר אמש שר הביטחון יצחק רבין בעצרת חגיגית לקיום 20 שנות התיישבות בגולן, שהתקיימה במעלה גמלא בנוכחות אלפי תושבי הגולן.

"בצפון ישנה היום מציאות של טרור בגבול הלבנוני, וגם קיים האיום הצבאי לקיומה של מדינת ישראל, ומקורו מול רמת הגולן," אמר רבין. "יש לנו הרבה כאב כתוכנו בגלל מה שאירע היום, בכפר שבין רמת־הגולן לגבול לבנון, שם נפלו שלושה חיילי צה"ל," הוסיף רבין. אך אנו יודעים שעלינו להמשיך להיות עירניים ובכוננות ללא אשליות, ובעיניים פקוחות, אל מול סוריה, אמר שר־הביטחון. "אין רצוננו במלחמה, אבל כדי למנוע אותה עלינו להיות ערוכים היטב. כאן בגולן רצוננו בשלום עם לבנון, אך כדי להבטיח את שלום הגליל, על חיילי צה"ל להמשיך למלא משימות קשות," ציין שר הביטחון.

התיישבות מול "לביא"

רבין אמר שישנם כאלה אשר שואלים אותו בתור שר־הביטחון למה לא הקציב יותר כספים ל"לביא", ותשובתו: "בעיני, חיזוק ההתיישבות בקווי העימות חשוב יותר מדברים רבים, ואתם ברמת הגולן מהווים יחד עם צה"ל קו ההגנה מול הסכנה הפוטנציאלית העיקרית של מדינת ישראל," אמר רבין. "בתור שכאלה אתם ראויים להרבה יותר סיוע ולא לסיפורים שמספרים לכם."

נשיא המדינה שדיבר גם בעצרת, אמר שלאחר 20 שנה מאז כיבוש הגולן, ושובה של ההתיישבות לאזור, בו החלה התיישבות יהודית לפני מאה שנה, עדיין חייבים חיילי צה"ל למלא משימות ביטחון. אולם הנשיא הרגיש שכאשר יזניחו אויבינו מצפון את דרך האיבה והאלימות, הוא מאמין שתימצא דרך של דו קיום ושכנות טובה עם סוריה. הנשיא העלה על נס את הישגיה של ההתיישבות בגולן.

גרמני שלחם בנאצים נבחר לנשיא עצרת האו"ם

מרכז האו"ם. — סגן שר החוץ של גרמניה המזרחית, פטר פלורין, שנלחם לצד הפרטיזנים הסובייטיים במלחמת־העולם השנייה, נבחר לנשיא המושב ה־42 של עצרת האו"ם.

פלורין, בן 65, שבני־משפחתו נמלטו לצרפת ולאחר־מכן לברית־המועצות, כאשר עלה היטלר לשלטון, ב־1933, השמיע את נאום הפתיחה ברוסית, אחת משש השפות הרשמיות של הארגון הבינלאומי.

"צימצום האיום הגרעיני, המסכן את חיי המין האנושי, כבר אינו בגדר הזיה אוטופית" — אמר נשיא העצרת.

הוא תקף את "מלחמת הכוכבים" של הנשיא רייגן, ואמר: "יש לעצור את מרוץ החימוש על פני כדור הארץ. האם זה הגיוני להעביר את מירוץ החימוש לחלל החיצון?"

העצרת הכללית בחרה ביושבי ראש שבע הוועדות שלה, בלי שאיש הביע התנגדות. דיפלומט לובי נבחר לראש הוועדה המשפטית, הדנה, בין השאר, בבעיות הטרור. מינוי זה עורר את התנגדותה של ארצות־הברית, אך בעצרת הכללית לא באה התנגדות.

אשה נפצעה מרגימת אבן על אוטובוס ליד דימונה

אשה נפצעה מרגימת אבן על שמשת אוטובוס "אגד" שנסע בשלוש בלילה מבאר־שבע לדימונה.

האוטובוס עבר סמוך לשעה 2300 בלילה בצומת עוד־דימונה, כשלפתע הושלכה לעברו אבן שפגעה באחד מחלונותיו. אחת משמשות האוטובוס התנפצה ומרסיסי הזכוכית נפצעה קל אחת הנוסעות. האוטובוס המשיך בנסיעה לדימונה והנהג הגיש תלונה על האירוע בתחנת המשטרה בעיר. צוות חוקרים יצא לצומת עוד־דימונה, אך טרם אותרו חשודים.

ואלדהיים נעדר מפתיחת פסטיבל תרבות אוסטרי בבלגיה

בריסל. — פסטיבל תרבות אוסטרי "יוקרתי", שיימשך שלושה חודשים, נפתח אתמול רשמית בבריסל, בהיעדרו של נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים.

מטה ההתיישבות: על הממשלה להציל את יבניאל

מאת כתב "על המשמר"

המטה המשותף של התנועות, הכולל את התק"ם, הקיבוץ־הארצי, תנועת המושבים, האיחוד החקלאי וההסתדרות, תובע מממשלת ישראל למנוע את התמוטטותה של המושבה יבניאל כיישוב חקלאי. יבניאל ניקלעה לקשיים פיננסיים חמורים באשמת מדיניות הריבית של ממשלת ישראל ובנק ישראל, שגרמו להפסדים כבדים בייצור החקלאי. מדיניות הממשלה תגרום לכך שאדמות יבניאל יעברו לידי אפנדים וראיסים, והחקלאי היהודי ינושל מעל אדמתו.

גם אם לא קיימת ערבות הדדית בחקלאות הפרטית, התמוטטות הסקטור הזה תהיה אסון למדינת ישראל, ואות קלון לממשלתה. על הממשלה למנוע לאלתר את התמוטטות יבניאל.

הוועידה ה־10 של מפ"ם

מזכירות מפ"ם סיכמה אתמול את ההצעה הבאה בנושא הוועידה ה־10 של מפ"ם

מטרות הוועידה

לממש את עקרונותיה הדמוקרטיים של המפלגה, המחייבים מועדים קבועים לבחינה ולאישרור של מצעה ותוקתה ובחירת מוסדותיה המרכזיים.

לגבש את עמדותיה של המפלגה נוכח המציאות במדינה כשעה זו, וללכד את המפלגה לקראת ההתייצבות העצמאית במערכת הבחירות לכנסת ה־12.

לשמש מנוף להפצתן ולהסברתן של עמדות המפלגה ולגיוס תמיכה ציבורית ברשימת מפ"ם לכנסת.

להרחיב את שורות מפ"ם ולממש את חברותם של המצטרפים אליה, על־ידי ייצוגם בוועידה ושיתופם בתהליך הדמוקרטי של דיוניה והבחירות למוסדות המרכזיים של המפלגה.

מועד הוועידה

בתוקף סמכותה לקבוע את מועד כינוסה של הוועידה, קובעת המזכירות, כי בהתאם לחוקת המפלגה, המחייבת כינוסה של הוועידה אחת לארבע שנים, ומאפשרת דחייה של שנה אחת לכל היותר, מחליטה המזכירות, כי הוועידה תקיים שני מושבים, הראשון לא יאוחר ממרס 1988 והשני אחרי הבחירות לכנסת ה־12.

סדר־יומה של הוועידה

בתוקף סמכותה לקבוע את סדר־יומה של הוועידה, מחליטה המזכירות, כי סדר־יומה של הוועידה ה־10, שתתכנס במרס 1988, יהיה כלהלן:

הוועידה תערכן את עמדותיה הרעיוניות, החברתיות הכלכליות והמדיניות של מפ"ם, וסיכומיה ישמשו בסיס למצע הבחירות של המפלגה.

סדר־יומה של הוועידה, במושבה הראשון, במרס 1988, יהיו עמדות המפלגה — מצעה.

סדר־יומה של הוועידה, במושבה השני, אחרי הבחירות לכנסת, יהיה שינויים בחוקה, בחירת מוסדות.

דרך הכנת הוועידה

הנושאים שיידונו בוועידה יעובדו על־ידי ועדות מכינות ויפורסמו, אחרי שיאושרו במוסדות המפלגה, במתכונת של "ספר הוועידה". ספר־הוועידה יידון בסניפים והוועידה תכריע בין ניסוחי ספר־הוועידה לבין ההסתייגויות וההצעות החלופיות שתגובשנה בסניפים.

הוועדות המכינות תשלמנה את עבודתן עד אמצע דצמבר 1987. מוסדות המפלגה ידונו בהצעות הוועדה עד אמצע ינואר 1988. "ספר־הוועידה" יימסר לסניפים עד ראשית פברואר 1988. ההסתייגויות וההצעות החלופיות של הסניפים יועברו למרכז עד ראשית מרס 1988.

רכישת תווי־הוועידה תהיה משולבת בהמשכו והגברתו של מבצע 1:1. תו־הוועידה יהיה בשיעור 10 שקלים לחבר (עם הקבה"א ייעשה הסדר מיוחד, שיעודד מעורבות פעילה של הקיבוץ ושל החבר לקראת הוועידה). מספר הצירים של כל סניף לוועידה ייקבע כמקובל על־פי מספר הרוכשים את תו־הוועידה, ובבחירת הצירים ישתתפו רוכשי התו בלבד.

● שלטונות צרפת אסרו על ריפעת אסד (אחיו של נשיא סוריה) להיכנס לצרפת, בשובו משהות של מספר חודשים בעיר מארבלה, בספרד, במטוסו הפרטי — מוסר "אל־וטן" הכוויתי.

מחנכים מכל 12 מדינות השוק ידונו בוועידה ביוזמת של ועדת הניהול של השוק האירופי ושל מועצת אירופה, כדי למנוע נשירה ולעזור לתלמידים הנוטשים את לימודיהם. (עת)

המשכים

לקראת צאתו של פרס

(סוף מעמוד ראשון)

בתחום המדע.

● לא יאושרו נסיעות של עובדי מדינה לדרא"פ. מקרים חריגים ידונו בוועדה בין־משרדית, בה ישתתף נציג משרד החוץ, שיהיה בעל זכות וטו.

● ממשלת ישראל תפעל להקמת קרן לקיום השתלמויות בתחומי החינוך, התרבות והחברה למשתלמים מהאוכלוסיה השחורה והצבעונית בדרא"פ.

● יינקטו כל הצעדים הדרושים כדי למנוע מישראל להפוך לתחנת מעבר לסחורות ושרותים לדרא"פ וממנה מטעם מדינה שלישית שהטילה עליה סאנקציות.

החלטות הקבינט התקבלו בהמשך לדיון שהתקיים בו ב־18 במארס. בישיבה זו הוחלט לגנות בחריפות את מדיניות האפרטהייד; להמשיך בצמצום הקשרים עם דרא"פ; להמנע מחידוש חוזים בתחום הבטחון ולמנות ועדה בין־משרדית, שתבדוק את היחסים עם דרא"פ ותמליץ על צעדי צמצום נוספים תוך חודשיים.

לפי הדגם האירופי

הוועדה הבין־משרדית, בראשות ד"ר ביילין, הגישה את המלצותיה לראש הממשלה והן נדונו בקבינט ב־13 ביולי, מבלי שהתקבלה כל החלטה. בעקבות הערות השרים הוכנסו שינויים בהמלצות ואתמול הן אושרו פה אחד. פקיד במשרד החוץ הסביר, כי ישראל הלכה לפי הדגם של מדינות הקהילה האירופית, שהסאנקציות שהטילו על דרא"פ הן מתונות מאלה שהטילו ארה"ב ומדינות סקנדינביה.

לאחר תום הקבינט זימן אליו עוזר המנכ"ל המדיני של משרד החוץ ד"ר אלון ליאל את שגריר דרא"פ בישראל אנטון לובשר ומסר לו את החלטת הקבינט בצירוף הסברים. הפגישה נמשכה כשעה. תוכן החלטת הקבינט הועבר גם לשגריר ישראל ברפוס־אפריקה דוד אריאל.

● ארבע מערכות תקשורת מן החדישות בישראל נחנכו בעכו. מדובר במרכזות טלפונים ספרתיות, מרכז קליטה לשידורי טלקסט, טלקס ממוחשב ותיבת דואר לדואר עירוני מהיר במרכזות הטלפונים הספרתיות. תוצרת חברת "אי.טי.טי."

אמש ב"מוקד" — דורית גפן

לא אומר נואש

שר החוץ שמעון פרס ממשיך לדבוק ברעיון הוועידה הבינלאומית. הוא מתכוון לעשות לו נפשות גם בביקורו בעצרת האו"ם בשבוע הבא. יורם רונן ויגאל גורן, מראייניו של פרס, חוזרים ומזכירים לו את עמדתו העיקשת של ראש־הממשלה שמיר, ואת טענתו כי פרס אינו מייצג את הממשלה. אך שר החוץ בשלו — זוהי ההזדמנות הטובה ביותר לקידום התהליך המדיני. הוא לא אומר נואש. פרס, בניסות דיפלומטי, מעמיד את היוזמה של הנשיא צ'אושסקו בפרופורציות הנכונות. לעומת זאת הוא מדגיש את שלושת החודשים הקרובים כתקופה של מגעים אינטנסיביים בין ארה"ב לבריה"מ כאשר תהליך השלום במזרח התיכון עשוי להיות אחד הנושאים על סדר יומן של שתי המעצמות. ההדגשה של פרס היא מרכזיותו וחשיבותו של התהליך המדיני ועל הזמן ההולך ואוזל. חבל על כל יום שעובר.

בנושא "הלביא", שבו חוזר פרס על דברים שכבר אמר בהזדמנויות אחרות, מוצאים מראייניו גם נימה אישית — פיטוריו של בנו עובד התעשייה האווירית, בעקבות החלטת הממשלה על ביטול הלביא. מ"מ ראש הממשלה אינו מחדש כמעט דבר, ואולי הבשורה היחידה בפיו היא, כי אין הוא אומר נואש לגבי הסיכוי לפרוץ את הקפאון המדיני ולהתחיל בתהליך של שלום למרות עמדת רוה"מ ושרי הליכוד.

אבלים ביחד עם משפחת כמיל
בנפול הבן, הנכד
אורן ז"ל
המזכירות הארצית של עובדי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה

קיבוצנו באבל
חברנו היקר
דוד אופיר
איננו
ההלוויה מתקיימת היום, יום חמישי, 17.9.87, שעה 15.30 אחר הצהריים
המשפחה וקיבוץ עמיר

הננו מודיעים בצער רב על מות חברתנו
קטיה ארן
ההלוויה תצא היום, יום חמישי 17.9.87
בשעה 16.00 מרחבת ...
המשפחה ובית ...

"על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3–43360–4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94632 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חרדים 102–121. טל' 9–233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33154 רח' סבנזר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צה"ל מתקשה לקבוע באלו נסיבות נורה ונהרג הנער ממחנה בלאטה

האלוף מצנע תיחקר באופן אישי המעורבים בירי ■ עוצר הוטל בבאלטה לאחר שאי השקט נמשך במחנה

מאת פנחס ענברי, כתב "על המשמר"

במחנה הפליטים בלטה נמשך היום אי השקט, וכוחות הבטחון נאלצו להטיל עוצר על המחנה במשך היום. בבוקר התארגנה הפגנה מלווה בזריקות אבנים וכוחות הבטחון התערבו מיד.

אלוף הפיקוד, עמרם מיצנע, השתתף באופן אישי בתיחקור המעורבים בירי שהיו שלשום, שבמהלכן נהרג בנסיבות שלא הוברהו הנער חוסיין שתיוי בן 12. גם המשטרה הצבאית חוקרת את נסיבות הירי. הקושי לקבוע את נסיבות מותו נעוץ בכך שלא נמצא קליע בגופו, אם כי ברור מעל כל ספק כי נהרג מירי. שלשום היו בבלאטה שני אירועי ירי ואין יודעים לאיזה אירוע לקשור את מותו.

האירוע הראשון היה בסביבות 9 בבוקר כאשר חייל נקלע בטעות למחנה והותקף באבנים ונאלץ לחלץ את עצמו בירי באוויר. התקרית השנייה היתה בשעות הצהריים כאשר חיילים ירו על מפגינים. באותה תקרית נפצעו שני צעירים אחרים. המכון הפתולוגי קבע כי חוסיין שתיוי מת בשעות הבוקר, אבל דווח על מותו בבית החולים רק בשעות אחר הצהריים. הוא נקבר בשעות החשיכה בנוכחות המשפחה בלבד.

אש"ף פותח במאבק משפטי נגד סגירת משרדיו בארה"ב

וושינגטון. — אנשי אש"ף וארגון אמריקני לזכויות האדם הודיעו אתמול, כי יפתחו במאבק משפטי ופוליטי נגד החלטת ממשלת ארה"ב לסגור את משרד ההסברה של אש"ף בוושינגטון בתוך 30 יום.

הם הוקיעו את ההחלטה כנוגדת את החוקה וטענו, כי נתקבלה ביוזמת ישראל.

חסן עבד אל־רחמאן, מנהל משרד ההסברה של אש"ף, אמר, כי יערער על הצו בבית־משפט. "אנסה להשיג תמיכה פוליטית מכל שכבה בחברה האמריקנית, המאמינה בזכות חופש הדיבור וחופש הביטוי הפוליטי," אמר.

הוועד האמריקני הערבי נגד אפלייה והאגודה האמריקנית לזכויות האזרח הודיעו על תמיכתם המלאה במערכה זו.

אש"ף הוקיע אתמול את החלטת ארה"ב בטענה, כי צעד זה הוא תוצאת לחצים של שתדלנים פרו־ישראליים, לקראת הבחירות הקרובות לנשיאות ארה"ב.

דובר אש"ף, אחמד עבד רחמן, אמר לכתבים: "אש"ף יעלה עניין זה בוועידת שרי החוץ הערביים, ב־20 בספטמבר, בתוניס. נדרוש תגובה ערבית משותפת נגד פעולה אמריקנית עוינת זו כלפי הפלשתינים ואש"ף."

הדובר דחה את ההאשמה כי אש"ף תומך בטרור, ואמר, כי ההחלטה לא תפגע במעמד הבינלאומי של הארגון.

לפי מידע מארה"ב, לא תיסגר נציגות אש"ף בניו־יורק, שם יש לאש"ף מעמד של משקיף באו"ם, אולם הסינאטור צ'ארלס גראסלי והמועמד למינוי הרפובליקני לנשיאות, ג'אק קמפ, הודיעו, כי המטרה הבאה שלהם היא להביא גם לסגירת משרד זה.

דובר משרד החוץ האמריקני צ'ארלס רדמן, אמר לכתבים, כי פעולה זו ננקטה לאחר שחוות־דעת משפטית קבעה, כי משרד זה פועל כנציגות זרה מטעם אש"ף וכדי למחות נגד תמיכת אש"ף בטרור.

עוד אמר רדמן, כי השלטונות האמריקניים החליטו לעיין מחדש במעמדו של משרד ההסברה, לאור העובדה, שבקונגרס הלאומי הפלשתיני, שהתכנס באפריל, השתתפו אירגונים "שיש להם היסטוריה של מעורבות במעשי טרור." הוא הזכיר בהקשר זה את "החזית העממית לשחרור פלשתין" ואת "החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין".

רדמן התייחס גם למגעים שיש לאש"ף עם ארגוני אבו־ניראל ואבו־עבאס, ששניהם מבוקשים בארה"ב כחשודים בביצוע מעשי־טרור.

משרד החוץ האמריקני הבהיר, עם זאת, כי אין בכוונתו לסגור את משרד אש"ף באו"ם, הנהנה ממעמד מיוחד.

רדמן הבהיר, כי סגירת משרד ההסברה לא יפגע בזכויות של אזרחים אמריקניים ושל תושבים קבועים, התומכים בעמדת אש"ף. "ארה"ב תומכת ללא הסתייגות בזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני ומכבדת את מאמצי עם זה לזכות בזכויותיו, בתהליך של משא ומתן בדרכי־שלום", אמר רדמן.

מקורות דיפלומטיים במרכז האו"ם אמרו אתמול, כי אין הם מוציאים מכלל אפשרות הזמנה למנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, לשאת את דברו בעצרת.

משפט דמיאניוק שוב ייפתח ב־26.10 בי"ם

משפטו של ג'ון דמיאניוק יתחדש ב־26 באוקטובר, כך נקבע בדיון שהיה אתמול בלשכתו של אב בית המשפט המיוחד, השופט דב לוין.

בישיבה שנערכה בלשכתו של השופט דב לוין, הודיע הסניגור עו"ד יורם שפטל, כי העד, ההיסטוריון הרזון טולסטוי, יעיד מטעם ההגנה בהיפתח המשפט. (עתים)

בנק ישראל: העלאות המחירים של הממשלה — בין גורמי האינפלציה

מאת אבי טמקין, כתבנו הכלכלי בירושלים

שער הריבית אשר גבו הבנקים בגין יתרות החובה בחשבונות עו"ש הגיע בחודש אוגוסט ל־3.9 אחוזים בחודש, שיעור שנתי של 55 אחוזים. שיעור הריבית על יתרות חובה חריגות הגיע באותו חודש ל־4.7 אחוזים בחודש, שהוא שיעור שנתי של 73 אחוזים.

נתונים אלה פרסם אתמול בנק ישראל בסקירה על ההתפתחויות הכלכליות בחודשים האחרונים. לדברי מחברי הדו"ח, האיום הגדול ביותר על היציבות ועל הצמיחה הכלכלית היא העליה בשכר בחודשים האחרונים. מחברי הדו"ח קוראים לממשלה לנסות ולהמשיך להוריד את האינפלציה עד לרמות אירופיות. על פי הדו"ח בחודשים האחרונים ניכרים סימנים של שינויים מבניים ושל צמיחה כלכלית.

מחברי הדו"ח טוענים, שהתעסוקה בסקטור הציבורי הצטמצמה ואילו בסקטור העסקי התרחבה. באותה תקופה התרחבו ההשקעות והיצוא.

הדו"ח מזהיר, שאם האינפלציה בישראל לא תרד במהרה לרמות אירופיות, היציבות תהיה בסכנה. אין מחברי הדו"ח מציינים את הריבית כמקור ללחצים על המחירים, לעומת זאת מותחים מחברי הדו"ח ביקורת על הממשלה משום שהיא העלתה את המחירים הנתונים בשליטתה. העליות במחירים הממשלתיים והעליות בשכר הם לדעת בנק ישראל המקור לאינפלציה בחודשים האחרונים.

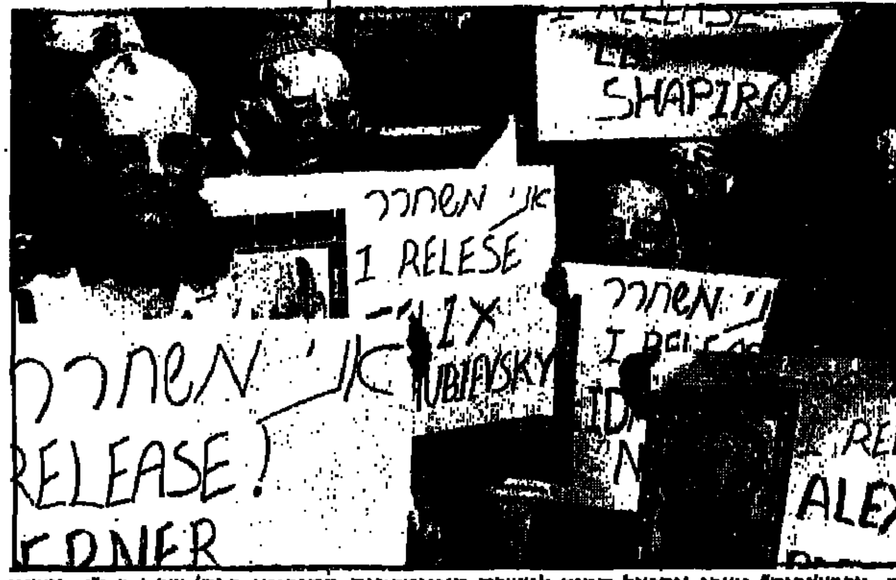

חמישה "גורבצ'ובים" ניצבו אתמול סמוך למשרד האינטרסים הסובייטי ברח' שרת בת"א ונשאו שלטים המודיעים על שחרור סרובניקים. אנשי המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ, מבקשים להזכיר בדרך מקורית זו לג'ורג' שולץ ועמיתו הסובייטי שוורנדזה את תלאות הסרובניקים. אנשי המשלחת הסובייטית אשר התעלמו מהמפגינים בהגיעם, נראו אחר כך מצלמים את ה"גורבצ'ובים" מחלון דירת המשלחת (צלם: אסף שילה; ישראל סאן בע"מ)

מגריק, אחרון אסירי ציון — שוחרר לפני תום תקופת מאסרו

אחרון אסירי ציון בבריה"מ אלכסי מגריק, שוחרר ממאסרו והגיע אתמול לביתו במוסקווה משם ניהל שיחה טלפונית עם פעילי המועצה למען יהדות בריה"מ בת"א.

"אני מרגיש מצויין, יש לי קצת סחרחורת, תודה לממשלת ישראל ומנהיגי עולם — הודות ללחץ שלהם, שוחררתי לפני הזמן" — אמר אלכס מגריק, בעברית רהוטה בשיחה הטלפונית עם חיים צ'סלר ודבורה ברלוט, מן המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ בתל אביב.

השיחה התקיימה לאחר שאלכסי ונטשה רעייתו הגיעו לדירתם במוסקווה. אלכסי מגריק ביקש להפסיק את השיחה, כיוון שביקש לשחק עם בנו חיים בן השנתיים, אותו לא ראה שנה ו־4 חודשים.

רעייתו נטשה סיפרה, כי אלכסי נסע יומיים ברכבת מאומסק למוסקווה, שם הקבילו את פניו ידידים, פעילי עליה ותלמידיו שערכו קבלת פנים נרגשת מאוד. לאחר מכן, בניגוד למקרים דומים בעבר, חזרו בגפם לדירתם. נטשה סיפרה עוד, כי הם מתכוננים ללכת לדירה של ידידים למסיבה לכבוד אלכסי.

חבייקה, רב הטבחים מסברה ושתילה ניצל בנסיון התנקשות

אלי חובייקה, בן 30, מנהיג הסיעה הפרו־סורית של המיליציות הנוצריות בלבנון, שניצל אתמול מנסיון להתנקש בחייו בזאחלה (צילום: איי.פי.)

זאחלה. — אלי חובייקה, שעמד בשעתו בראש "הכוחות הלבנוניים", נפצע ביום ג' בזאחלה במהלך נסיון התנקשות, שגרם למותו של אדם אחד ולפציעת 80 אנשים — חובייקה ניצל ממוות חמש שנים לאחר שערך את הטבח בפלשתינים בסאברה ושאתילה, שהיו מכותרים על־ידי כוחות צה"ל.

ההתפוצצות אירעה בשעה 9.30 בערב בביתו של הבישוף היווני־קאתולי של זאחלה, שם התכנסה הנהגת המיליציה הפרו־סורית, בראשות חובייקה, לדיון עם נכבדים מתושבי העיר. הפצצה הונחה בחצר המשרד של הבישוף, בעקבות ההתפוצצות, התמוטט חלק מהקיר ופרצה דליקה.

כל המשתתפים בכנס נפצעו וביניהם אנדרי חראר, הבישוף היווני־קאתולי של זאחלה, שאושפז.

חובייקה, שלא נשקפת סכנה לחייו, נחשב בשעתו ל"סוכן של ישראל", לפני ששינה את האוריינטציה שלו ונהפך ל"איש של דמשק". הוא בן 29, עבד בשעתו בבנק, הצטרף בגיל 14 למפלגת הפאלאנגות וב־1980 קיבל על עצמו את תפקיד ראש שירותי המודיעין של הכוחות הלבנוניים. ב־12 במרס 1985 השתלט, יחד עם סמיר ג'עג'ע, על המיליציה הנוצרית וסילק את פואד אבינאדר, אחיינו של הנשיא אמין ג'מאייל. כעבור חודשיים נבחר לראש הוועד הפועל של הכוחות הלבנוניים, ואז יזם מיפנה פרו־סורי של מיליציה זו. (ע"צ)

אהליאב יצרן המדחסים הגדול בישראל
40 שנה 80,000 מדחסים
25,000 לקוחות מרוצים

תנאי רכישה מיוחדים
* מפעל התעשייה היחיד בישראל לייצור מדחסים וציוד לאוויר דחוס.
* היחיד עם תו תקן למיכלי הלחץ.
* אלפי מדחסי אהליאב, גם אלה שיוצרו לפני 30 שנה, מקבלים שרות שוטף וחלפים מקוריים.
* איכות אמינות ושרות לעשרות שנים.
* קשת רחבה של מוצרים לצרכן הקטן ולענקי התעשייה.

אהליאב-עובד טוב בלחץ
אהליאב: מכירה, שרות, שיפוצים, החלפה. אזור תעשיה הרצליה ב. ת.ד. 5010 טל. 052-556222

המשכים

המארב בחרמון

(סוף מעמוד ראשון)

של האזור, ולא על גדרות היישובים בישראל.

מפקד העוצבה, שחייליו השתתפו בקרב, ציין לשבח את הגבורה, אומץ־הלב, התושיה, גילויי הרעות והדבקות במטרה של חיילי הכוח, שהמשיכו להילחם, תוך מתן טיפול ראשוני לחבריהם שנפגעו.

שר־הביטחון, הרמטכ"ל, סגן הרמטכ"ל ואלוף פיקוד הצפון היו אתמול במקום שבו רוכזו החיילים לאחר התקרית, ושמעו דיווח מהחיילים עצמם ומטייסי המסוקים.

שטח הררי וסלעי

ההיתקלות היתה באזור קשה לתנועה, הררי, תלול וסלעי, עם נקיקים ואדיות נוחים להסתתרות. כוח צה"ל שסייר באזור כדי לסכל נסיונות חדירה של מחבלים, נתקל בחוליה שמנתה בין שישה ל־10 מחבלים, והסתתרה היטב בנקיקי הסלעים, בתוך הוואדי. המחבלים פתחו באש על חיילי צה"ל והפתיעו אותם. במכת־האש הזאת נהרגו מפקדי הכוח וחייל ונפגעו האחרים. יתר החיילים החלו מייד להשיב אש. את המשך הקרב, מטווח של 40 מטרים, ניהלו מעטים, כי רובם נפגעו.

את הפיקוד בשטח נטל הקשר. רק לאחר כמה שעות חבר לכוח המג"ד, שהגיע עם שני רופאים וכוח מחטיבת גולני.

בסיוע סוריה

מפקד העוצבה אמר אתמול, כי למרות ששני המפקדים נפלו, המשיך הכוח להילחם, אולם היו קשיים בחילוץ הכוח.

לדברי מפקד העוצבה, הופתעו שני הצדדים, המחבלים וחיילי צה"ל, כי שניהם לא ציפו, כנראה, שיימצא כוח אחר במקום.

אלוף פיקוד הצפון, אלוף יוסי פלד, ציין, שטרם הסתיימו כל התחקירים הדרושים כדי לקבוע בוודאות מה טעון תיקון, אך כאשר יסתיימו, יילמדו הלקחים.

אלוף הפיקוד הוסיף, כי זו אבידה קשה מאוד לכל חיילי הפיקוד, אולם הדבר לא יפגע במוטיוואציה של החיילים להמשיך למלא את משימתם להגן על גבול הצפון.

לדבריו, אין ספק שמטרת המחבלים היתה לבצע פיגוע באחד מיישובי ישראל.

עם זאת הדגיש, כי למרות כל הנתונים הידועים, מוקדם עדיין לקבוע אם היתה לסוריה יד בשליחת החולייה, והדבר יוודע רק לאחר שיילמדו את כל הפרטים.

קשיי החילוץ

גורמים צבאיים בצפון מסרו לכתבנו, כי כוח החילוץ התקשה להגיע למקום בגלל תנאי השטח.

מפקד העוצבה, שחייליו השתתפו בקרב, מסר, שהיה צורך לתאם פעולה רחבת היקף של מסוקים, ארטילריה וחיל־רגלים, הן לחילוץ הנפגעים והכוח הלוחם והן להמשך המירדף אחר המחבלים.

במהלך כל הפעולה, שהסתיימה ב־3 לפנות בוקר, הוארו השמיים במצצות־תאורה ובמקום היה קרב עז, תוך שימוש בארטילריה ובטנקים של צה"ל וצד"ל, שסייעו לפעולת החילוץ והיקשו על נסיגת המחבלים.

"חזית ההתנגדות"

במקום האירוע נמצאו כרוזים, המעידים שהחולייה היתה שייכת ל"חזית ההתנגדות הלאומית הלבנונית". ארגון המאגד את מפלגות השמאל הלבנוניות, הפועלות בהשראת סוריה. זהו נסיון הפיגוע הראשון של ארגון זה, וגורמים צבאיים בצפון מסרו לכתבנו, שככל הנראה תואם נסיון החדירה עם מלאת חמש שנים להקמת הארגון.

גורמים צבאיים בצפון מסרו, כי בחולייה היו, כנראה, גם כמה פלשתינים. עוד אמרו כי על־פי דרך הנסיגה של המחבלים לבקעת הלבנון, בשטח שבשליטת סוריה, ועל־פי מסלול החדירה שלהם, אפשר למצוא קשר עם סו־ריה. הגורמים הדגישו, שגם בלי זה מצהירות המפלגות הפועלות ב"חזית ההתנגדות הלבנונית" בגלוי על ההדרכה והסיוע שהן מקבלות מסוריה.

מחבל נהרג

מחבל נהרג ביום ג' בערב בהתקלות עם כוח צד"ל, שסייר על גבול רצועת־הביטחון. במקום נתגלו סימני־דם וגרירה, המעידים שלמחבלים נפגעים נוספים.

דרוקמן ופרץ תוקפים בחריפות את היועץ המשפטי

חריש לא ימתין להחלטת ביה"ד הרבני ויסגיר את נקש „המשטה בביה"ד הנכבד"

השר פרץ: מדובר במאבק צודק „של אשה אומללה שאינה רוצה להישאר עגונה... למה היוה"מ תוקף אשה מסכנה ואומללה?"

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש מתכוון להורות על הסגרתו של ויליאם נקש לצרפת מבלי להמתין להחלטת בית הדין הרבני, בשאלת צו עיכוב היציאה מהארץ, שהוצא נגדו לבקשת אשתו.

היועץ המשפטי לממשלה הודיע על כוונתו זו בבית הדין הרבני האזורי בירושלים, במסגרת סיכומים בכתב שהוגשו אתמול בדיון על בקשת המדינה לבטל את צו עיכוב היציאה נגד ויליאם נקש, שהוצא על ידי בית הדין.

בסיכומים נאמר, כי הסגרתו של נקש עד עתה עוכבה משום כבודו של בית הדין הרבני, כדי שלא ייראה, כאילו מתעלמים מהצו שהוציא. "דחיית ההסגרה נועדה לתת לבית הדין הרבני אפשרות להבהיר, כי אין בכוונתו להתערב בענין ההסגרה", נאמר בסיכומים שהגיש בשם היועץ המשפטי פרקליט מחוז ירושלים, ד"ר יוסף בן אור.

"כיוון שיוצא מהארץ בעל כורחו, לפי צו שיוצא על ידי שר המשפטים, אין בכוח בית הדין הרבני לעכבו". נטען בסיכומים.

עוד נטען בסיכומים, כי חששה של רינה נקש מפני עגינותה, הינה תרמית שנועדה לעכב את יציאת בעלה בניסיון לשבש הליכי הסגרה. "נקש חוזר ומשטה בבית הדין הנכבד באומרו שלא יתן גט לאשתו", קובע ד"ר בן אור ומוסיף, "נקש מקווה, כי בית הדין הנכבד יפול במלכודת זו ויורה שלא כדין ובחוסר סמכות לעכב יציאתו מהארץ."

עוד נאמר בסיכומים, כי אין לבית הדין סמכות לצוות על המדינה להימנע מלהסגיר את נקש לצרפת, ובכך להפר התחייבויות בינלאומיות, שהמדינה נטלה על עצמה.

מהסיכומים עלה עוד, כי בית הדין הרבני שיגר באחרונה מכתב לשר המשפטים בו קבע, כי אם יוסגר נקש תיוותר אשתו עגונה. "בנסיבות אלה נראה, ששיגורו של המכתב תמוהה ביותר. המכתב אינו מעשה בית דין, אלא מכתב שירולין ובקשות של שלושה חברי בית הדין הנכבדים, אך סמכות לפעול בבית הדין כלפי שר המשפטים אין להם".

פרקליט המחוז מבקש מבית הדין לקבוע בהקדם האפשרי שאין לו סמכות לעכב את הסגרתו של נקש.

השר הרב יצחק פרץ וח"כ הרב חיים דרוקמן הגיבו אתמול בחריפות על דברי היועץ המשפטי לממשלה על בית הדין הרבני בעניין ויליאם נקש. השר פרץ גילה, כי ביקר בצרפת לאחרונה ונפגש עם אישים מסויימים, שלא גילו התלהבות מיוחדת לקבל את נקש.

"תמהני על החריפות של היועץ המשפטי לממשלה ועל שליחת לשונו כלפי דייני ישראל, שאינם מייצגים רק את הסקטור הדתי, אלא את העם היהודי כולו", אמר.

"היוה"מ היה צריך לתת, במקרה הגרוע, ארכה לביה"ד הרבני, כדי למצות את הנושא עד תום, ורק לאחר מכן לפעול בהתאם לסמכויות שלו. לא יעלה על הדעת, שכאשר נושא נדון בביה"ד הרבני, ועוד בטרם הספיקו למצות את הנושא — לחטוף את הנושא מידיהם ולקבוע קביעות, שהן פגיעה חמורה מאוד בסמכות ביה"ד הרבני, בעולם התורני ובעולם היהודי כולו", אמר השר בראיון ביומן גלי צה"ל.

"מדובר פה", המשיך השר, "במאבק צודק של אשה אומללה, שאינה רוצה להישאר עגונה במדינת ישראל. איזו תרמית יש כאן? למה היוה"מ תוקף אשה מסכנה ואומללה?"

ח"כ הרב חיים דרוקמן אמר בראיון ב"קול ישראל": "מה שעשה היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט מחוז ירושלים — חמור ביותר, כי הם ניסו ליצור עימות בין שתי רשויות משפטיות, שפועלות כחוק. ביה"ד הרבני פועל על פי חוק המדינה לא פחות מבתי המשפט האחרים. ביה"ד הרבני דן מתוקף האישי הנתון לסמכותו הבלעדית".

מוטי בסוק כתב על המשמר מוסיף:

יוסי שריד בירך, אתמול את היועץ המשפטי לממשלה על החלטתו להסגיר את וויליאם נקש לשלטונות החוק לצרפת, מבלי להמתין "עד אין קץ" להחלטה של בית הדין הרבני.

לדעת שריד בית הדין הרבני קורא תגר באופן גס ובוטה על סמכותם של בג"צ ושל שר המשפטים. "היטיב היועץ המשפטי לעשות, כאשר העמיד את בית הדין הרבני על מקומו."

מעצרו ללא משפט, החוזר ונשנה, של פייסל חוסייני יידון במושב מיוחד של הכנסת

ח"כ מתי פלד, שאסף 20 חתימות של ח"כי מפ"ם, חד"ש, ר"צ, עטשי ויוני „העבודה": „המעצר בעקבות הסכם עם ירדן"

20 חתימות של ח"כים הוגשו ליו"ר הכנסת כתביעה לכנס מושב מיוחד בעת הפגרה, כדי לדון במעצרים החוזרים ונשנים של פייסל אל חוסייני בירושלים המזרחית ללא האשמה וללא משפט.

על פי יוזמתו של ח"כ מתי פלד מ"הרשימה המתקדמת לשלום" חתמו על הבקשה ח"כים מסיעות מפ"ם, חד"ש, רצ, ויירון עטשי משינוי, וח"כים יוניים ממפלגת העבודה, ביניהם אהרון הראל ודוד ליבאי.

לפני כשבוע נעצר פייסל חוסייני ראש המכון למחקרים פלשתיניים בירושלים, לתקופה של ששה חודשים, על פי צו מינהלי החתום על ידי שר הביטחון.

ח"כ פלד אומר, כי אל חוסייני חף מפשע והוא נעצר פעם אחר פעם ללא משפט. לדעתו של פלד, המעצרים התכופים של פייסל חוסייני נעשים על פי הסכם סודי בין ישראל וירדן, הסכם שעל פיו התחייבה ישראל להילחם בשטחים הכבושים באישים המצדדים בהקמת מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל. "אילו היה בידי הממשל הצבאי חומר מרשיע נגד חוסייני, היו מעמידים אותו לדין. העובדה שמפעילים נגדו צוי מעצר מינהליים מוכיחה שהאיש חף מכל פשע".

65 עבודות של ארוך, גרוס ותומרקין מוצגות במוזיאון ישראל החל משלשום. התערוכה, שתומשך שלושה חודשים, מוצגת בביתן אילה זקס. בתמונה: „צורה" טכניקה מעורבת על לוח עץ, ציור של אריה ארוך ז"ל

ניתוח לכריתת המעי הגס לא יחייב הסבת פתח היציאה אל הבטן

שיטת ניתוח חדשנית תבוצע בישראל על ידי מומחה בינלאומי ובמהלכה ייכרת המעי הגס משני ילדים, בצורה שתאפשר להם המשך של אורח חיים תקין בלי הצורך להסב את פתח היציאה דרך הבטן, כפי שהיה נהוג עד כה.

האגודה למלחמה בסרטן נענתה לבקשת מנהל מח' כירורגית ילדים במרכז הרפואי "אסף הרופא", ובשיתוף עם הנהלת ביה"ח מימנה את הבאתו של המנתח ד"ר הרטלי שטרן, מביה"ח האוניברסיטאי בטורונטו, שיבצע לראשונה בארץ את כריתת המעי הגס בילדים שאינה מצריכה יצירת סטומה (פיום) בדופן הבטן, הישג שיש לו ביטוי משמעותי באיכות החיים של המנותח.

המדובר בשני ילדים, אח ואחות, בני 11 ו־13, שסובלים ממחלת פוליפוזיס משפחתי, המתבטאת בהופעת פוליפים רבים במעי הגס. בכל המקרים, פוליפים אלה עוברים השתנות ממאירה, הגורמת למחלת סרטן במעי. ואכן, סבתם של הילדים מתה מסרטן במעי הגס ולאמם נכרת המעי הגס בשלמותו.

הדרך היחידה למנוע התפתחות סרטן בילדים אלה, הינה כריתה מלאה של המעי הגס, בשיטות הידועות עד כה בארץ בילדים, ניתוח מעין זה הצריך יציאת סטומה — שהינה פתח מלאכותי בדופן הבטן, אשר דרכו יוצאת ההפרשה, כתחליף ליציאתן דרך פי הטבעת שנכרת בניתוח. (עתים)

ואנונו יקליט מכתביו לג'ודי ויקבל רמקולים

בית המשפט בירושלים איפשר למרדכי ואנונו לשגר קלטות לחברתו ג'ודי זימט. כמו כן אישר לו לקבל רמקולים שבעזרתם יוכל להאזין ל"ווק מאן", שברשותו, מבלי להזדקק לאוזניות. בכך קיבל בית־המשפט המחוזי בירושלים, בחלקו, את עתירותיו של ואנונו.

עתירתו לקיום קשר טלפוני עם חברתו ג'ודי זימט, נדחתה וכן נדחתה עתירתו לקיים מפגשים פנים אל פנים עם כומר ולא להחליף עימו פתקים.

השופט צבי כהן נימק את דחיית העתירות האלה בנימוק, כי אלה נדונו בעבר ולא חל שינוי בנסיבות המצדיק שינוי בהחלטה קודמת. (עתים)

שמיר ביקש להצניע

(סוף מעמוד ראשון)

פרס, לכנס מסיבת עיתונאים במשרד החוץ ולמסור את תוכן ההחלטה. ד"ר ביילין עמד בראש הוועדה הבין־משרדית שגיבשה את ההמלצות שאושרו אתמול בקבינט.

נאסר על ביילין להופיע

למסיבת העיתונאים, שעמדה להיערך בשעה 4.30 באולם אבריאל במשרד החוץ, זומנו כתבי העיתונות הזרה והכתבים המדיניים. בינתיים נודע דבר מסיבת העיתונאים הצפויה בלשכת ראש־הממשלה ותוך זמן קצר זימנה מזכירות הממשלה את הכתבים המדיניים לתדרוך באותו נושא אצל מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין בשעה 5.15.

בשעה 4.30 התכנסו עשרות כתבים במשרד החוץ. ד"ר ביילין לא הגיע. דובר משרד החוץ אהוד גול, שפתח את מסיבת העיתונאים באיחור, אמר, כי "ד"ר ביילין לא יופיע מסיבות טכניות". עוד אמר, כי זו החלטה שהתקבלה במגעים עם מזכירות הממשלה.

אהוד גול דיווח במקומו

גול מסר, שהקבינט קיים דיון על מדיניות ישראל כלפי דרום־אפריקה והחליט על שורה של צעדים. הוא נמנע מלהיכנס לפרטי הצעדים בנימוק, שישראל טרם קיבלה אישור שהחלטת הקבינט התקבלה אצל שלטונות דרום־אפריקה וכי החלטת הקבינט עדיין לא הועברה למשרדי הממשלה הנוגעים בדבר בירושלים.

ביטול הופעת ד"ר ביילין ומיעוט החומר שנמסר לכתבים, עורר כעס בקרב הכתבים הזרים, שקבלו על כי הוזמנו לשווא. בינתיים במקביל לביטול הופעת ביילין, ביטל גם מזכיר הממשלה את התדרוך שקבע.

רק "אורח" בקבינט

מקורות במשרד החוץ אמרו, כי ראש הממשלה עצמו התערב כדי למנוע את הופעת ביילין. להערכתם הנימוק שנמסר, כי יש להמתין עד שיתקבל אישור לכך שהחלטת הקבינט נמסרה לשלטונות דרא"פ, הוא פורמלי בלבד. למעשה כעס ראש הממשלה על כי ד"ר ביילין נוטל לעצמו את החירות להסביר את החלטות הקבינט אף על פי שהוא בקבינט רק "אורח" והאדם המוסמך למסור חומר מישיבות הקבינט הוא מזכיר הממשלה.

עוד העריכו המקורות במשרד החוץ, שראש הממשלה לא היה מעוניין בחשיפה תקשורתית בולטת להחלטת הקבינט והוא חשש, כי ביילין ירצה דווקא להבליט את אופי הסנקציות. הערכה נוספת היתה, שראש הממשלה כועס על שמשרד החוץ הדליף אתמול תוכנו של מברק שהתקבל משגריר ישראל ברומניה, וכן תגובתו השלילית של מובארק לרעיונותיו המדיניים של שמיר.

מקורות בלשכת ראש הממשלה אמרו אמש, כי ד"ר יוסי ביילין נמצא בקבינט "בחסד ולא בזכות" והוא עמד לעשות מהחלטת הקבינט בעניין דרום־אפריקה "חגיגה פרטית משלו". על פי כל כללי הנימוס, אמרו המקורות, יש לחכות תחילה עד שתוכן ההחלטה יתקבל בדרום־אפריקה. אחר־כך יהיה מקום לפרסם את שתוכן ההחלטה יתקבל בדרום־אפריקה. אחר־כך יהיה מקום לפרסם את תוכן ההחלטה, אבל לא בצורת חגיגה". פרט לכך, המשיכו המקורות, הדובר המוסמך של הקבינט הוא מזכיר הממשלה. ומסיבת העיתונאים שיזם ד"ר ביילין לא היתה במקומה. עוד הוסבר, כי מטרת התדרוך שיזם מזכיר הממשלה היתה למסור את העמדה המוסמכת של הממשלה בעניין דרום־אפריקה, ובמידת הצורך "לתקן" הרושם שבהם היה אולי נוקט ד"ר ביילין.

אנשים ואירועים

200 אלף הודים צפו באלמנה שעלתה על המוקד עם בעלה המת

דיוראלה, הודו. — יותר מ־200,000 הודים, ששרו "טקס הסאטי הוא אלמותי", התעלמו אתמול מאיסור ממשלתי ובאו לחלוק כבוד לאלמנה בת 18, שעלתה ביוזמתה על המוקד יחד עם בעלה המת, כשראשו מוטל על ברכיה.

רופ קאנוואר, שהתחתנה לפני שמונה חודשים בלבד, היתה לבושה בסארי מפואר. היא ישבה על המוקד הבוער כדי לקיים את מנהג ה"סאטי", הנחשב בהודו העתיקה כתוכחה עילאית לנאמנות, אך נאסר לפני מאות שנים.

המעשה של הכלה הצעירה הפך כפר מדברי־חולי זה במדינת ראג'אסטאן, במערב הודו, למקום עלייה־לרגל. נציגי ממשלה אסרו מייד על המשך הטקסים במקום, חסמו את התחבורה לכפר ועצרו את גיסה של האלמנה, שהצית את האש במוקד.

אולם מאות אלפים התעלמו מן האיסור והגיעו ברגל או על גבי גמלים דרך המדבר, כדי להצטרף אל אנשי דת הינדיים, כאשר הללו סיימו אתמול תקופת אבל בת 13 יום, במקום שקושט בפרחים ובו הוקטרה קטורת.

עדי ראייה מסרו, שכאשר שרפו הלהבות את הכלה הצעירה, שרו יותר מ־5,000 כפריים "סאטי מאטא קי ג'אי" (האם סאטי היא אלמותית).

"היתה הילה סביבה. היא היתה שלווה כאשר לשונות האש הקיפו אותה," סיפר ראג'נדר סינג, סטודנט בן 20, שהודה כי ראה את טקס הסאטי. "כאשר הגעתי, כבר היתה מחצית גופה שרופה. היא ישבה על המוקד בידיים שלובות. לא היה סימן לבהלה על פניה. היא זימרה מאנטרות," אמר לעיתונאים.

עד לפני שבועיים היתה רופ קאנוואר עקרת־בית כפרית רגילה, מכת הלוחמים ראג'פוט. בעלה, מאן סינג, מת ב־4 בספטמבר מדלקת מעיים. כעבור שעות ספורות, סיפרו כפריים, היא הכריזה שברצונה לנהוג על־פי המנהג העתיק. שריפת הגופה עוכבה שעות מספר, בעוד בני־משפחתה מנסים להניאה מתוכניתה.

אולם כאשר הובאה גופת בעלה לאתר־השריפה בכפר, היא היתה כבר לבושה בשמלת כלולותיה וישבה על מוקד העצים.

היא האשה הרביעית בעיירה דיוראלה, שהעלתה עצמה באש ב־100 השנים האחרונות. טקס הסאטי האחרון היה לפני 70 שנה, ומקדש קטן הוקם לזכר אותה אשה, בקרבת מקום שבו מתה רופ קאנוואר.

הבריטים אסרו את מנהג הסאטי לפני יותר מ־100 שנה, ולפניהם, כבר במאה ה־17, אסרוהו הקיסרים המונגוליים. אולם באזורים שונים של ראג'אסטאן ממשיכים בטקס זה, למרות האיסור, ורוב בני־שבט הלוחמים ראג'פוט מאמינים, כי האשה הנאמנה, המלווה את בעלה למוות, נהפכת לאלה־למחצה. (ע"ר)

בדיקת איידס לכל אזרחי קובה

האוואנה. — סגן שר הבריאות של קובה הודיע, כי לכל 10 מיליון התושבים של קובה תיערך בדיקת איידס, והוא הזהיר את בני ארצו מפני יחסי־מין עם זרים.

סגן השר, הקטור טרי, אמר בראיון בטלוויזיה, כי ארבעה קובאנים מתו מאיידס ו־143 זוהמו בנגיף האיידס.

מיליון קובאנים, בני קבוצות־סיכון גבוה — 10 אחוז מאזרחי המדינה — כבר עברו ב־18 החודשים האחרונים בדיקה לגילוי מחלת האיידס, אמר טרי. שלושה מארבעת הקובאנים שמתו מאיידס היו הומוסקסואלים, וכולם קיימו יחסי־מין עם זרים. (ע"ר)

צ'יצ'ולינה חשפה שדיים נגד השתתפות איטליה בסריקות במפרץ

מאת אהרון ניר, כתב „על המשמר" באיטליה

ברומא. — מחאה "סקסית" נגד הפלגת שמונה יחידות הצי האיטלקי למפרץ הפרסי, ערכה הח"כית צ'יצ'ולינה, שהופיעה לפני הבניין המפואר של הצי האיטלקי ברומא לבושה מדי מלאך.

מוקפת קהל גדול של צלמים וסתם סקרנים, זרקה צ'יצ'ולינה על העוברים ושבים עלוני־תעמולה עשויי סירות־נייר. לבסוף, כמנהגה, חשפה את שדיה והניפה כרזה גדולה ועליה הכתובת: "זאנונה (שם שר הבטחון האיטלקי), את הצי למפרץ לא תשלח; הצ'יצ'ולינים למלחמה לא יצאו. עירקו עיגנו"

דעת הקהל האיטלקית נסערת בעניין ההשתתפות האיטלקית בסיורים במפרץ הפרסי. הקו־מוניסטים, מפלגת הדמוקרטיה הפרולטרית הקיצונית וארגונים קתוליים פציפיסטיים שונים מתנגדים, לעומתם, תומכת המפלגה הסוציאליסטית של קראקסי בהתלהבות בהשתתפות האיטלקית.

בשעת ההפלגה של שמונה יחידות הצי האיטלקי, נערכו בנמלים הצבאיים של טאראנטו ואוגוסטה הפגנות סוערות של פציפיסטים.

נהגים שובתים בבריה"מ: האוטובוסים בגיל הסבתות שלנו והשכר ירוד

מוסקווה. — נהגי האוטובוסים בעיר צ'כוב, דרומית למוסקווה, הכריזו על שביתה, כדי למחות נגד שיטת שכר חדשה, שהפחיתה את הכנסותיהם — מסר אתמול השבועון "מוסקו ניוז".

הנהגים סירבו להסיע נוסעים בציינם, כי הסדר החדש מבטיח להם רמת־שכר מסויימת רק אם יקיימו את לוח־הזמנים.

"כיצד נוכל למלא אחר התוכניות, כאשר רוב האוטובוסים שלנו נראים כטנקים שיצאו מהמערכה, והגיל הממוצע שלהם דומה לזה של הסבתות שלנו?" שאל הנהג ניקולאי קומקוב.

הנהגים מתאוננים גם על בעיות דיור והיעדר מזון בעבודה. 90 דקות בלבד לאחר התחלת השביתה, הגיעו למקום פקידים ממוסקווה והקימו ועדה שתחקור את הבעיות, מציין העיתון.

הדלאי־לאמה, מנהיגה לשעבר של טיבט, משתתף באופן פעיל ב"יום השמדת צעצועי מלחמה" שאירגן האיגוד העולמי למען יתומים, בז'נווה (צילום: אי.פי.)

בתגובה על דברי הבלע של הגזען הצרפתי לה־פן

דקת־דומייה בפרלמנט האירופי לזכר היהודים שניספו בשואה

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — הפרלמנט האירופי בשטראסבורג עמד אתמול דום למשך דקה כמחווה לזכר שישה מיליון היהודים קורבנות השואה, בתגובה על הכרזת לה־פן, כי "תאי הגזים היו פרט קטן בהיסטוריה."

הגינוי החריף לראש המפלגה הגזענית הצרפתית "החזית הלאו־מית" קיבל ממדים אירופיים. כמה צירים הציעו לגרשו מהפרלמנט האירופי. הם פועלים לסכל ניסיון להשתמש בבמה האירופית להפצת התיזה של מכחישי הפשעים הנאציים ושואת היהודים.

לקראת מסיבת עתונאים

לה־פן עצמו לא העז להופיע למושב הפרלמנט, מפחד שינקטו נגדו צעדי עונשין. הוא שותק עדיין, אך הודיע במכתב לקבוצת הימין הקיצוני בפרלמנט בשטראסבורג, כי במסיבת עיתונאים מחר יכריז על "הכרה בפשעי הנאצים כלפי היהודים".

ציר איטלקי בקבוצה הפשיסטית מסר, כי לה פן יביע "הכרה בשוויון בין כל העמים, כולל העם היהודי, יביע תמיכה בישראל ויגנה את הסוציאליסטים, המופיעים כתומכי ישראל ובה בעת תומכים באש"ף".

לה־פן ינסה לנצל את הדרמה שחולל לקידום צרכיו הפוליטיים. הוא כבר זכה בפרסומת וצפוי לו מחר אולם מלא עיתונאים מכל העולם.

שיכבת איסור

משערים, כי שוב יטשטש בהכרזות דו־משמעיות, את קירבתו לניאו־נאצים. הוא ינסה לחדש את "שכבת האיסור" שמאחוריה התקשה להסתיר את האנטישמיות והגזענות שלו, שיכבת האיסור שפיתתה את העיתונאי היהודי ארווין איתן להרעיף עליו שבחים בשבועון "טריבון דזויף".

עיתונאי זה כתב בשעתו: "איננו יודעים על דעות אנטישמיות שהביע לה־פן. כלפי ישראל הוא מביע דעות מחמיאות."

אין יודעים אם אלפרד שרמן היהודי, שהזמינו לקונגרס השמרנים בבריטניה, ביטל הזמנה זו.

אחד משומרי־ראשו של לה־פן באסיפה הלאומית הצרפתית, פאסקל ארויז, הצליח להסתנן לקבוצת צירי האסיפה הלאומית שעלו לרגל לירושלים. פרט לאלה, העלו חיוורין אחרי הקהילה היהודית וישראל חרס.

הימין מגנה, אבל...

מפלגות הימין עמלות עתה להציגו כמנהיג כנופיה גזענית אנטישמית, כדי להשיב לעצמן את הבוחרים שגזל מהן. אבל בה בעת, הם מקיימים את הקואליציות עם אנשיו. גם ראש ממשלת צרפת, ז'אק שיראק, וריימון באר, שני מועמדי הימין לנשיאות, שותקים. הם לא השמיעו שום גינוי. אולי משום שיזדקקו בקרוב לקולות בוחריו. השלטון הימני מגנה את לה־פן, אך אינו מנתק את קשריו עימו.

ארגונים יהודיים וארגונים לזכויות־האדם שוקלים לתבוע אותו לדין. הוא כבר הורשע לפני כמה ימים בהשמעת הכרזות אנטישמיות, אך הכחשת השואה אינה נחשבת, על־פי החוק, להטפה גזענית או אנטישמית.

הסטודנטים היהודים בצרפת עומדים לקיים היום בפאריס הפגנה, שבה ידרשו להסיר את חסינותו הפרלמנטרית של לה־פן, כדי שיועמד למשפט.

בון הבטיחה לשחרר את חמאדי תמורת 2 בני הערובה הגרמניים

תוניס. — גרמניה המערבית הבטיחה לארגון פרו־איראני לשחרר את מוחמד עלי חמאדי, תמורת שחרורם של שני בני־ערובה מערב־גרמניים — גילה אתמול אבו איאד, האיש השני בצמרת "פתח".

בשיחה עם כתב סוכנות הידיעות הצרפתית בתוניס, אמר אבו איאד, ששמו האמיתי הוא סלאח חאלף, כי השלטונות המערב־גרמניים עשו הסכם עם חיזבאללה, המחייב את גרמניה המערבית לשלם יותר ממיליון דולר, לנקוט עמדה פרו־איראנית ולשחרר את מוחמד עלי חאמדי, שנעצר ב־13 בינואר.

כל התנאים האלה הוצגו להבטחת שחרורם של אלפרד שמידט ורודלף קורדס, שנחטפו בינואר בלבנון. אלפרד שמידט כבר שוחרר.

במינכן, אמר ראש ממשלת באוואריה, פרנץ יוזף שטראוס, כי נשיא סוריה, חאפז אסד, עושה מאמצים אישיים להביא לשחרורו של בן־הערובה המערב־גרמני השני בלבנון.

שטראוס, הטוען כי מילא תפקיד חשוב בשחרורו של שמידט, אמר לכתב שבועון המופיע במינכן, כי שר ההגנה הסורי, גנרל טלאס, פועל גם לשחרור קורדס.

מקורות יודעי דבר בבון אמרו אתמול, כי יש לצפות לשחרורו של בן־הערובה השני בתוך כמה ימים. (ע"צ)

● אוטאווה. — ממשלת קנדה אישרה ביום ג' תקנה, האוסרת עישון ב־65 אחוז מנתיבי־האוויר המסחריים של המדינה. התקנה תקבל תוקף ב־9 בדצמבר, ומי שיפר אותה יהיה צפוי לקנסות כבדים.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז
לוח פעילות שבועית מה־17.9—22.9.87

יום חמישי — 17.5
סניף תל־אביב — 20.00 — אילן גילאון, אברהם מזרחי, דני פלג — פגישת דור צעיר
תל־אביב — אולם "בית עובד" — 20.00 — חייקה גרוסמן — עצרת זכרון לחיסול גיטו וילנה

יום שישי — 18.9
סניף נצרת — 9.30 — פגישת פעילי האזור במגזר הערבי
אופקים — תיכון מקיף — 10.00 — דני פלג — שיחה עם תלמידים

יום שבת — 19.9
קיבוץ כפר מנחם — 10.30 — נחום שור, יוסי סולומון — יום עיון לצעירי ירושלים
סניף אילת — 19.00 — וולדי מורג, דב שחר — אסיפת חברים חגיגית
קיבוץ רמת השופט — 21.45 — חנן ארז — שיחת קיבוץ

יום ראשון — 20.9
סניף דימונה — 11.30 — וולדי מורג — פגישת פעילים
"מעלה הבשור" — 18.00 — דני פלג — פגישת חניכים
סניף חיפה — 18.00 — מועצת סניף חגיגית
סניף אשדוד — 19.00 — יצחק שושני — מועדון יידיש
סניף ירושלים — 19.00 — ח"כ אמירה סרטני — אסיפת חברים חגיגית
כפר מכר — 19.00 — אברהם רוזנקיר — חוג בית
סניף בת־ים — 20.00 — ח"כ חייקה גרוסמן — אסיפת חברים חגיגית

יום שני — 21.9
קיבוץ עין השופט — 9.30 — יוסי מרציאנו, אלישע שפירא, עמוס משה, דני גל — כנס נציגים מקיבוצי האזור ומזכירות סניף יקנעם

ישיבת רכזי איזורים ופורום ערים גדולות במרכז — בשעה 13.00

ישיבת מרכז המפלגה ב"צוותא" תל־אביב — בשעה 16.00
על סדר היום: 1. סקירת מאורעות מדיניים מרכזיים 2. החלטת המזכירות בנושא הוועידה 3. ירושלים ציונית־חילונית

סניף רמת־גן — 19.00 — יוסי מרציאנו — פורום מוניציפאלי

יום שלישי — 22.9
גבעת חביבה — 10.00 — דוד אדן — התאחדות יהדות הומניסטית מארצות־הברית
סניף באר־שבע — 19.30 — יוסי סולומון, מישל אלמליח — אסיפת חברים חגיגית
סניף אופקים — 20.00 — אילן רגב — אסיפת חברים חגיגית
קיבוץ מגידו — 21.00 — חנן ארז — אסיפת חברים

איגוד מקצועי

יום חמישי — 17.9
סניף חיפה — 18.30 — מזכירות איזורית של מועצת ועדי עובדים ליד מפ"ם — איזור הצפון

יום שלישי — 22.9
טבריה — 10.00 — נשע גן, דוד בן אשר — מועצת הפועלים
סניף צפת — 13.00 — נשע גן, דוד בן אשר

ישיבת המזכירות הפעילה של ותיקי התנועה תתכנס ביום שני 21.9, בשעה 9.30 בבוקר בבית מרכז המפלגה (הזמנות אישיות לא תישלחנה)

חג שמח
שנה טובה

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 16.9.87

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6672	1.6880	1.6776
דולר אמריקני	1	1.55	1.62	1.5871	1.6069	1.5970
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8767	0.8876	0.8816
לירה סטרלינג	1	2.56	2.68	2.6060	2.6385	2.6276
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2623	0.2656	0.2643
ין יפני	100	1.09	1.14	1.1052	1.1190	1.1102
גולדן הולנדי	1	[illegible]	[illegible]	0.7776	[illegible]	[illegible]
פרנק שוויצרי	1	1.04	1.09	1.0579	1.0711	1.0638
כתר שבדי	1	0.24	0.26	0.2492	0.2523	0.2505
כתר נורווגי	1	0.23	0.25	0.2390	0.2420	0.2405
כתר דני	1	0.22	0.23	0.2275	0.2303	0.2289
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3614	0.3659	0.3636
דולר קנדי	1	1.18	1.24	1.2055	1.2208	1.2131
דולר אוסטרלי	[illegible]	[illegible]	1.21	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ראנד דר' אפריקני	1	0.74	0.79	0.7754	0.7856	0.7804
פרנק בלגי	10	0.41	0.44	0.4216	0.4269	0.4249
שילינג אוסטרי	10	1.22	1.28	1.2445	1.2601	1.2521
לירה איטלקית	1,000	1.19	1.27	1.2149	1.2301	1.2212

על היום
17.9.87

נפש יהודיה

חנה חונה, אמו של דן שהתבקש להתגייר כתנאי להשתתפותו בקורס חובלים — בראיון ל„על המשמר": מפריע לי שקיימת גזענות בישראל. מדינה של יהודים שסבלו אלפיים שנה מגזענות — צריכה להיות נקיה מן הנגע הזהו

מאת עלי כהן, קופנהאגן

באכסדרת „בית המוסיקה" של העיר אורהוס, בעת קבלת הפנים לכבוד תיאטרון „הבימה" שהציג את „המשפט", נתקלתי בה. פנים נעימות, מוכרות במעומעם. — מעט, לפני שנים, נפגשנו אצל ידידים. היא זיהתה אותי ושוחחנו מעט, בכל הניתן בנסיבות דומות, בין כריך לדברי ברכה של שגריר ישראל. היא סיפרה בעברית שהתנגנה מתוכה השפה הדנית, איתה נולדה — שעתה היא מתגוררת בישראל. מן המשפטים הבאים התברר: יד המקרה הפגישה אותי עם חנה חונה, אמו של דן, הצעיר שהתבקש לעזוב את קורס החובלים של חיל־הים או, לחלופין, להתגייר.

ימים ספורים לאחר מכן, צלצלתי בחיוג בינעירוני אל חנה, הנמצאת בביקור משפחתי בדנמרק. התוצאה: שיחה בלעדית עם אשה, שהתגיירה והשתלבה בחיי ישראל עד להזדהות מלאה. אשה בעלת הכרה ודעות מתקדמות, הראויות לחיקוי ולהערצה.

— כיצד הגבת כשנודע לך לראשונה שדן התבקש להתגייר כתנאי להמשך השתתפותו בקורס החובלים?

בדיוק כשם שתגובתי היום: שאין תושבים של סוג אלף ותושבים של סוג בית. שבני יהיה מוכרח לעבור גיור כאשר הוא יהודי וישראלי בכל גופו ונפשו — לא.

— את מרגישה עצמך כיום דנית או ישראלית?

אני ישראלית, הגאה שזכתה להיוולד בדנמרק, וכך מרגישים גם ילדי. בדנמרק אני מרגישה בנוח אצל המשפחה אותה אני מבקרת; זה נוף ילדותי. אני נהנית להיות כאן. יש דברים שקצת חסרים לי כמו השקט הדני, האריכות. אבל אני שמחה תמיד לקראת שובי לארץ, למשפחה הישראלית שלי, ולעדר.

— מה הרגשת כלפי הקצין שעשה לבנך מה שעשה ואמר מה שאמר?

אני לא בטוחה שהוא ידע והבין מה הוא עושה. אני מקווה שהוא למד לקח וקיבל הנחיות שמקרים מסוג זה לא יישנו. מפריע לי שקיימת גזענות בישראל. מדינת ישראל הוקמה על־ידי יהודים שסבלו מגזענות אלפיים שנה. זאת צריכה, לפיכך, להיות מדינה נקיה מן הנגע הזה.

— מדוע עברת את תהליך הגיור?

רציתי מאוד להשתלב בחיים בישראל ועשיתי זאת גם מתוך מחשבה שהדבר יהיה טוב לילדי בעתיד. אינני דתיה ואינני שומרת על כשרות במובן הדתי המובהק, אך אני מקיימת את חגי ישראל ונהנית בהם, כמו כל ישראלי אחר. כאשר רצו שדן יתגייר, התנגדתי משום שדרשו שיעבור לבית־ספר דתי. היו לו החברים והחברה שלו, ולא רציתי שיהיו לו חיים אחרים מאלה שלנו. ממילא אנחנו צמחונים, כך שאין כל־כך ניגוד־אינטרסים.

— האם לא חשבת אף פעם, לפני הגיור, שבעצם פעולת הגיור את מכניסה ראש בריא למיטה חולה?

(צוחקת). את השאלה הזאת אני שומעת כמעט כל יום, מכל מי שיודע שהתגיירתי. תשובתי שלילית: בעלי יהודי, אני מרגישה שייכות לישראל ולעם ישראל, מרבית חברי נמצאים בישראל ואני „יהודיה כמו כולם". אני רוצה שיידעו שלא התגיירתי מתוך קלות־דעת.

— מה את מרגישה כלפי דנמרק?

זאת הארץ בה נולדתי, בה נמצאים קרוביי.

(המשך בעמוד 8)

שלום כפול

ממשלת האחדות הלאומית פועלת בנושא השלום כשתי ממשלות נפרדות ● פרס הולך על חוסיין ומובארק, שמיר על צ'אושסקו ● שלום, שלום, ואין שלום

מאת אריה פלגי

חסד עשה אתנו הגורל, שהעניק לנו ממשלת־אחדות־לאומית. במבנה שלטוני רגיל היתה פועלת למען השלום רק ממשלה אחת. בממשלת־האחדות פועלות למען השגת המטרה החשובה ביותר לעם־ישראל — שתיים.

ואת ועוד: אם מאמצי־השלום של ממשלה רגילה לא היו עולים יפה, האופוזיציה היתה נלחמת בה בכל החומרה עד רדתה מהשלטון או עד עריכת בחירות חדשות. בחירות הן ביזבוז משאבים, שתיקת המרץ הלאומי וזריעת פירוד בעם. כל זה נחסך מאתנו ובנוסף על כך נמשכים ללא הפסק מאמצים כפולים ומכופלים למען השלום.

פרס פועל למען ועידה־בינלאומית ושמיר למען ועידה־אזורית. פרס מתייעץ עם הרוסים, שמיר עם הרומנים. פרס מעדיף מגע אישי עם חוסיין ועם מובארק, שמיר רותם לאותה המטרה את שרותיו הטובים של קונסטאנטין מיטאה הרומני. שמיר מטיל על יוסי אחימאיר להיפגש עם צ'רלי ביטון, פרס בוחר לשם כך בנמרוד נוביק ובפגישה אישית, מקרית, עם ביטון גם בתוך גבולות ארץ־ישראל לכל מפלגה הפלשתינים האותנטיים שלה, שהם הגשר אל השלום. קשרים כפולים, גשרים כפולים, שלום כפול.

העם בישראל שקט. אחרי הכל עושים כל־כך הרבה למען השלום. כל המנהיגים וכל המפלגות רוצים בו ופועלים למענו. אין אל מי לבוא בטענות, אין נגד מי להפגין, אין את מי לזרז ויבוא שלום על ישראל.

הבעיה היא, כתמיד, עם הגויים. הגויים במקרה זה כוללים גם את הערבים. הגויים לא יודעים, שהעם היהודי חשב למולדתו מחדש כל המגוון הדרושים וממשלת־אחדות היא אחת מהם. אם הם יודעים זאת, הם אינם מסוגלים לעבור עימה כראוי. הם סוברים לתומם ששתי ממשלות חוסמות האחת את דרכי רעותה, שלדבר עם שתיהן פירושו, שאין עם מי לדבר. בעיה מיוחדת מהווים אותם מנהיגים ערביים, שמעוניינים בשלום על־פי ההערכות שלהם ומנצלים לטובתם בצורה לא הוגנת את הכפילות אשר בממשלת־אחדות.

לך תעשה אתם שלום.

דף חדש עם ארץ הגולש

מאת יוסף אלפרן, ברן

מאז ומתמיד היתה מדיניות החוץ של הונגריה בבחינת „נייר־קופי" של מדיניות־החוץ הסובייטית, ולכן איש לא הופתע כאשר גם היא החליטה לנתק את היחסים איתנו למחרת מלחמת ששת הימים.

אבל, במשך 20 השנה שחלפו נותקו בעיקר היחסים המדיניים (תוך נקיטת עמדה הונגרית פרו־ערבית חד צדדית) ונפגעו גם יחסי התיירות, כאשר שרידים של יחסי תרבות, ובפרט מסחר, המשיכו להתקיים.

עם חתימתו של ההסכם הדיפלומטי בין הונגריה לישראל על הקמת משרדי אינטרסים נפתח דף חדש בתולדות שתי המדינות.

אין ספק שללא אור ירוק סובייטי לא היה חל שינוי בעמדת הונגריה כלפי ישראל

מניע כלכלי

אין ספק, שללא „אור ירוק" סובייטי (והקשור אף הוא לשינוי של „עידן גורבאצ'וב") לא היה חל שינוי בעמדה ההונגרית כלפי ישראל.

אבל, כמקובל ביחסים בינלאומיים, המהלך נתאפשר גם מפני שלשני הצדדים יש אינטרסים משותפים. מבחינתה של הונגריה המניע העיקרי הוא כלכלי.

כעבר הרוויחה הונגריה מניתוק היחסים, כי „לאות הוקרה" מן הצד הערבי, ובפרט מכווית וסעודיה, קיבלה הלוואות רבות.

„כל זמן שהעולם כולו רועד מהחלטות אופ"ק ורץ אחרי הון ערבי, גם אנחנו, כתור מדינה עניה, צריכים לשמור על היחסים עם מדינות ערב" — אמר לי לפני 8 שנים בבודפשט כלכלן יהודי שעבד במחלקת המחקר של הבנק הממלכתי ההונגרי.

עתה, לאור סגירת הברזים הפיננסיים של המדינות הערביות העשירות, אין להונגריה הרבה מה להפסיד מה„ברוגז" עם מדינות ערב.

„ארץ הגולש", שנחשבה לארץ השמע של מזרח אירופה, יודעת עתה בעיות כלכליות קשות, הכוללות אינפלציה (בפרט של מחירי מצרכי היסוד) וחוב חוץ של 10 מיליארד דולר והחוב לגולגולת גבוה מזה של פולין.

במצב נתון זה, מקווה הונגריה בראש ובראשונה שחידוש היחסים יסייע לה במגעים עם חוגים פיננסיים (יהודיים או פרו־ישראליים) בארה"ב.

סדק בבידוד הבינלאומי

מבחינה ישראלית חידוש היחסים מהווה קודם־כל סדק נוסף בחומת הבידוד הבינלאומי שהעולם הערבי הצליח לבנות סביבה.

להבדיל מרומניה, הונגריה אינה יכולה להיות „צינור דיפלומטי" בשביל ישראל ומאגר העלייה שלה הוא קטן.

קהילת 60,000 יהודי הונגריה היא השנייה בגודלה (אחרי בריה"מ) במזרח אירופה. השירותים הקהילתיים טובים למדי והסמינר לרבנים מכשיר רבנים בשביל כל מדינות הגוש המזרחי (אף רבה של מוסקבה הוא בוגר אותו סמינר).

„אין לנו בעיות מיוחדות", אמרה לי אשתקד גוה סאיפרט, שהיתה מזכ"ל ארגון הקהילות והשתתפה או בדיוני הקונגרס היהודי והאירופי בלונה.

אולם, התבוללות בהונגריה היא גבוהה מאוד, ולא מצאתי בעיתונות המערבית או הישראלית סיפורים על „מסורבי עליה" הונגרים.

בזכות ברונפמן

לבסוף, צריך להזכיר ש„האדריכל" של חידוש היחסים עם הונגריה היה אדגר ברונפמן, נשיא הקונגרס היהודי העולמי.

ברונפמן נפגש פעמים רבות עם מדינאים ודיפלומטים הונגריים, וגם יזם את עריכת הוועידה האחרונה של הקונגרס בבירת הונגריה.

אין זה סוד שברונפמן פעל וממשיך לפעול לחידוש יחסי ישראל עם בריה"מ ועם שלוש המדינות המזרח־אירופיות האחרות שניתקו יחסים עימה, והן יוגוסלביה, צ'כיה ובולגריה. נקווה שגם הן תלכנה בדרכי פולין והונגריה.

על הפרק

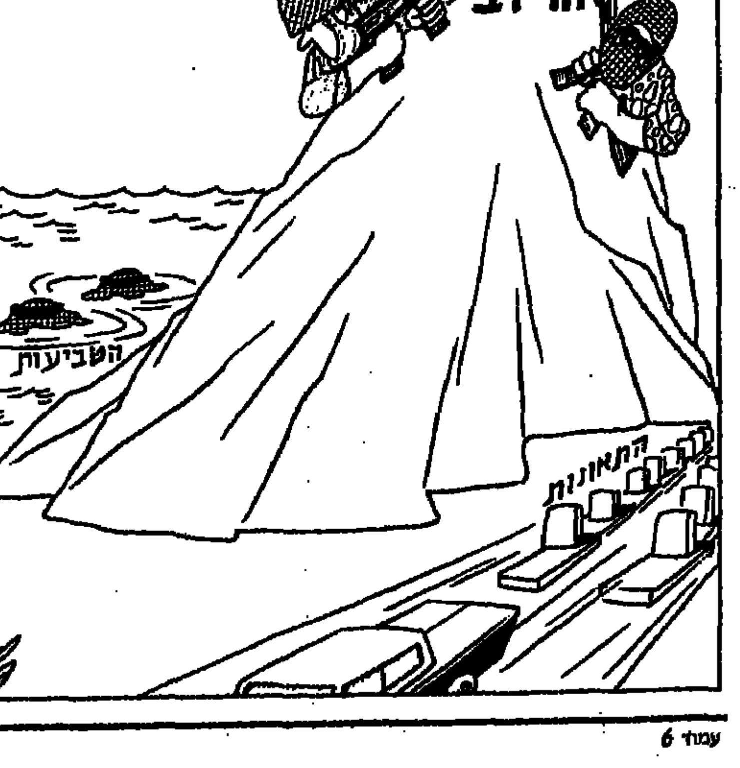

כבישים טובלים בדם

יש מוצא

פתרונות מומלצים למצוקת תאונות הדרכים בהיעדרו של תקציב הולם

מאת לוי מורב

כולם יודעים שכדי לצמצם את מימדי הרצח בכבישים צריך תקציבים, כלומר כסף. כולם גם יודעים שלממשלה אין כסף.

נכון שהשר בלי־תיק (כמה נעים לכתוב את זה) יצחק מודעי, מצא כמה מאות מיליוני דולרים בתקציב אבל זה היה רק בשביל הפרוייקט המפלגתי של הליכוד — ה„לביא". ברור שכספים אלה נעלמו כלא היו ברגע שמישהו אחר נזקק להם בין אם מדובר ב„כור" ובין אם המטרה היא הצלת חיי־אדם במסגרת המאבק בתאונות בדרכים.

אז אם אין תקציב ובלי תקציב לא יבוא שינוי, כלומר ימשיכו להיהרג 400־500 בני־אדם כל שנה, אין ברירה אלא למצוא דרכים מתוחכמות יותר כדי להשיג את התקציבים הדרושים.

השיטה הישנה הטובה והיעילה ביותר היא להכריז על התחבורה כעניין ביטחוני. אם מדינת־ישראל מוציאה 40% מהתקציב על ביטחון, כלומר על הגנת תושביה ואזרחיה, הרי שילוב ההגנה על חייהם של תושביה בדרכים במיסגרת תקציב־הביטחון יכולה לפתור בבת אחת את בעיית המחסור בכסף. בישראל כידוע קובעים קודם כל את תקציב הבטחון ורק אחר כך, במה שנותר מחזירים הרבה חובות ומקציבים מעט לחינוך, בריאות, רווחה ועוד עניינים בלתי חשובים.

אפשר גם להחליט שהמלחמה בתאונות היא החלופה העיקרית ל„לביא". מה הטעם להבטיח ניצחון בשדה־הקרב העתידי אם בשדה־הקטל בכבישים נפגעים יום יום ושבוע שבוע עשרות ומאות בני־אדם.

האפשרות השניה להשיג תקציבים היא על ידי שיכנוע המפלגות הדתיות שעניין המלחמה בתאונות הוא עניינן. אני מוכן לנפק להם לצורך כך אפילו פסוק מתאים: „כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם ומלואו". אני יודע שזה לא מספיק. אני מוכן להסכים לכך שעשרה אחוזים מכל סכום שהדתיים ישיגו בכוח סחטנותם הפוליטית מהמערך והליכוד יוקצה לצורך שיפור התשתית במוסדות הדת שלהם. אני מוכן גם להחזיק על חשבון התקציבים שיוגשו על ידי ש"ס, אגודת ישראל והמפד"ל משגיחי־כשרות בכבישים המועדים לפורענות.

אם המפלגות הדתיות לא תשיגנה את המימון הדרוש, תאמינו לי שאף אחד לא יצליח, גם לא מפלגה של כל נהגי ישראל.

הרעיון החזק ביותר לפיתרון הבעיה הוא להעמיד את השר שרון בראש המטה למלחמה בתאונות־הדרכים. אם לשפוט על פי נסיונו, כישרונותיו, הכשרתו, דבקותו במטרה ותכונות תרומיות אחרות שבאו לידי ביטוי במלחמת־לבנון, אין ספק ששרון הוא האיש המתאים לנהל מלחמה זו. הוא כבר ישיג את התקציבים המתאימים, ימנה את מקורביו ממרכז־חרות לתפקידים שונים במטה המיוחד שיקים ויכה את התאונות כמו שהיכה את הערבים. נדמה לי שלא יהיה בכך צורך. ברגע שהתאונות תישמענה שהשר שרון עומד להלחם בהן הן תיכנענה או תוברחנה לעבר הירדן־המזרחי. נסו ותיווכחו.

רמזור אדום לממשלה

מאת יוסף שמי

הכישלון הוא, כידוע, יתום. כלל זה חל גם על העלייה המסחררת בתאונות הדרכים, כאשר משרד התחבורה, האוצר, הבינוי, הרשויות המקומיות והמשטרה מגלגלים את האחריות זה על שכמו של זה וכולם יחד על הנהג.

אין ספק, שלאוחזים בהגה יש חלק נכבד במתרחש, אך זה רק חלק מהבעיה. לקבוצות אוכלוסיה שונות יש בישראל שדולות, לא כן לנהגי רכב. המועצה הלאומית למניעת תאונות דרכים היא גוף ללא שיניים ואינה מסוגלת לגייס קבוצת לחץ בכנסת כשם שעושים מתנחלי גוש אמונים, למשל. אירוע בטחוני המסתיים במותם של שני עוברי דרך בתוואי לחברון, או במקום אחר בשטחים מקפיץ את כל המדינה על רגליה, ואילו ההרג בכבישים עובר בשתיקה. במקום [illegible] הפגנות בתגובה להרג שגורם השטן בדרכי הארץ, פנתה המועצה הלאומית לרבנים בבקשה שישאו דרשות בשבת הקרובה בנושא הזהירות בדרכים...

בהקשר זה ראוי לציין את התחזה [illegible] הגורמים הקלירקליים להידרדרות [illegible] בכבישים על־ידי השבתת התחבורה הציבורית בשבת. שירותי הסעה בשבתות ובחגים עשויים היו להוריד את מספר התאונות, שכן חלק מבעלי המכוניות היה מעדיף נסיעה באוטובוס למקום הבילוי על פני שימוש ברכב פרטי.

העונשים לא יעזרו

הממשלה כגוף קולקטיבי אחראית לקטל בדרכים, כשם שהיא אחראית לאבטחת בטחונה של האוכלוסיה מפני פגיעות טירור ומלחמה. השר [illegible] התפטר כמוגן בשל הפסקת פרויקט הלביא, אך אף שר לא מצא לנכון לעשות זאת בשל העלייה במספר הקורבנות בתאונות דרכים.

התגובה היחידה לריבוי התאונות התבטאה בהחמרת העונשים. מפתח [illegible] נמסר „בקול ישראל", יכול שוטר לשלול את הרישיון מנהג שלא ציית להוראת עצור או חצה קו לבן תוך כדי עקיפה. כהורמנות [illegible] כדאי להזכיר למבדרי [illegible] הקשה", כי גם עונש מוות בגין [illegible] לא סתם את האספקה לשוק [illegible] בתקופת מלחמת העולם השנייה.

דאגב פליק, כמנהל ניהולתי שיחה [illegible] סגן שר תעשיית המזון, ע. לנקרג [illegible] כעס על העיתונות שדרשה לצמצם [illegible] ונגישה להצעות החוקים על־ידי [illegible] האשכבים בימי תשלום המשכורות [illegible] התשובה שלו היתה: „אני חייב להמציא לאוצר 3.5 מיליארד דולרים. [illegible] את הכסף ובכלל אין הכוונה [illegible] אלכוהול מזיק" כי גם הממשלה [illegible] ובעיקר האוצר, ממתנת על שליטת [illegible] מכיסיהם של האזרחים. עוסקי [illegible] מכניסים 2.26 מיליארד ש"ח בשנה [illegible]

למה שהממשלה תעשה לצמצום הרכש או לצמצום השימוש ברכבו?

אילוצים קואליציוניים

לאוצר ישנם אילוצים שונים והוא פועל בהתאם. יש אילוצים קואליציוניים

> **המשרדים מגלגלים את האחריות לתאונות הדרכים זה על זה וכולם יחד על הנהג ● הבעיה שלקורבנות התאונות אין שדולה והם אינם יכולים לגייס כספים על־ידי הפעלת לחצים קואליציוניים כמו הדתיים וההתנחלויות**

מצד הדתיים והמתנחלים ומהם לא ניתן לקצץ, לא כן בהוצאה לפיתוח תשתית הכבישים ושמירה על הקיים, כלומר, שיפוץ דרכים, התקנת תאורה ושילוט וגידול במספר השוטרים בדרכים בשעות שיא התנועה ובמקומות המועדים לפורענות. שר־הבינוי, למשל, דוד לוי, מעדיף להשקיע בהקמת התנחלויות חדשות מאשר בשיפוץ כבישים ארורים.

אפשר לפעול לצמצום השימוש ברכב על־ידי הקטנת הקפדה בנושא החניה, הערפת הגבלה ברכב כבר בשעות הלילה ואיסור פתיחת משרדים, בתי מסחר או מלאכה בנקודות רגישות לתנועה. בעיתון „ג'רוזלם פוסט" פורסם מכתב של קורא על מה שמתרחש בכביש ירושלמי שם אירעה התאונה המחרידה של האוטובוס. באיזור יש בית עסק גדול לירקות ופירות ומשאיות החונות בו בתדירות גבוהה מצרות את הכביש. בסמוך יש מוסך לתיקון למכוניות וגם כאן חונה רכב הנמצא בתיקון או ממתין לתיקון. נהגי האוטובוסים חוצים את קטע הכביש במהירות מעל למותרת. גם שלא אירעו שם תאונות רבות יותר. הרשויות נתנו אישור לבתי עסק ולמוסך במקום זה מבלי להתחשב בצרכי התחבורה.

בת"א המצב הוא זהה. העירייה נתנה אישור לבניית מרכז דיזנגוף והוא סותם את התנועה בימי חג או לפני החגים. ליד רחוב המסגר יש כמה חנויות לחלפים משומשים. בעלי החנויות קונים רכב הרוס מחברות ביטוח, מפרקים מה שניתן ואת הגרוטאות משליכים לרחוב חומה ומגדל והופכים את המקום לגיהנום תחבורתי. גם אישורי בניה במרכזי הערים אינם לוקחים בחשבון את עומס התנועה הקיים כבר.

במדינות שונות עושים כעת מאמצים כבירים כדי לצמצם את הנזק הנגרם על־ידי התנועה המוטורית. בשווייץ הציעה ועדה מטעם שלטונות קנטון ברן להצמיד „קופסה שחורה" לכל מכונית ולהטיל תשלום של עשירית פרנק עבור כל ק"מ נסיעה. באוסטריה עושים להגבלת התנועה באוטוסטרדות המובילות למעברי האלפים והדבר גרם אף למתח בין וינה ובון. באירופה כולה מטילים הגבלות על שימוש בדלק עתיר עופרת. בשווייץ אין מתירים לרכב משא לנוע בדרכים אל מעברי האלפים בשעות הלילה כדי למנוע תאונות רעש וזיהום.

מתנדבים בצמתים

במזרח ובמערב יש תופעה של מתנדבים העומדים בשעות שיא התנועה בצמתים הומים אדם ומכוונים את תנועת הולכי הרגל תוך כדי הכוונת כלי רכב. המתנדבים הם בעיקר שוטרים לשעבר ומדריכים שעסקו בלימוד נהיגה. יש גם משטרת עזר. פעם פעל גוף כזה במסגרת המועצה הלאומית למניעת תאונות דרכים. כיום אין לו זכר.

בתנאים הקיימים אפשר כבר כיום להוסיף כמה עשרות שוטרי תנועה במקומות שם התנועה צפופה במיוחד, התנאים הטופוגרפיים מסוכנים ומספר תאונות גדול מהממוצע. אפשר להעמיד שלטים מאירי עיניים עם סימון מקום מסוכן ועם תזכורת: כאן נהרגו ונפצעו קשה בשנתיים האחרונות מספר כזה וכזה של אנשים.

השיטה היחידה האהובה של המשטרה, העמדת מארבים, אינה יעילה. גם הטלת עונשים דרקוניים לא פותרת את הבעיה. אין דרך אחרת אלא להרבות בסיורים, לגרום לכך שהנהגים ירגישו שיש עין פקוחה. שיטת הסרט הנע במשפטים בגין עבירות תנועה מקילה אמנם על בתי המשפט, אך „מפספסים" את הערך החינוכי שיש בשיפוט. נטילת זכות שיקול דעת משופטים והטלת חובה של עונש, קנס או שלילת רישיון, גורמת לכך שאחד דינו של בן־אדם שלא הסתבך עשרות בשנים ושל עבריין כרוני החוזר לסורו.

תאונות הדרכים עולות למדינה בחיי אדם ובכספים, אך את המדיניות קובעים כמה פקידים במשרדי האוצר, הבינוי והתחבורה ששיקולים אלקטורליים למיניהם הופכים כנראה את ערך החיים לגביהם למשני.

אין עניין ציבורי

מאת צביה בן־שלום

זה קרה בחודש שעבר. ערב אחד רכבו עמי ותמי, שמות בדויים, ברחובות רמת־אביב בדרכם מהאוניברסיטה והאור באופניו של עמי לא היה לגמרי תקין; הבהב. זאת הסיבה שהשניים רכבו לאט ובזהירות.

הם פנו שמאלה. בפינת רחוב דרסיטרי, התנגשה באופניו של עמי מכונית שיצאה מהרחוב במהירות. מהירות המכונית הפוגעת אולי לא היתה מופרזת אבל בכל מקרה היא לא צייתה לתמרור „עצור". עמי — פעם צנחן תמיד צנחן — עשה גילגול על מיכסה־המנוע ויצא במכה קטנה בברך. האופניים נהרסו.

הנהגת של המכונית נבהלה ברגע הראשון, עצרה, רצה החוצה, אבל כשראתה שאין פצועים ולא נשפך דם התחילה להתווכח מי אשם, למי זכות־קדימה ובכלל, אתם לא יכולים להיזהר כשאתם רוכבים? בכל אשמים היהודים ורוכבי האופניים. החליפו כתובות ונפרדו בכעס.

עמי חזר הביתה ולפתע תפס שיכול היה להיהרג. במיוחד היה המום מהמחשבה שאם תמי היתה רוכבת ראשונה היתה בטוח נהרגת, כי היא לא היתה בצנחנים. שקל, התייעץ ונסע (באוטובוס, כי האופניים נהרסו) למשטרת־התנועה להגיש תלונה.

קצת חשש, זה נכון, כי אם הנהגת הבחינה שהאור שלו רק הבהב ותעיד על כך — עלולות להיות לו בעיות. מצד שני — אם יתעלם מהמקרה היא תמשיך לנהוג בלי להסתכל לצדדים, תמשיך למהר בפניות ויום אחד עוד תהרוג מישהו. הרי זה רק מקרה שהוא יצא מהתאונה עם ברך כואבת ואופניים מרוסקות.

סיפר מה שסיפר (מהאור המהבהב באופניים התעלם — שהנהגת תספר להם), חתם במקום שהתבקש לחתום ונסע הביתה. שבוע־שבועיים חיכה במתח, אולי יקראו לו לחקירה, אולי יבדקו גירסתו במכונת־אמת, אולי יטילו עליו קנס, בגלל האור המהבהב הזה...

כעבור שבועיים הגיע מכתב רשמי ממשטרת־התנועה: בדקנו את תלונתך מיום זה וזה. אין בה עניין ציבורי.

התשתית, התשתית

מאת ירון אמיתי

כל גל תאונות נגמר בהתנפלות כללית על הנהג הישראלי: J'accuse! כאילו הכל מתחיל ונגמר בידיים על ההגה. מי שנהג באירופה יודע שיש נהגים פרועים יותר: לנהג היווני רמזור אדום הוא לכל היותר המלצה, הנהג האיטלקי מסתכל על הכביש ובטוח שהוא במרוץ גראנד־פרי, והנהג הגרמני בטוח שאסור לו לרדת מ־180 קמ"ש. בכל זאת יש שם פחות תאונות.

לא נעים להודות, אבל התשתית אצלנו לא־מי־יודע־מה. אנחנו מייבאים עוד ועוד מכוניות — צריך להוציא על משהו את כספי הסיוע האמריקני — ומקווים שהכבישים יסתגלו באורח פלא למצבת כלי הרכב החדשה. הדמיון בין אוטוסטרדה בישראל (מי בחר במלה איטלקית יומרנית?) לכביש מהיר במערב הוא קלוש. אצלנו מפרידים בין הנתיבים כמה מטרים חצציים, מועדים להתנגשות חזיתית, או במקרה הטוב חומת בטון נמוכה מגובה אורות הפנסים. שם השטח המפריד רחב בהרבה ומשוכות שיחים מונעות כל אפשרות סינוור.

תאורה לילית קשה

בכלל, נהיגת לילה בארץ היא חוויה קשה. נסו למשל את כביש לטרון — מסמיה: הפס הצהוב שסימן את השוליים נעלם כבר מזמן, ולהגברת המתח מזומנים לנהג מדי שניים־שלושה קילומטרים סיבובים חדים וחשוכים במיוחד. או כביש ירושלים־חברון־באר־שבע: כשלא מתעופפות בו אבנים, אופף אותו ערפל. כנראה שאין עדיין לאורכו מספיק מתנחלים כדי שמישהו ידאג לסמן אותו.

כדי להבין מהי נהיגת לילה נוחה, כדאי לקפוץ לדרכים הכפריות של שווייץ. שני פסים לבנים רחבים מסמנים שם את הכביש בנוסף לפס המרכזי ההכרחי. במרווחים קצובים של עשרים מטר בערך קבועים מחזירי אור על עמודים קטנים. באזורי יער מוקפים העצים טבעות אלומיניום בוהק. אצלנו אין מחזירי אור ואין יער.

צירי התנועה בגוש דן התיישנו כבר לפני עשר שנים. נתיבי איילון ישלימו (אולי) לקראת סוף המאה, שישה עשורים אחרי שנבנו המחלפים הראשונים בגרמניה ובארה"ב. ערים גדולות במערב מקיפות עצמן בטבעות של כבישים עוקפים מהירים; ואילו אנחנו תקועים לנצח עם כביש גהה המרומזר ומחלף בני־ברק שלא נבנה בגלל סכנת חילול שבת.

רכבות משותקות

הרכבת היא הפתרון המקובל בעולם להסרת עומס תנועה מהכבישים. אפילו אמריקה חולת ההגה למדה מהצלחת מערכת ההסעה המהירה באזור סן־פרנציסקו (BART) והרחיבה את השיטה לכרכים אחרים. לקראת שנות ה־90, מצבה של רכבת ישראל לא יכול להיות עגום יותר: קווים נסגרים בזה אחר זה, ואילת היא עדיין חלום רחוק.

הדעיכה של רכבת הנוסעים בישראל התחילה עוד בשנות ה־50, כאשר הונחו המסילות החדשות מתל־אביב לחדרה ולבאר־שבע. התחנות נבנו אז הרחק ממרכזי הערים, בניגוד לתפיסה האירופית שעל הרכבת להוביל את נוסעיה במהירות ללב הכרך. אחרי בניית הפיל הלבן של תחנת תל־אביב דרום ופתיחת הכביש החדש לירושלים פסקה כמעט כליל תנועת הנוסעים דרומה. הפסים לא הוחלפו, התחנות הוזנחו והציוד לא חודש כבר שנים רבות. בשיחות פרטיות מודים פקידים בכירים במשרד התחבורה, כי הלובי של הקואופרטיבים לתובלה ו„אגד" הם הבלם העיקרי לפיתוח תשתית מסילות הברזל בארץ.

עם כבישים מיושנים, רכבות משותקות וצי רכב תופח, תאונות דרכים הן בלתי נמנעות. דרך אגב: לפני שמתנפלים על הנהג הישראלי, אולי כדאי לתקן את המדרגות הנעות במעברים התת־קרקעיים ברחוב יפו בירושלים ובתחנת „אגד" בחיפה. זה אולי פחות רומנטי מבניית מטוס קרב לשנת אלפיים, אבל לא פחות חשוב.

קטן הוא יפה בעולם השלישי

מדינות רבות בעולם השלישי שלקחו הלוואות כדי לקנות מפעלי פלדה, מפעלים פטרוכימיים, מיכשור אלקטרוני ומכונות חקלאיות משוכללות שקועות עמוק בעוני ובחובות ● היום נוטים לבצע פרוייקטים זולים יותר ולהכניס טכנולוגיה מתאימה למדינות אלה

מאת פיטר מילרשיפ, "רויטר"

מדינות רבות בעולם השלישי היו מתייחסות בבוז למונח "טכנולוגיה מתאימה". ממשלות רצו את הטכנולוגיה האחרונה והטובה ביותר. הן לקחו הלוואות וביקשו סיוע מן החוץ כדי לקנות מפעלי פלדה, מפעלים פטרוכימיים, מיכשור אלקטרוני ומכונות חקלאיות משוכללות.

כיום רבות מהן שקועות עמוק בחובות והעוני שלהן נמשך. על-כן האקלים כיום נוח יותר לביצוע פרוייקטים זולים, קטני ממדים ועתירי עבודה, ולהכנסת טכנולוגיה ההולמת את העולם השלישי.

"קיים צורך דחוף בתמריצים חדשים לפיתוח שיטות טכניות מתאימות", נאמר בדו"ח של ועדת בראנדט לפיתוח משנת 1980, בראשותו של קאנצלר מערב-גרמניה לשעבר וילי בראנדט.

ישנם סימנים, כי חברות רב-לאומיות משתדלות להיענות לאתגר הזה. הנה, למשל חברת צ'כרון מארה"ב, השואבת נפט באינדונזיה, עודדה שם גידול רבורים. חברת זינגר התאימה את מכונות התפירה שלה לצרכים של מלאכת הריקמה העממית במקסיקו, בבראזיל ובמצרים. "בריטיש פטרוליאום" פיתחה מקרר מיטלטל, מופעל באנרגיית השמש, בשביל נסיובים. לחברת האלומיניום אלקאן ממונטריאל יש פירמה הבונה כבשני שמש זולים לייבוש עצים לשימוש במאלאווי, בגויאנה ובסרי-לנקה.

פראנסס סטיוארט מאוניברסיטת אוקספורד הבריטית הוא חסיד של "טכנולוגיה מתאימה", תפיסה שכלכלנים, כגון א.פ. שומאכר, מחבר הספר "קטן הוא יפה", דרשוה לראשונה בשנות ה-60.

התפיסה רכשה יותר ויותר חסידים ככל שיבשו מקורות האשראי הבנקאי במשבר החובות, ואילו המגמה לשמירת הסביבה גברה בעולם שהוצף על-ידי תאונות כמו אלו בצ'רנוביל ובבהופאל שבהודו.

מעמסה נוספת

לדברי סיוארט, מאמצים לפתח בעולם השלישי משקים תעשייתיים בנוסח המערב גרמו במדינות רבות אך מעמסה נוספת של חובות על זו של עוני ותת-תעסוקה.

"המחיר לכל מקום תעסוקה הוא גבוה מדי, ומקומות התעסוקה החדשים מועטים מדי. מגזרי הייצור המפליגים מוליכים לעיור מהיר יותר על המידה והמוצרים המתוחכמים מדי אינם מספקים את צרכיהם של המוני העם העני" אמר סטיוארט.

סטאניסלאב גומולקה מבית-הספר הלונדוני לכלכלה הסכים לדבריו. הוא אמר, כי הבירוקראטים של העולם השלישי, המנסים להקפיץ את מדינותיהם מן המאה ה-18 אל המאה ה-20, בחרו בתוכניות בממדים גדולים. "למערב אירופה נדרשו 200 שנה כדי לפתח מה שבעולם השלישי ביקשו לפתח תוך שני דורות. זה בלתי-אפשרי וגרם למשבר", אמר.

מנהיגים כמאהאטמה גאנדי בהודו ויוליוס ניירירה בטאנזאניה ידעו כי תעשיות בנוסח המערב אינן תמיד התרופה הנכונה למצוקת העולם השלישי. לא כולם הגיעו לכלל הכרה שבשבילנו הטוב ביותר הוא לעיתים שונה לגמרי מבחינה טכנולוגית מן הטוב ביותר לגבי חברה מפותחת", כתב ניירירה ב-1983.

אך גם טכנולוגיות חדשות ו"מתאימות" עלולות להיתקל במכשולים שמומחים מערביים בעלי כוונות טובות אינם צופים אותם מראש. בדאקה, למשל, סימנו כלכלנים את האופניים ככלי תחבורה זול. אך תושבי בנגלדש רבים, שיכלו להרשות לעצמם לקנות אופניים, לא השתמשו בהם, משום שהדבר היה מזיק למעמדם, ואילו אלה שהיו מוכנים לרכוב על אופניים ידם לא היתה משגת לקנותם.

המצאות פשוטות

האירגון הבריטי לפיתוח טכנולוגיה בינונית מתמחה בהמצאות פשוטות. האירגון, אשר נוסד על-ידי שומאכר, מתכנן כיריים, נגררות-אופניים ומשאבות-ידיות ושמש זולים.

רוב העולם השלישי נזקק לעצים כדלק ולמעלה ממיליארד בני-אדם סובלים מצוקה בשל מחסור בעצים. לדברי האירגון לפיתוח טכנולוגיה בינונית הפתרון הוא ריבוי עצים. לטווח קצר הוא מתרכז בתיכנון כיריים משופרים.

האירגון המשתף פעולה עם סרי-לנקה, קניה, אינדונזיה ונפאל, מתכנן כיריים שלדבריו הם בטוחים יותר וצורכים פחות דלק. בקניה מסרו המשתמשים בתנורים הללו על חיסכון של 30 עד 50 אחוז בדלק. כ-120,000 כיריים, עשויים מגרוטאות עם ציפוי פנימי של חרס נמכרו לשימוש כאוורים עירוניים.

השימוש באנרגיית השמש אינו מצליח תמיד באותה מידה, לויד טימברלייק, מן המכון הבינלאומי לסביבה ופיתוח בלונדון, אומר. כי תנורי שמש אינם פועלים השכם בבוקר ו"איש אינו רוצה לבשל בחום הלוהט של שעות הצהריים".

הפירמה "סולאר אינטרניישנל" של "בריטיש פטרוליאום" מצליחה מאוד במכירת המקררים שלה המופעלים באנרגיית השמש לאחסנת נסיובים. לדברי מנהלה, איין קראצ'פילד, אמנם מחיר מיתקנים סולאריים אינו נמוך, אך אחזקתם זולה. לדבריו אפשר היה להרחיב את השוק למכשירים מופעלים באנרגיית השמש אילו הוצאות ההתחלתיות על-ידי הסכמי מימון מתקבלים על הדעת עם בנקים.

המדיניות הרווחת ביותר

זה מבליט שאלה גדולה שניה אשר הוצגה על-ידי ועדת בראנדט: את הטכנולוגיות ניתן למצוא, קרוב-לוודאי, אך מה בדבר התמריצים הדרושים לחברות ולבעלי המניות שלהן, הרוצים בדיווידנדות, כדי לפתחן, בשעה שנקעה נפשם של הבנקים מכל הדבר הקשור באשראי לעולם השלישי?

"החברות הרב-לאומיות וחברות מסחריות אחרות השלטות ברוב הפיתוח הטכנולוגי לא יפנו קרוב לוודאי את המחקר על חשבונן אל תחומים שאינם מבטיחים להם רווחים גבוהים", נאמר בדו"ח בראנדט.

הכלכלן דייוויד רייט, המתמחה ביחסים בין החברות הרב-לאומיות ובין העולם השלישי, אמר כי חלה אכן התקדמות בתחום זה אך "השורה האחרונה היא... שחברות רב-לאומיות מאמצות את המדיניות שנראית בעיניהן כרווחית ביותר"...

עשבי מרפא לבעיות מין

בזמביה מטפלים בעשבי מרפא בבעיות מין, מציאת בן זוג מתאים וגירושין

מאת פאסקאל פלטשר, "רויטר"

התאהבת? אתה מחפש שותף מתאים לחיים? אתה עומד בפני גירושין? אתה סובל מאין-אונות, עקרות או משהו הרבה יותר גרוע? — אין עליך אלא להביא את בעייתך בפני מטפל בעשבי מרפא בזמביה שיש לו תרופות לכל הבעיות האלה.

תושבי לוסאקה מכירים אותו היטב וממליצים עליו. הוא מקבל את הפונים אליו בקראוון קטן אותו כינה בשם "חדר שינה" והוא צבוע כחול, ירוק ולבן. המטפל הוא אלפרד נאווה העוסק בריפוי המסורתי באמצעי עשבי-מרפא, תורה בעלת מסורת ארוכה בזמביה בשם "נאנגה".

נאווה מטפל במה שהוא מכנה "מחלות חברתיות", החל ממחלות מין שונות עד לאין אונות ועקרות, ומשתמש בתרופות העשויות אך ורק מחומרים טבעיים, שורשים, עשבי מרפא וקליפות עצים. הוא מוכן להכין בשבילך תכשירים לעורר את האהבה אצל בן זוג שרוחה אותך, תכשיר אחר המעורר תשוקה מינית, תכשיר למניעת הריון, וכל אלה אך ורק מחומרים טבעיים.

כל הבעיות הסוציאליות

"אני הרבליסט (מטפל בעשבי מרפא), ואני קורא למקום הזה חדר שינה מפני שבחדר שינה מתמזגות כל הבעיות הסוציאליות לבעיה גדולה אחת", אמר נאווה במרפאה שלו הכוללת מיטה נמוכה, כיור לרחצה ומדפים ועליהם צינצנות עם עשבים טחונים שונים ושורשים.

באחת הפינות מוערמים שורשים וקליפות המשמשים כחומר גלם. "אני אוסף וחופר אותם מהאדמה בעצמי", הוא אומר.

נאווה גם מציג בפניך רשיון המרשה לו לטפל בעשבי מרפא באיזור לוסאקה, בתנאי שלא יעבור על החוק נגד רפואות אליל ורפואות באמצעות כישוף.

"אינני עוסק בשום כישופים, הכל טבעי ונראה לעין", הוא אומר.

הוא מרים צנצנת ואומר, תוך שהוא מצביע על אבקה חומה העשויה משורש בשם מושקשלה ואומר: "זה בשביל מחלות מין" הוא מבטיח ריפוי מוחלט תוך שלושה ימים ואומר כי אותו שורש פועל גם נגד עקרות.

אמצעי מניעה מעשב

לריפוי אין-אונות דורש נאווה קליפת עץ מעורבת בשורש בשם מוטוטוטו. כמו כן יש לו אמצעי מניעה אותם הוא מכין מעשב בשם צ'ילשי אשר את עליו המיובשים הוא תולה סביב מותניה של האשה בה הוא מטפל.

השיקוי לגברים ונשים המבקשים להינשא לאדם מסויים הוא קליפת עץ בשם אמפטו. אתה מעשן את הקליפה הזאת וקורא בשמו של האדם לו אתה רוצה להינשא, אומר נאווה. שיקוי אחר בשביל חולי אהבה, ובשביל אלה הרוצים להתפייס עם בן זוגם ולמנוע גירושין, הוא שיקוי הקאנגה, אותו ניתן גם לקבל בצורת משחה אותה מורחים על המצח וכמובן תוך הזכרת שם האהוב.

נאווה הבא מהמחוז המערבי של זמביה אומר כי הוא עובד כהרבליסט מאז 1958. "ירשתי זאת מסבתי ולמדתי ממנה הרבה", הוא אומר. עוד הוא מוסיף כי העסקים הם טובים ובעיקר באים אליו חולים במחלות מין. כשנשאל אם מצא מרפא נגד מחלת איידס הקטלנית הוא מניד בראשו ואומר: "אין לי דבר ברגע זה. אולם אני עוסק במחקר בענין זה".

מיעוט בין המיצרים

האישורים באיראן נאלצים להסתגל בעל כורחם למישטר האיסלאמי. מיעוט נוצרי קטן ומופלג שגם בעירק לא שפר עליו גורלו

מאת עלי סרגון, טהראן

בחודש מארס האחרון התקיים טקס-אזכרה באולם התת-קרקעי הגדול של הכנסיה — "מארגי ורגיס" — בטהראן. קרובי משפחה של האשורים הרבים אשר ניספו במלחמה או בהתפוצצות והתכנסו בחסות הבישוף של פרס.

הסתגלות האשורים לארץ האיסלאמית והתקבלה בברכה על-ידי מישלחת של "מישמרות-המהפיכה" שהיתה נוכחת בכנסיה, ומפקד המישמר נשא נאום מרשים בשם השלטונות האיסלאמיים שבלאו-הכי אחראים כמישרין למותם של רבים מהאשורים מאחר שהמלחמה היא פרי בחירת השלטונות.

הסתגלותם של האשורים למשטר האיסלאמי הבלתי-הגיוני ניכרה לעיני הנאספים: הנשים אומנם לא חבשו צ'אדור אך לראשיהן היה "רוסרי", שהוא לגבי אשה אופן אחר לכסות את ראשה ולציית לציוויי ה"הג'אב" האיסלאמי, שכן ה"צ'אדור" אינו אלא הצורה הקנאית ביותר של ה"ג'אב". הסתגלות האשורים למישטר באיראן מתגלה גם בהתנגדותם כלפי שלטון שאין להם כל חלק בו.

האשורים מיוצגים בפרלמנט על-ידי ציר אחד, אך הם אינם זוכים לאימון מצד מינהל המישטר האיסלאמי ואינם יכולים לעלות לדרגים הבכירים: כך, למשל נאולה אשורי וארכיאולוג בולט ב"מרכז למחקר ארכיאולוגי" באורומייה. אף על פי שזכה לציונים גבוהים בחו"ל אינו רשאי לבקר באתרים-ארכיאולוגיים שכבר נחשפו על-ידי איראנים אחרים.

אף-על-פי שהלשון האשורית (השמית) שונה לגמרי מן הפרסית (ההודו-אירופית), מאורגנים הקורסים היחידים בלשון הזאת לילדים על-ידי כמה כנסיות אשוריות. האשורים מפוזרים ברחבי איראן: שתי קהילות אשוריות חשובות מצויות באורומייה ובטהראן. ילידי אורומייה מתגוררים בה זה דורות או נמלטו אליה מתורכיה בין השנים: 1915-1916. אשורים חיים גם בערים אחרות באיראן אולם בהן לא קל להם לשמור את מיצוות דתם שכן ברובן אין כנסיות או כמרים.

כיום חיים באיראן 40,000 אשורים אך לפני המשטר האיסלאמי הגיע מיספרם ל-70,000. 30,000 מהם ברחו לאוסטרליה, למערב-גרמניה, לארה"ב או לקאנדה. באורומייה מצויים עדיין 10,000 אשורים (מתוך אוכלוסיה של 150,000 אלף) ודי בהם כדי לשנות את פני העיר; אורומייה היא העיר העליונה. העיירות המערבית ביותר באיראן כיום. אפשר למצוא בחנויותיה מוצרים מערביים רבים שאינם קיימים בערים אחרות. האשורי הממוצע של אורומייה נסע לפחות פעם אחת לחו"ל — למיצער לאיסטנבול, באוטובוס.

לאשורים היה בית-דפוס והם פירסמו את "אשור", עתון דו-לשוני (באשורית ובפרסית). ב-1983 נראה "אשור" בעיני המשטר האיסלאמי כמסוכן ולפיכך נסגר בית-הדפוס. הדבר היחיד שהאשורים רשאים לפרסם כיום באיראן הוא לוח-שנה דו-לשוני, כמובן — פעם אחת בשנה.

יש לאשורים באיראן "חברה לאומית" בשם "מטווה אוטאבאיה". זהו מעין "מועדון לאומי" אשר בו נידונות כל הבעיות של העם האשורי. "מטווה אוטאבאיה" אינה חיה בשלום עם הכמרים האשוריים ועם הכנסיה האשורית מאחר שרשויות הדת האשורית מחמת איימת המישטר האיסלאמי, אינן מסוגלות לבלום את מדיניות ההתבוללות המבוצעת בשקט ובאיטיות על-ידי השלטון האיסלאמי. ישנם קשרים בין ה"חברה הלאומית" ובין התנועה האשורית הדמוקראטית בעירק. מאחר שאשורים עיראקיים רבים לרבות הארכי-בישוף שלהם ברחו לאיראן ואשורים רבים חיים בין הכורדים של איראן.

בטהראן חיים כ-1,500 משפחות; יש בעיר ארבע כנסיות ושני בתי-ספר לשפה. אך בטהראן ובאהוואז בעיות האשורים יותר רציניות ומכריעות; שכן חל פילוג בין האשורים ובין הכשרים וזו הסיבה הראשית להיחלשות האשורים.

לוחם נוצרי אשורי, פרנסואה חרירי, ראש עיריית קום לשעבר

המשכים

מיחזור תרומות הדם

ריבוי תאונות הדרכים מעמיד במבחן גם את מגן-דוד-אדום, בספק דם מלאי לצרכי רפואה בארץ. השבוע נפתח המרכז החדש של מד"א בתל השומר, שנבנה בהשקעה של כ-18 מליון ש"ח — תרומה של חובבי מד"א מחו"ל והוא מצוייד במיכשור חדיש בכל הנוגע להתרמה, לסיווג, איחסון ועיבוד הדם.

מדי שנה צורכים מוסדות רפואה בארץ כ-175 אלף מנות דם או מרכיבי דם, אומר משה דיין, רופא מד"א. כמות זו נאספת מתורמים מתנדבים. כל אחד מגיל 18 עד 65 יכול לתרום דם, אך התורמים העיקריים הם חיילי צה"ל. 40 אחוז מכלל התרומות מקורן ביחידות צבא. הנשים תורמות 20 אחוז מכלל התרומות. בניגוד למדינות אחרות במערב, אין אצלנו תשלום על תרומת דם.

הצריכה היומית היא כ-500 מנות דם, אומר דיין. ההתרמה הרגילה מספיקה כדי לספק בדרישות מוסדות הרפואה, אך יש תקופות של שפל בתרומות. ימי החגים, מראש השנה ועד לסוף חג הסוכות, הם בין ימי שפל, ודווקא בימים אלה יש עליה בדרישה מצד בתי-החולים, שכן בתקופת החגים עולה מספר תאונות הדרכים.

המצב אינו קריטי, אומר דיין, אך בכל זאת יש מקום לפנות לציבור לתרום דם ולפנות בדרך זו בביטוח דם. התורם דם מבוטח לשנה הוא ובני משפחתו. מי שאין לו ביטוח מה יצטרך לגייס את בני ביתו להתרמה כאשר ימצא עצמו בצרה.

לאחרונה נמסר על שיטה חדשה של התרמה — שיטת אפרזיס, לפי שיטה זו יכול התורם לתרום שלוש מנות פלסמה כשהכדוריות האדומות והלבנות מוחזרות לגופו. הכל נעשה אוטומטית בעזרת מכשור חדיש. צריכת הפלסמה בלבד מאפשרת התרמה פעם בשבועיים, בעוד שנטילה מנה של דם אפשרית רק פעם בשלושה חודשים.

את מנות הדם ניתן לשמור עד 35 יום. מנה פלסמה ניתן להקפיא בטמפרטורה של מינוס 80 מעלות ולאחסן לתקופה ארוכה. גם סוגי דם נדירים ניתן לשמור בצורה כזו, אלא שתהליך ההפשרה הוא יקר ביותר. ההקפאה וההפשרה של הדם או הפלסמה אינן משפיעות על איכות החומר.

בארץ ישנה אגודה של תורמי דם. אחד מחבריה, אליעזר קראוס, הגיע השבוע להישג נדיר, כאשר תרם את תרומת הדם ה-150 שלו.

יוסף שמי

נפש יהודיה

(המשך מעמוד 6)

אני מרגישה חום כלפי ארץ זו ונאה שאני באה ממקום כזה. גם ילדי גאים במוצאם... אך ביתי ומולדתי היום-ישראל.

— אף פעם לא התחרטת שהתגיירת?

כמובן שלא. בעיתונים כתבו שהיה לי גיור קשה וממושך. זה נכון, אך התנהגות בית הדין שהתייחס ברבנות בבאר-שבע, שם שהיתי ימים-מספר, אינו יותר טוב לנשים יהודיות המבקשות להתגרש, להבדיל.

— ממי באה היוזמה לפנות אל ח"כ רן כהן?

היוזמה באה מאיתנו. אני חברת ר"צ. אילו הדברים לא היו מסתדרים על-ידי רן כהן כפי שהסתדרו, היינו ממשיכים במאבק, ולמעשה אני מתפלאת שהעניין לא יורד מן הפרק. אולי בגלל שבאיזה מקום מתחיל להימאס לאנשים מן הכפיה הדתית. לכל מי שנודע לו העניין היתה תגובה אחידה — ועכשיו, של "לא ייתכן". אסור שתהיה כפיה דתית ואסור שיהיו הפליות. בישראל יש, לצערי, הרבה הפליות.

— היית עולה על בריקאדות נגד אפליה, נגד כפיה דתית?

על אפליה של סטודנט ערבי, שצריך לשלם יותר מסטודנט יהודי הייתי עולה על בריקאדות, וגם על הפרדת הדת מן המדינה כמו בדנמרק. הערבים הם אזרחים כמו כולם.

— כיצד הגיבו משפחתך וחברייך בדנמרק על התגיירותך והשתקעותך בישראל?

לא היתה לי זיקה דתית לנצרות בדנמרק ומשפחתי מאז ומתמיד התלהבה מישראל. הם גם מבקרים אצלנו לעיתים קרובות.

●●●

את אמיתי, בעלה, פגשה חנה כשהיא בעצמה היתה מתנדבת חצי שנה בקיבוץ... על גבול הרצועה. אמיתי היה חבר גרעין. אחר-כך גרו בחיפה, וב-16 השנים האחרונות — בערד. לבני הזוג חנה שלושה ילדים. המשפחה הבכור, הבכורות. ... מפליאות את חנה. היא ... כמובן, מתרחב להישאר בצבא, אך נכונה להשקיע ... שהלקה יילמד.

אמן, כן יהיה רצון.

חלופה מחשבתית לדקל

יצחק רבין אמר בשעתו, בתגובה להצעתו של סגנו במשרד הבטחון מיכאל דקל, לתוכנית טראנספר לערביי השטחים מהגדה לירדן, כי זוהי בעצם הודאה על פשיטת-רגל אידיאולוגית של הליכוד. ואכן, מעט באיחור מסתבר לכל הדוגלים בארץ ישראל השלמה, כי לא די להקים התנחלויות, או מודרכי-רגל, כלשונו של השר שרון. גם אין די בכך שיבואו מתנחלים יהודים גם יותר מאלה הבאים בימים אלה להתגורר בשטחים. שכן אין בכל אלה כדי לשנות את המציאות הדמוגרפית של התושבים הערבים-הפלשתינים שחיים במקום. אמנם הצעתו של דקל נדחתה על-ידי רבים מחבריו בליכוד, וזהו אף שיצאו נגדה במלים בוטות, כמו למשל בנימין בגין, ולא רק הוא. אך בליכוד ובימין הקיצוני מבינים, כי אין זה מספיק שרוצים להחיל את החוק הישראלי על יהודה ושומרון וחבל עזה, או במלים אחרות, לספח אותם למדינת ישראל. או עדיין נשארת השאלה של מעמד התושבים הפלשתינאים. בליכוד ובוודאי באגף הימני שלו מבינים את המשמעות של מתן זכויות אזרח לפלשתינאים, בטווח הקצר תהפוך ישראל למדינה דו-לאומית, ואילו בטווח הארוך יותר עשויים הפלשתינאים להגיע לרוב. האופציה האחרת היא כמובן לשלול מהפלשתינאים (במקרה של סיפוח השטחים) את זכויותיהם האזרחיות ובעיקר הפוליטיות. אך מצב כזה יקשה מאד על ישראל, הן כלפי פנים והן כלפי חוץ. זוהי תהיה מדיניות של אפרטהייד. אשר תגונה מעל גבי כל במה פוליטית בינלאומית, ובראש וראשונה בקרב ידידותיה של ישראל בעולם המערבי. כשארה"ב תוביל את המערכה. נכון, שבימין, וגם בליכוד, יש כאלה שסבורים, כי לא חשוב מה אומרים הגויים אלא רק מה עושים היהודים. אך גם הנבונים הללו יודעים, כי אי אפשר להתעלם לאורך זמן מהגויים, ובמיוחד לא מהממשל האמריקני.

דקל ממשיך להריץ את הצעת הטרנספר שלו, ואפילו רואה בה הצעה הומאנית, לא פחות ולא יותר. אכן גירוש בתנאים נוחים. אנשי ארץ ישראל השלמה יצטרכו להשלים עם אותו פרט קטן, שהתעלמו ממנו במרוץ שלהם לקבוע עובדות בשטח. עוד התנחלות ועוד התנחלות. אותו פרט קטן, שגם הוא עובדה קטנה בשטח, הם התושבים הפלשתינאים, שגם הסעות בתנאי דה-לוקס לא יזיזו אותם מבתיהם.

לדקל ודומיו אפשר רק להציע — ברוח הימים האלה — למצוא חלופה לרעיון הטראנספר שלהם. מוטב שישקיעו את האנרגיה המחשבתית שלהם כיצד במקום לפתות פלשתינים לעזוב את הגדה - למצוא דרך לפתות את כל היורדים הישראלים לחזור ארצה. זה לא יפתור את הבעיה הפלשתינית, ולא את הצורך לחלק את ארץ ישראל השלמה בין שני העמים, אבל זה יסיח אולי את דעתם של הדקלים והכהנאים מרעיונות נפל, שמוטב היה כי לא היו נולדים כלל.

בלי תיק, מודעי. "אלמלא תסכוליו"

מודעי, שום דבר לא זז

השר בלי תיק יצחק מודעי נמצא כבר זמן ארוך בהמתנה. הוא מחזיק בידיו הבטחה חגיגית של ראש הממשלה שמיר, אשר אמר לו, כי בהזדמנות הראשונה הוא יפצה אותו על אשר עולל לו שמעון פרס, כאשר היה ראש הממשלה. אלא שהאביב פרח עבר לו, הקיץ כבר מסתיים, והסתיו ניצב בפתח ועימו גם החגים, ושום דבר לא זז. בתחילה קיווה מודעי, כי יוחזר למשרד המשפטים, אחר-כך חשב שיקבל משרד אחר — במסגרת חילופי תיקים עם אחד משרי חרות, אך לא היו מתנדבים. אפילו קורפו לא היה מוכן לוותר על תאונות הדרכים לטובת תיק המשפטים, הנמצא כרגע בידיו של ידידו של מודעי, שר התיירות שריר. לפני שבועות אחדים נראה היה כי ההצלה תבוא מכיוון מפלגת העבודה, אשר ביקשה למנות את רפי אדרי במקומו של אמנון רובינשטיין שהתפטר מהממשלה. מקורבי מודעי אמרו אז כי שמיר יתנה את צירוף אדרי בהסכמת פרס להחזרת מודעי למשרד המשפטים אך בינתיים להתפטר השר ארנס מהממשלה, והאיזון בין שתי המפלגות הגדולות הוחזר. שמיר יכול כמובן להציע למודעי את ה"בלי תיק" של ארנס, אבל זה יהיה לכל הדעות פיצוי מפוקפק ביותר. מה שנותר עכשיו הוא לתת למודעי את מקומו של ארנס בקבינט. זה יכול להיות פיצוי הוגן, שכן מודעי איבד את מקומו בקבינט כאשר נאלץ לעזוב את משרד האוצר לטובתו של משה נסים. הוא אף טען בשעתו, כי מקומו בקבינט בא לו כמספר אחד של המפלגה הליברלית, ועל כן יש להשאירו בפנים, אך הטיעון הזה כידוע לא עזר לו. עכשיו, כך אומרים, שוקל שמיר לצרף לקבינט את מודעי, הממתין לסידור של ראש הממשלה כבר כל כך הרבה זמן. אבל גם זה לא כל כך פשוט, שכן, בכך יופר שיווי המשקל בין הליברלים ו"חרות", אם כי נראה שלא קורפו ולא קצב יעשו בעיות בעניין זה. השאלה היא מה יקרה כאשר ארנס יחזור לממשלה בעוד כמה חודשים. קשה להניח, כי לא יקבל חזרה את מקומו בקבינט. ומה אז, האם יצטרך מודעי לעבור שוב את דרך היסורים של החקתו החוצה? פשוט בעלי חיים. מול, שמודעי עסוק במאבקיו נגד חבריו במפלגה. בליברלים אומרים, כי אלמלא תסכוליו בתוך הממשלה לא היה נאבק בהם כל כך.

נפגשים בבית-המשפט

ספק אם סאטיריקאן ישראלי כלשהו היה יכול להמציא בדמיונו הפרוע קטעים מצחיקים ואבסורדיים כמו אלה שמפיקה (כל הזכויות שמורות) המפלגה הליברלית של הליכוד. איננו מתייחסים כבר לעובדה, כי רוב עניניה של המפלגה מתגלגלים בבתי-המשפט ברחבי הארץ — וזו הרי עניין שבשיגרה. גם לא לכך שמוסדות המפלגה משותקים, וזה הרי אינו משנה הרבה לגבי מפלגה, שדה פאקטו כמעט ואינה קיימת, ואשר דה יורה כבר הסכימה להתאחד עם תנועת החרות.

מנהיגיה של המפלגה הליברלית, הנגררים המפוקפקים הללו, שלכל אחד מהם איזה שובל קצר של תומכים, מנהלים ביניהם קרבות מאסף, שנראים כמו בריחה גרועה ואינם מעניינים איש.

השבוע יכלו קוראי העיתונים ללמוד משהו על פעילותה של המפלגה הליברלית באמצעות מודעות שהתפרסמו בכמה עיתונים. מסתבר, כי חברי מרכז המפלגה הוזמנו להשתתף בדיון המשפטי, שאמור היה להיערך בבית המשפט המחוזי בחיפה, וזה היה יכול לקוות מקום מרנין לראות את מאתיים חברי המרכז, שמגנעים על ידי צו בית משפט להתכנס כינוס מפלגתי, ממלאים את אולם בית-המשפט ואת המסדרונות הסמוכים לו (מחוסר מקום באולם). אלא שכוח עליון (מחלת השופט) דחה את ההצגה הזאת להזדמנות אחרת.

פרטים במודעות שיתפרסמו בקרוב.

המפלגה הליברלית
לידיעת חברי מרכז המפלגה
הדיון שנקבע בבית המשפט המחוזי בחיפה להיום 14.9.87 בשעה 13.00 בתיק המרצה 3373/87
נדחה
עקב מחלת השופט.
מ. הוברמן
מנהל המזכירות הארצית

שר שרון. פנקסנות!

שר שחל. מפתחות

המחווה של שרון

אין זה מקובל בין שרי הליכוד והמערך להפקיד את משרדיהם בעת היעדרותם מן הארץ בידי שר של המפלגה היריבה. עד כמה שהדבר זכור לא היה מקרה, ששר ממפלגת העבודה נתן את מפתחות משרדו לידי שר של הליכוד. גם לא היפך. והנה, ימות המשיח, השר שרון נתן לשר שחל למלא את מקומו במשרד התעשיה והמסחר. אמנם נכון, שרבים מעמיתיו השרים מהליכוד נמצאים בחו"ל, ויש גבול ליכולתו של שר המדע גדעון פת, שממלא את מקומו של שר האוצר, בימים טרופים אלה של מו"מ על השכר. הוא אמנם לא עושה שום דבר בגדרון, והכל מחכים לנסים, אבל הוא בכל זאת ממלא מקום. השר לוי בחו"ל, וגם קורפו. וארנס כבר לא שר, אז מי נשאר כבר, שבמקרה נמצא בארץ?

שרון יודע לעשות מחוות, במיוחד כאלה שמעניקות לו בסופו של דבר כמה נקודות יתרון. הוא שיחק אותה הפעם לארג' — מעבר לקטנוניות המפלגתית. הוא, כמובן לא מפסיד שום דבר, אך לעומת זאת מרוויח אהדה. הוא יוצר לעצמו לרגע דימוי של פוליטיקאי העומד מעל ומעבר לחשבונות הצרים.

מישהו יכול כמובן לשאול האם אין כאן איזה חשבון של שרון עם עמיתיו מהליכוד דווקא. איזו פנקסנות פרטית. אבל המחווה היא מחווה.

החינוך האפור — לא גזירה משמיים

מאת אמירה סרטני

את סוגית "החינוך האפור" — צמח פרא שגדל באחרונה על קרקע המחסור בחינוך ובתקציביו — יש צורך להבהיר, וחשוב כי הטענות של "בעד" ו"נגד" תהיינה ברורות ומובנות.

החינוך הממלכתי, שביטויו בחוק חינוך חובה, בא לממש את העיקרון החשוב של שוויון הזדמנויות לכל. עיקרון זה הוא הבסיס לחברה אינטגרטיבית, שאינה מפלה בין אזרח לאזרח ומפתחת שירותי רווחה היוצרים שוויון גם בדרך של מתן יתר למי שמצוקתו רבה יותר.

על-פי עיקרון זה, מוטלת הזכות והאחריות לסיפוק צרכי הלימוד והחינוך על הממשלה — באמצעות משרד החינוך והתרבות. ממשלת ישראל — בורחת מאחריות זו. הצבת החינוך באחריותה של המערכת הציבורית אינה אומרת הפקעת הילדים מידי הוריהם, אלא מימוש המחוייבות של הממשלה לאזרחי המדינה.

הצורך בשיתוף ההורים בחינוך ילדיהם איננו מוטל בספק. במערכת חינוך בריאה, תורמים יחד מחנכים והורים על בסיס של שיתוף אמת. בשל הקיצוצים המתמשכים בתקציבים, נידלדל החינוך בצורה המסכנת אותו, והילדים הנמצאים היום במסגרת מערכת החינוך מקופחים קשות. מובן וברור, שהורים המחשיבים את החינוך ומעמידים אותו בסדר עדיפות עליון, אינם יכולים להשלים עם המצב-הזה. רצונם ונכונותם לתרום לחינוך - לכבוד הוא להם.

ביקורתי הקשה נגד "החינוך האפור" מכוונת כלפי ממשלת ישראל, מדיניותה וסדרי העדיפות שלה, שתוצאותיהן — חלוקת משאבים מעוותת, הפוגעת בשירותי החברה הבסיסיים ובהם החינוך, המידרדר והולך. אינני יוצאת נגד עמותות הורים — התארגנותם של הורים למעורבות בחינוך הינה מבורכת. הורים זכאים להקים עמותות, על-פי חוק.

מערכת מקבילה

הבעיה מתעוררת, משום חדירת פעולתן של העמותות לתחום החינוך הפורמלי, הנמצא באחריות משרד החינוך והרשויות המקומיות. חדירה היוצרת למעשה מערכת חינוך מקבילה, שמשמעותה — חינוך פרטי בתוך המערכת הממלכתית. העסקת מורים על בסיס של חוזים אישיים, עם רמות שכר שונות, למורים ה"פרטיים" לעומת המורים ה"מאורגנים", ואי-כפיפותם של מורים אלה למערכת הפיקוח הכללית, הוא דבר שאין לשאתו. במצב זה, נדרשים הורים לשלם עד 90 ש"ח לחודש עבור ילד. חלק גדול של הציבור איננו מסוגל לעמוד בנטל הזה והופך להיות מקבל חסדים של בעלי האמצעים. מנכ"ל משרד החינוך נוטה לתת לגיטימציה למציאות זו, בגלל המצוקה הכספית הנוראה בה שרוי המשרד. קיימת סכנה, שתוך זמן לא רב ייהפכו בעלי המאה לבעלי הדעה ומשרד החינוך ייאבד את שליטתו ו"יוותר" על אחריותו למתרחש במערכת.

התוצאה הישירה של תהליך זה היא פערים גדלים והולכים, מה שכבר מתרחש בשטח, ביישובים שונים, ובעיקר בעיירות פיתוח, אין בידי הרשות המקומית, ולא בידי ההורים, האמצעים לקיים את בית הספר ברמה נאותה ולמשרד החינוך — אין תקציב.

לא רק בעיירות פיתוח

אך לא רק בעיירות פיתוח; גם בערים הגדולות ישנם בתי-ספר הנמצאים בשוליים ומידרדרים בגלל חוסר אמצעים. המצוקה מניעה בני-אדם שידאגו לעצמם ויפקירו את הדאגה הקולקטיבית. בשל כל אלה, חשוב מאד כי ציבור ההורים יצטרף למאבק הכולל נגד מדיניות הממשלה, המקצצת ומדרדרת את החינוך בישראל. אלה הטוענים שבלית ברירה יש לקבל את הגזירה, ועל כן גורסים כי "אפור הוא יפה" (מאמרו של צבי ישראלי בעיתון "הארץ"), שוגים בטעות חמורה.

בלי שעיר לעזאזל

(מלה להבהיר בתנועה הקיבוצית: אנחנו ידענו תמיד להעמיד את החינוך בסדר עדיפות גבוהה, כחלק מכר"ע ממסכת החיים שלנו, שבלעדיין אין לנו יכולת קיום, מצוקתנו הכלכלית נגרמה גם היא ע"י מדיניותה הדרסנית והמכשילה של הממשלה.

אשר לכל המלינים עלי שאני דואגת "לכל העולם", ולא לביתנו הקיבוצי — אתכם אני שואלת: היכן הייתם עד כה? לא ראיתיכם בהפגנות החקלאים מול הכנסת ובחסימת הצמתים — שם אני הייתי עם המפגינים; המאבק הוא פוליטי-עקרוני, וגם למי שהסיטואציה הפוליטית-מפלגתית איננה נוחה לו — הבעיה מונחת על מפתנו. מן הראוי שכולנו ניקח חלק במאבק זה, ללא חיפוש אחר השעיר לעזאזל.

עם פרסום המדד

האוצר צופה 8 אחוזי אינפלציה עד סוף השנה

● ייקור המוצרים הממשלתיים דחף את המחירים כלפי מעלה

פתגם ספרדי אומר, כי מי שמגדל עורבים, סופו שהם ינקרו את עיניו. השבוע, עם פרסום מדד המחירים לצרכן לחודש אוגוסט, התברר כי הממשלה עצמה מגדלת עורבים אינפלציוניים. הממשלה ציפתה למדד שלא יהיה גבוה מאחוז אחד, אך בסופו של דבר קיבלה עליית מדד של 1.2 אחוזים, לא מעט בגלל התנהגותה־שלה עצמה.

זה כמה שבועות מזהיר בנק ישראל את האוצר כי הממשלה דוחפת כלפי מעלה את המדד, על־ידי העלאות יזומות וגבוהות של המחירים שבשליטתה. ראשי הבנק טוענים, שכאשר מחירי התחבורה הציבורית, הטלפון ושירותי הדואר, מים והאגרות הממשלתיות עולים יותר מאשר יתר המחירים, יש בכך תרומה להמשך קצב אינפלציה גבוה. בחודש שעבר, כמחצית מעליית המדד „נתרמה" על־ידי רכיבים במדד שמחיריהם נקבעים על־ידי הממשלה. כך, למשל, עלו מחירי התחבורה והתקשורת ב־2.5 אחוזים ובחודשיים האחרונים עלו מחירי המים 15 אחוז.

לפיכך, אין לתלות את האשם במדד הגבוה מהצפוי בעלייה חריגה במחירי הירקות והפירות. אומנם אלה עלו ב־3.7 אחוזים, כאשר היה צפוי שהם יישארו יציבים, אך גם ללא פירות וירקות עלה המדד באחוז אחד, בעיקר בזכות התנהגות הממשלה.

מיד עם פרסום המדד חזר האוצר על תחזיתו, בדבר אינפלציה שנתית של כ־19 אחוז לשנת 1987. פירוש הדבר, שבארבעת החודשים הקרובים צופה האוצר אינפלציה מצטברת של כ־8 אחוזים. אך לאור ההתפתחויות הצפויות נראה, שתחזית זו אופטימית והשנה עשויה להסתיים עם הגברת קצב עליית המחירים.

בפני התחזית הממשלתית ניצבות מספר משוכות גבוהות למדי. מיד לאחר החגים, שהם כשלעצמם יביאו לעלייה מסויימת במחירים, תפרסם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את המדד לחודש ספטמבר. זה יהיה למעשה המדד האחרון לפני תשלום תוספת היוקר. ב־1 בנובמבר תשולם תוספת היוקר לעובדים בשיעור של כ־5.5 אחוזים, ב־15 בנובמבר יפורסם מדד המחירים לחודש אוקטובר, אשר יכלול את מדד המחירים לדיור שצופים כי יעלה באותו חודש בשיעור ניכר.

בחודשים אוקטובר ונובמבר יופיעו בחנויות דגמי החורף של ההלבשה וההנעלה. כל הגורמים האלה — החגים, תוספת היוקר, מחירי הדיור העולים ועליות עונתיות במחירי ההלבשה וההנעלה — יתרמו בעצמם כמה אחוזים טובים למדד. שאלת השאלות היא עד כמה תוכל הממשלה לסחוב את שער החליפין ברמה הנוכחית. במוקדם או במאוחר היא תיאלץ לבצע פיחות, והדבר ייעשה ככל הנראה כלי להגיע להסכמה על עיקור תוספת היוקר. אם הפיחות יתבצע בחודשים נובמבר או דצמבר, קרוב לוודאי שהאינפלציה תפרוץ את מחסום 20 האחוזים.

בנק ישראל תורם את חלקו

גם בנק ישראל אינו „נקי" ממשגים חמורים אשר הביאו להמשכת קצב האינפלציה הגבוה. בעוד הבנק חוזר ומתריע כל הזמן על השכר כגורם [illegible] בלבדי בליבוי האש האינפלציונית, הוא מתעלם בעקביות מההשפעות של מדיניות שער הריבית שהוא עצמו מנהל.

על־פי נתונים שפירסם אתמול הבנק המרכזי, הריבית הדביטורית ביתרות חובה חריגות הגיעה בשלושת החודשים האחרונים ל־4.7 אחוזים במונחים נומינליים. למעשה, שיעור זה היה גבוה מהריבית שהתקיימה בממוצע בשליש האחרון של 1986, בו קצב האינפלציה היה גבוה מהקצב בחודשים יוני, יולי ואוגוסט השנה. קשה להניח כי הריבית המטורפת הזאת לא נכנסה לחישובי התמחיר של יצרנים.

יש לשים לב לעובדה כי בשמונת החודשים האחרונים עלו המחירים הסיטונאיים ב־14 אחוז לעומת עלייה של כ־10 אחוזים במדד המחירים לצרכן. הדבר מחזק את תביעתה של ההסתדרות להגברת הפיקוח על המחירים, ומעלה את האפשרות שהתעשיינים מנסים „להרוויח" ולהעלות את המחיר היחסי של תפוקתם. יצויין, כי על־פי הנתונים של בנק ישראל, עליות השכר בתעשייה היו למעשה מתונות יותר בחודשים האחרונים מאשר ביתר הסקטורים במשק ומכאן שהשפעת הריבית, והניסיון של התעשיינים להעלות את המחיר היחסי, הם העומדים ככל הנראה מאחורי ההתפתחויות במחירים הסיטונאיים.

אילן אברהם

היחלשות הדולר אינה פותרת דבר

היחלשות הדולר אינה מקטינה את הגרעון המסחרי של ארה"ב כפי שטוענת התיאוריה הכלכלית, עובדה המדאיגה את הכלכלנים. לדברי מומחי מטבע וכלכלנים, פירושו של גרעון השיא החודשי האחרון הוא שהדולר, שערכו ירד מאז 1985 במעט לחצי, יוסיף לרדת. הכלכלנים חוששים, כי החלשה נוספת של הדולר טומנת בחובה סכנה של האטה כלכלית במדינות רבות — שכן ייקור מוצריהם במונחים דולריים תוציאם מן השוק האמריקני.

השאלה איננה אם שער הדולר יירד, אלא עד היכן יירד, אומר בנקאי בפרנקפורט. בשווקים שורדים אי־וודאות ופסימיות, ותחושה כי הדולר טרם הגיע לשפל, אומר מומחה לכלכלה בינלאומית ב„אוניון־בנק" של שוויץ. סבורים, כי אם הגרעון המסחרי של ארה"ב לא יצטמצם, ירידה נוספת של הדולר לא תועיל הרבה.

המסקנה היא, שהמשק האמריקני עודנו חולה, והמטבע שלו יהיה חולה מאוד אם האמריקנים לא יעשו משהו, סבורים חוגי הבורסה בלונדון. מדובר בגרעון־ענק בסחר שנתיים לאחר שהדולר החל לרדת, טוענים שם. ברור שמתרחש תהליך־ייסור, ועד שלא יבלמו את הביקוש במשק האמריקני הגרעון לא יירד במידה משמעותית.

שפל בארה"ב אולי יצמצם את הגרעון המסחרי, אך לא יפתור הרבה. פועלי המכוניות במישיגן ואוהיו, או פועלי הטקסטיל בצפון־קרולינה, שפוטרו בגלל שהמפעלים בהם עבדו לא היו מסוגלים להתחרות עם המוצרים המיובאים, עדיין יהיו מובטלים, והפועלים במערב־גרמניה, ביפאן ובמקומות אחרים רק יצטרפו אליהם, עם התמשכות ההאטה האמריקנית.

הקונגרס בעל הרוב הדמוקרטי לוחץ לחקיקת־סחר פרוטקציוניסטית, במגמה להקטין את היבוא לארה"ב, ונתוני הסחר האחרונים יגבירו את אש הפרוטקציוניזם שכבר בוערת בקונגרס. יתכן שהדבר יציל מקומות תעסוקה בארה"ב, על חשבון שגשוג במדינות אחרות.

אחת התוצאות מהיחלשות הדולר היא עלייה במחיריהם של מוצרי היבוא שהאמריקנים מוסיפים לקנות, ובעקבותיה סכנת אינפלציה. הבנק המרכזי של ארה"ב, ה„פדראל ריזרב", טוען שרצונו לבלום את האינפלציה בעוד שב־4 בספטמבר העלה את שער הריבית במחצית האחוז, ל־6 אחוז. יתכן שיהיו דרושים אף שערי ריבית גבוהים מזה, אם ארה"ב תחליט לבלום את ירידת הדולר.

שערי הריבית הריאליים גבוהים כבר ועוד העלאה נוספת עלולה לסכך את המשבר מסביב לגרעון החובות של העולם השלישי. לדברי כמה כלכלנים, משקפים שערי ריבית גבוהים את החששות בעולם לעתיד [illegible] אי־וודאות מושל בכיפה. שערי הריבית הריאליים לנוטות ארוך גבוהים בכל מקום מאחר שהמשקיעים בעולם כולו אינם משוכנעים כי הרשויות והמוסדות הבינלאומיות מסוגלות לפעול לפי תוכנית אחידה.

היה הסכם בין ארה"ב, יפאן, מערב־גרמניה, צרפת, בריטניה וקנדה, לנסות ולהקטין את הגרעון המסחרי של ארה"ב וגם את עודף הסחר של יפאן ושל מערב־גרמניה באמצעות שלא יכאב בו. הדרך בה אמור הדבר להיעשות היא הרחבת ההוצאות הציבוריות של בעלות עודף מסחרי, דהיינו יפאן ומערב גרמניה, עד שיגדילו את היבוא מארה"ב. אומנם העודף של יפאן בסחר עם ארה"ב [illegible] בירידה, אולם בגרעון המסחרי של ארה"ב עם מערב־אירופה, קנדה, דרום־קוריאה והונג קונג חלה עלייה מתמדת.

יצואני ארה"ב מגלים, שהדולר החלש מסייע להם להכות את מתחריהם, אך מכירותיהם אינן גדלות, מאחר [illegible] עולמי השרוי ברפיון אין קונים [illegible] ההזדמנות הבאה לבדוק מחדש את [illegible] תהיה ב־23 בספטמבר, כאשר [illegible] המטבע הבינלאומית תקיים את [illegible] השנתי בוושינגטון.

דיוויד רם, רויטר

סרילנקה מלקקת את פצעיה

צוות של הבנק העולמי הגיע בימים אלה לסרילנקה כדי לסייע בתוכנית השיקום הגדולה ביותר של האי, לאחר הנזק שנגרם על־ידי ארבע שנות מלחמת אזרחים. לדברי פקיד משרד האוצר בסרילנקה, המשלחת הזאת חשובה יותר מן המשלחות הקשורות בכינוס השנתי של מדינות המסייעות.

הבנק העולמי ייעץ בצוותים מקרן המטבע הבינלאומית ומבנק הפיתוח של אסיה, כדי להעריך את הנזק שנגרם על־ידי המרד הטאמילי.

שר האוצר, רוני דה־מל, קרא באחרונה לסיוע מעבר לים למען השיקום. לדבריו, דרוש סיוע גם לשם תיקון הנזק שנגרם בחודש יולי, על־ידי מפגינים שחוללו מהומות נגד ההסכם שנחתם עם הודו לשם סיום המלחמה. דה־מל מעריך את הנזק לבתים, לכבישים, לאספקת החשמל, לתקשורת ולכלי רכב ב־516 מיליון דולר, ואילו להערכת פקידים של צוות ממשלתי שמונה להעריך את הנזק, יתכן שהנזק עולה על 600 מיליון דולר. הדו"ח שלהם טרם הושלם והוא יוגש לפקידי הבנק העולמי.

המרד, בו ניספו 6,000 בני־אדם, הסתיים בחתימה על הסכם שלום בין ראש ממשלת הודו ראג'יב גאנדי לבין נשיא סרילנקה ג'וניוס ג'איוארדין, ב־29 ביולי. לטאמילים תוענק אוטונומיה באזורים בהם הם מהווים רוב.

הבנק העולמי נענה לבקשת סרילנקה, לזמן כינוס מיוחד של מדינות תורמות לשם מימון כלכלת האי ושיקומו. בכינוס הזה יידון הדו"ח של צוות הבנק העולמי. המנהל הכללי לתיכנון לאומי במשרד האוצר אמר, כי הממשלה מקווה שקבוצת התורמים, בת 16 החברים, שתתכנס כנראה בחודש דצמבר, תבטיח סיוע בסך 600־500 מיליון דולר. לדבריו, הם קיבלו בברכה את השלום והיציבות בסרילנקה, ויסייעו בממון כדי להעמיד את האי על רגליו. הקבוצה, המסייעת לסרילנקה מזה 20 שנה, הבטיחה בחודש יוני לתת 625 מיליון דולר לקניית סחורות שונות ולתוכניות פיתוח. הסיוע שסרילנקה מבקשת עתה הינו תוספת על סכום זה.

נדבות בסכומים מגוחכים

קריאת דה־מל לסיוע מעבר לים זכתה למענה מצד כמה מדינות ומוסדות. מערב־גרמניה הציעה מענק בסך 100 אלף דולר. בריטניה תרמה 10 מכוניות בשווי של 16 אלף דולר כל אחת. בראיון טלוויזיה אמר דה־מל, כי הנציבות העליונה לפליטים של האו"מ הבטיחה 2 מיליון דולר, ושתי מדינות, ששמן לא הוזכר, הבטיחו 150 אלף דולר.

צוות קרן המטבע הבינ"ל עושה עתה בקולומבו לדיון בבקשת סרילנקה ל־240 מיליון דולר כסיוע למאזן התשלומים שלה וסיוע על ההפסדים בעקבות ירידת מחירי המוצרים שלה. כן ינצלו פקידי הקרן את הביקור לשם בדיקת ההשלכות המאקרו־כלכליות של תוכנית השיקום. גם בנק הפיתוח של אסיה מנצל את המשלחת כדי לשתף פעולה עם הבנק העולמי בהערכת ממדי הסיוע הדרושים לשיקום.

המטלה הראשית של בנק הפיתוח של אסיה היא לשקול פתיחת קו שלישי של אשראי תעשייתי לסרילנקה, בסכום של 30־90 מיליון דולר, שבתשלומו יוחל בשנה הקרובה. בשש השנים האחרונות [illegible] הלוואות בסך 60 מיליון דולר [illegible] לתעשיינים מקומיים. לדברי [illegible] תינתן לתעסוקת העדיפות הגבוהה [illegible] אחרי תיקון הכבישים ושיקום [illegible] התקשורת ואספקת החשמל.

פייסל סאמאתי, רויטר

נסיעה מרגיעה

מאת שלמה פרנקל

בוודאי שמתם לב ששר האוצר משה נסים נמצא עכשיו בחו"ל [illegible] אחרים. רבים תוהים מה יש לשר האוצר לחפש שם, [illegible] מחקר השוואתי בין [illegible] בן שלושה שבועות לדרום־אמריקה. תשובתי בוודאי תפתיע אתכם [illegible] שר האוצר בחו"ל נועד למטרה אחת ויחידה — להרגיע אותנו [illegible] עוד נמצא שר האוצר בחו"ל, לא יתנבו צעדים כלכליים [illegible] — אבל לא לבצע.

הבעיה עכשיו היא, למשוך את נסיעת השר עד החגים [illegible] בנק ישראל למסע לא קצר בחו"ל, כי גם בהעדרו של [illegible] על הדעת צעדים כלכליים, שכן מי יסביר אותם [illegible] מקסים.

השבוע נשא הנגיד דברים מרגיעים לפני חברי [illegible] בפדיון המניות הבנקאיות באוקטובר, הוא הבטיח, [illegible] משכר העבודה הגבוה של הפועלים שם. על המשבר העמוק [illegible] לא שמע. והשבוע גם באה הודעתו של האוצר, בעקבות פרסום [illegible] אוגוסט. המדד הנמוך, הודיע האוצר, מראה כי לציבור יש אמון [illegible]

ניתן להוכיח שהיו שלושה שותפים לתכנית הכלכלית [illegible] הממשלה, ההסתדרות והתעשיינים. [illegible] אבקש להציג כמה שאלות [illegible]

● אם לציבור יש אמון בתכנית הכלכלית, איך זה שהוא [illegible]

● אם לציבור יש אמון בתכנית הכלכלית, איך זה [illegible] את הוועד הפועל של ההסתדרות?

● אם לציבור יש אמון בתכנית הכלכלית, איך זה יתכן [illegible] עובר יום בלי שביתות, והפגנות [illegible] כלכליים [illegible]

● אם לציבור יש אמון בתכנית הכלכלית, איך זה [illegible] הלוואות (מעריכים שהיקף האשראי יגיע בקרוב ל־10 [illegible]) עכשיו, מיד, מה שאולי יתייקר אחר־כך?

● אם לציבור יש אמון בתכנית הכלכלית, [illegible] הוא בונה תכניות על פיחות [illegible]

[illegible]

מבזקים כלכליים

לא מפחד מבוררות

■ חברת מלונות ים סוף, שבשליטתה רשת מלונות „מוגמבו" בישראל, משקיעה בימים אלה כ־2.5 מיליון דולר בביצוע שיפוצים והכנסת שיפורים במלון היוקרה „אביה מוגמבו" בטאבה, כדי להופכו ממלון בדרגת 5 כוכבים למלון בדרגה החדשה — „דה לוקס". ההחלטה נפלה למרות שטרם הוכרע עתיד השטח ע"י בוררות בינ"ל. השיפוצים, שימשכו בשני שלבים תוך כדי תפעולו הרגיל של המלון, כוללים החלפת כל חדרי האמבטיות, שטיחים בחדרים ובמסדרונות, ריהוט, וילונות וכו'. עבודת השיפוצים מתבצעת לאחר עבודת הכנה שבוצעה לקראתם בחצי השנה האחרונה, בכלל זה הזמנות לרכישת חומרים וציוד מחו"ל.

פרסום ב„וושינגטון"

■ חברת מידיה, המחלקה לפרסום בינלאומי, מונתה בימים אלה כנציגה בלבדית בישראל של העתון האמריקני „וושינגטון פוסט", שהוא העיתון היומי היוקרתי של בירת ארה"ב ומהווה אפיק פרסום המגיע לשוק המרכזי והעשיר ביותר בארה"ב. העיתון מקיים במה לקידום היצוא והתקשורת המסחרית בין היצואנים והיזמים הישראלים לעמיתיהם בשוק האמריקני. הוא מופץ בין בעלי הכנסה גבוהה — 300 אלף קוראים בעלי הכנסה של 75,000 דולר ומעלה ועוד 500 אלף קוראים בעלי הכנסה של 50 אלף דולר ויותר. מחירי הפרסום נעים בין 250 ל־37 אלף דולר.

„אלדן טק" מונפיק

■ חברת „אלדן־טק", העוסקת בתחום המוצרים הביוכימיים, פירסמה בימים אלה תשקיף בדבר הנפקה של 600,000 מניות רגילות רשומות על־שם, בנות 1 שקל ע"נ, המוצעות לציבור בדרך של מכרז, במחיר מינימלי של 2.67 ש"ח לכל מניה. החברה מקווה לגייס 1.6 מיליון ש"ח. „אלדן־טק" עוסקת בייצור וביצוא של מוצרים ביוכימיים לשימושי מחקר ודיאגנוסטיקה, המשמשים במעבדות בתי־חולים, במפעלים לייצור תרופות ובמעבדות מחקר.

בהתאחדות התעשיינים

■ מינויים חדשים בהתאחדות התעשיינים: משה שמיר, נשיא חברת „ווישי ישראל", נבחר ליו"ר אגף האלקטרוניקה והתוכנה בהתאחדות התעשיינים; דורון טמיר, מנכ"ל „ח.מ.מ", נבחר ליו"ר אגף המתכת והחשמל; ראובן ויטלה מבעלי „ויטלגר", נבחר ליו"ר מועצת אגף הטקסטיל; זלמן שלה, יו"ר דירקטוריון „אלישרא", מונה ליו"ר ועדה לתיאום הייצור הבטחוני. הוועדה תטפל בקשרים שבין ההתאחדות לבין משרד הביטחון, ובשלב ראשון תתמקד בבעיות שהתעוררו במפעלים פרטיים שעבדו עבור פרוייקט הלביא.

טעם הסיגריה

■ „רשנים וחומרים כימיים" במפרץ חיפה מייצאת אבקת ליקריס המיועדת לתעשיית הסיגריות בארה"ב ובאירופה, ומשמשת כיום היצרן היחיד מחוץ לארה"ב המספק חומר זה לתעשיית הסיגריות האמריקנית, הודות לעמידתה בסטנדרטים הנדרשים שם. מנכ"ל „רשנים וחומרים כימיים", מריק וילסקר, מסר כי יצוא הליקוריס יסתכם השנה ב־4 מיליון דולר. והשנה יחל המפעל לייצא ליקוריס גם למפעלי סיגריות באירופה המייצרים סיגריות בתערובת אמריקנית. הליקוריס נחשב כצמח מרפא והמוצר הסופי מופק ממנו ע"י מיצוי השורש.

תכנון חדשני

■ על שטח של 23 דונם, סמוך למחלף יבנה בכביש תל אביב־אשדוד, נשלמת והולכת הקמת מרכז תחבורה חניה ומנוחה (מתנ"ח) הראשון בישראל, הבא לשלב מרכז תחבורה ומנוחה, מסחר וחניה בקונספציה חדשה, לראשונה בארץ. המתנ"ח מהווה חידוש בנוף התכנון והבנייה בישראל בכל הקשור למיקום ועיצוב דפוסי תחנות אוטובוסים מרכזיות לערים בגודל בינוני.

דוד ויסמן, מנכ"ל חברת כיילסול, שפיתחה ומקימה את הפרוייקט, מסר כי הנסיון בארץ ובעולם מלמד שמיקומה של תחנת אוטובוסים מרכזית במרכזה של עיר פוגע בהתפתחות העיר, באיכות הסביבה, בתנועה לתוך העיר, וגורם בלאי גבוה של האוטובוסים. התפישה של המתנ"ח ממקמת את התחנה בפאתי העיר, במקום הקרוב לצירי תנועה מרכזיים ובעל נגישות גבוהה מכל הכיוונים.

העורך הכלכלי: צבי טימור

אחרי הלביא

מי ישבור את הקופה

עם סגירת פרוייקט הלביא נותרו בקופה 450 מיליון דולר, שהם 720 מיליון ש"ח. השאלה היא, למה יופנה סכום זה. גורמים בכירים בצה"ל כבר מבשרים, כי לצה"ל גרעון תפעולי של 200 מיליון דולר לשנה. כלומר, הקיצוצים עליהם הוחלט בעבר לא בוצעו במלואם, ולכן יהיה צורך להוסיף לתקציב השוטף 200 מיליון דולר.

עד כה שחררו האמריקנים להמרה במטבע מקומי 300 מיליון דולר. מעתה ישחררו 400 מיליון דולר. בכל מקרה, היבוא הבטחוני הישיר יגדל בכ־100 מיליון דולר. לפיכך ישארו לחלופות צה"ל ולהוצאות סגירת הפרוייקט, לכל היותר, 150 מיליון דולר בשנה הראשונה.

מכאן לחלוקה הראשונה: ככל שיגדלו פיצויי הפיטורים, כן ישאר פחות להפעלת חלופות צה"ל ולתוספת תעסוקה. חלוקה שנייה: ככל שיימשך האבטלה הסמויה בתעשייה האווירית, כן ישאר פחות למחקר, פיתוח וייצור מסוג אחר.

על־פי ההנחות, הוצאות סגירת הלביא יעלו 400 מיליון דולר, מזה 200 מיליון דולר הוצאה מקומית, בעיקר לפיצויים לעובדים. המספרים שנזרקו לאוויר מדברים על 55 אלף דולר פיצויים לכל עובד שיפוטר, כמו אצל מפוני ימית, סכומי הפיצויים מגיעים לסכומים אסטרונומיים, ואסור להשאיר זאת בידי הנהלת התע"א. יש להקים מינהלת חיסול הפרוייקט בהשתתפות אגף התקציבים באוצר, נציג ועדת ביקורת המדינה של הכנסת, נציג צה"ל ונציג משרד הביטחון, פיצויים כה גבוהים ינהיגו סטנדרט חדש במשק, שספק אם הוא יוכל לעמוד בו.

בכל הנוגע לפיטורים, על שר הביטחון לדעת כי אין לבצע פיטורים של אף עובד לפני שמסיקים מסקנות לגבי המנהלים האחראים למחדל. המסקנות לגבי מנהלי התעשייה האווירית הכרחיות, לו רק בגלל תפקידם בלוביי נגד החלטת הממשלה. אם הדירקטוריון יסרב להסיק את המסקנות כלפיהם, יש להחליף גם אותו.

פעילותם של עובדי התעשייה האווירית לא הוכיחה הפעם בגרות. יתכן אומנם שהם התאהבו בלביא, וכאב להם שלקחו להם את הצעצוע, אך אין זה מתפקידו של ציבור עובדים להגן בכל מחיר על ייצור בלתי כדאי ובלתי נחוץ. ייצור מסוג כזה נופל כנטל על כל ציבור העובדים, שצריכים לשלם עבורו בתוספת מיסים. לא כל תעסוקה בייצור היא עבודה יצרנית, ולא כל תעסוקה מועילה. אם העובדים היו מועסקים בשפיכת חול לים, האבסורד היה מתברר להם ביתר מהירות, אולם שפיכת חול לים עדיפה מבחינת המשק הלאומי מייצור לביא בלתי כדאי, כי בלביא מתבזבזים לא רק כוח העבודה והיכולת הטכנולוגית של העובדים אלא גם חומרי גלם וציוד יקר, בחלקם הגדול מיובאים.

עובדי התעשייה האווירית אינם אשמים בכך שהנהלת מפעלם ושרי ביטחון מגלומניים החלו בפרוייקט שמעל ליכולתה של מדינת ישראל. אולם לא נובע מכך שעובדי המפעל חייבים להפעיל את מלוא כוחם למען המשך פרוייקט שבכל מקרה יביא רק למשבר.

מגדלים פורחים

בכלל, התעשייה הבטחונית גדולה על ישראל. אומנם גם 1986 לא היתה שנת שלום בעולם — 41 מדינות היו מעורבות ב־36 מלחמות או סכסוכים צבאיים, בהם השתתפו כ־5 מיליון חיילים — אולם דוב השוק הזה לא קביל לישראל. ישראל אינה יכולה להיות ספקית הנשק של איראן ועיראק, של דרום־אפריקה או של הקונטרס. יש איפוא לצמצם ייצור זה ולהעדיף ייצור אזרחי, מה עוד ששוק יצוא הנשק תפוס בעיקרו ע"י מעצמות גדולות — ארה"ב 38%, בריה"מ 31.4%, צרפת 13.3%. הן גם מסוגלות לממן את יצוא הנשק שלהן באמצעות מתן אשראי וסיוע כספי. לישראל אין אמצעים כאלה להשקיע בכך. הלביא איננו הפרוייקט היומרני הראשון בישראל עליו בוזבזו מאות מיליוני דולרים. ניתן למנות גם את בניית ימית, את המגדלים הפורחים בסיני ואת בניית נמל מים עמוקים בימית, שתוכנן אך ביצועו נמנע. היה גם פרוייקט תעלת הימים, שהופסק באמצע, לפני שנקברו בו מאות מיליוני דולרים, וגם פרוייקט התחנה המרכזית בתל־אביב. התנהלויות רמאים בנדה ועוד. אין שום צורך להוסיף על כך עוד ועוד, ורצוי שגם עובדי תע"א יבינו זאת.

לכן את המאמץ של העובדים צריך לפנות לכאן הסדרת תעסוקה אלטרנטיבית מסודרת לנפלטי הלביא ותע"א. אין זה בלתי אפשרי, מאחר שאותו סכום כסף שהושקע בלביא יוצא גם בעתיד בארץ, ואף 100 מיליון דולר יותר. אין כל סיבה לצמצום התעסוקה בארץ, אלא אם כן ישולמו פיצויים מופרזים. הפיצויים במקרה זה יילכו על חשבון [illegible] תעסוקה אלטרנטיבית, גם על עובדי התעשייה האווירית [illegible] לשקול את הברירות הריאליות, ואת האינטר־[illegible]סים שלהם לטווח הארוך.

צבי טימור

הפחתת שיעורי דמי הביטוח הלאומי — בזבוז תקציבי

הביטוח הלאומי מתנגד להפחתת עלות העבודה באמצעות הורדת דמי הביטוח הלאומי, וקורא לממשלה לבחון מחדש את הנושא והשלכותיו על מנת למצוא חלופות מתאימות יותר — כמו הקלות במיסוי למגזרים שונים במטרה להפחית את עלות העבודה.

הפחתת עלות העבודה במשק, באמצעות הורדת שיעורי דמי הביטוח הלאומי, לא רק שאיננה צעד אנטי־אינפלציוני של ממש — גם אין בה משום העדפת ענפי הייצור והיצוא, כפי שהתכוונה הממשלה לעומת ענפים אחרים במשק, אומרים ראשי הביטוח הלאומי. מבדיקה שערך האגף למחקר ותכנון עולה, כי ענפי הייצור העיקריים ליצוא (תעשייה וחקלאות) יזכו ב־30 אחוז בלבד (ברוטו להלקם בתוצר הלאומי הגולמי ולא ביצוא) מן ההקלה הכוללת של הפחתת שיעורי דמי הביטוח.

הפחתת שיעורי דמי הביטוח הלאומי לאוכלוסיה ב־7.2 נקודות האחוז התבטאה ב־1986 בהקלה כוללת של 17.5 מיליון ש"ח לחודש בתשלומי העצמאים לביטוח הלאומי, ושל 82.5 מיליון ש"ח בתשלום המעבידים. חלקם של השירותים הציבוריים והתעשייה בהפחתת תשלומי המעבידים היה כ־30־28 מיליון ש"ח לכ"א. חלקם של ענפי הפיננסים והמסחר יהיה צנוע יותר, כ־12־11 מיליון ש"ח, בעוד חלקם של ענפי החשמל והמים והחקלאות יהיה נמוך במיוחד — כ־2 מיליון ש"ח לכ"א. בביטוח הלאומי אומרים, כי התחלקות ההקלה בין הענפים השונים מקבילה, פחות או יותר, לתרומתם היחסית לתוצר הלאומי, ומאחר שענפי היצוא העיקריים יזכו בכ־30 אחוז בלבד מההקלה הכוללת, טוענים בביטוח הלאומי כי מנקודת מבט של עידוד היצוא יש בהפחתת שיעורי דמי הביטוח משום בזבוז תקציבי.

לדבריהם, מחקרים אחרונים מלמדים, כי דמי הביטוח המוטלים על מעבידים מתגלגלים בעיקר על העובדים, בצורה של הפחתת (או הימנעות מהעלאת) שכר. על־פי מימצאים אלה, הפחתה בשיעור דמי הביטוח עלולה ליצור פתח למימוש תביעות שכר, כלי שתביא בסופו של דבר להוזלה משמעותית בעלות העבודה ולהקלה באינפלציה. לאור זאת, בחנו כלכלני הביטוח הלאומי שלוש דרכי ניקוז אלטרנטיביות של הפחתת שיעור דמי הביטוח:

● גלגול מלא של ההקלה בדמי הביטוח על העובדים, בצורה של הטבות שכר המונעות בסופו של דבר הוזלה בעלות העבודה (במקרה כזה יגיע שיעור העלייה בשכר הממוצע במשק לכ־5.8 אחוזים).

● הימנעות מהעלאת שכר וגלגול מלא של ההוזלה המשתמעת בעלות העבודה על המעבידים, בצורה של הגדלת רווחים.

● הימנעות מהעלאת שכר וגלגול מלא של ההוזלה המשתמעת בעלות העבודה לצרכנים, בצורה של הפחתתם (או הימנעות מהעלאת) מחירים.

בשני המקרים האחרונים, בהם ההפחתה בשיעור דמי הביטוח אינה מתבטאת בתוספות שכר, תקטן עלות העבודה ב־4.2 אחוזים בממוצע כלל־משקי, במקרה בו ירידת עלות העבודה מתנקזת לכיוון ירידת מחירים, תתרחש, בממוצע כלל־משקי, ירידה של כ־2 אחוזים בלבד ברמת המחירים. „הפחתה של 47 אחוז בשיעור דמי הביטוח, למען השגת ירידה של 2 אחוזים בלבד (במקרה הטוב) ברמת המחירים הכללית במשק, איננה צעד אנטי־אינפלציוני של ממש", מסכמים כלכלני הביטוח הלאומי.

אודי נחשון

100 שנה להתיישבות

הממשלה ממוטטת את החקלאות

הייצור החקלאי נפגע ויורד, בעוד הצריכה פורחת וחוגגת. ההתיישבות כפרוייקט לאומי עברה את המאה הראשונה לקיומה, אך היא נמצאת בידי זרות הנהגות סחבת בהעברת הסיוע עליו החליטו הממשלה וועדת הכספים של הכנסת — אמר אתמול שמחה אסף, מזכ"ל המרכז החקלאי במסיבת עתונאים.

בתארו את המציאות העגומה של ההתיישבות והחקלאות אמר אסף: לא הצלחנו ליצור לחץ שיביא לידי פיתרון מעשי, במידה רבה איחרנו את הרכבת.

נשיא התאחדות האיכרים, אליהו אייזיקסון, והמזכ"ל שלמה רייזמן קבלו על מצבה החמור של החקלאות, בציינם כי המשבר פגע באיכרים המעבדים את הקרקע למעלה מ־100 שנה. לדבריהם, הריבית הדביטורית הריאלית מגיעה ל־26 אחוז לשנה, בעוד חקלאים באירופה משלמים עד 6 אחוזים בשנה. הריבית כיום צמודה למדד ואילו ההכנסה צמודה לדולר הקפוא. בהעדר התייחסות לעידוד היצוא, מול מדינות מתחרות, המסבסדות את חקלאיהן בעשרות מיליוני דולרים, לא נותר לחקלאים הכוח לעמוד כשהפער בין התפוקה הדולרית והתשומה השקלית מגיע לעשרות אחוזים. בעשר השנים האחרונות נגרם ליצוא החקלאי הפסד של 800 מיליון דולר בגין הפער בין התפוקה הדולרית לבין התשומות. הדוברים קבלו על כך שמדיניות הממשלה בשנים האחרונות, „ממש עויינת את החקלאות, מה שקרה ביבניאל ובמושבים הוא רק קצה של קרחון, שבלתי אפשרי יהיה לתקנו", הזהירו הדוברים.

יוסף גלילי

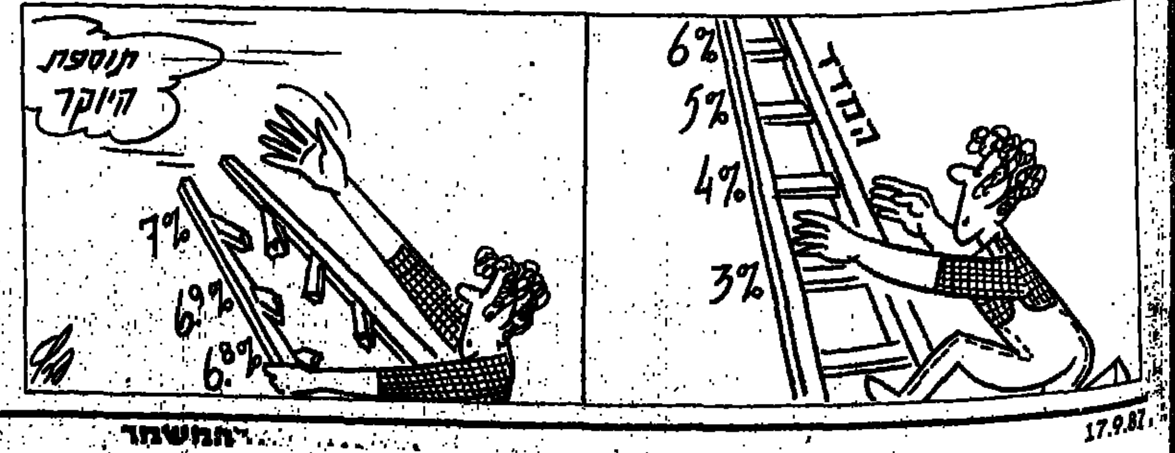

חדשות המשק

בל"ל חזר בו מהעלאת הריבית לפקדונות קטנים

בנק לאומי הוריד אתמול את ריבית הזכות על הפקדונות השקליים בשיעור של עד 3 אחוזים בחישוב שנתי, אולם גורמים בנקאיים טוענים כי אין לראות בכך סימן למגמה שיוביל להפחתת הריבית במערכת הבנקאות. ריבית הג'מבו נותרה אתמול ברמה גבוהה של 17 עד 19 אחוז לשנה.

חיזוק לעמדה כי הבנקים צופים בשלב זה ריבית גבוהה, ניתן לראות בהחלטת בל"ל מאתמול להעלות את הריבית על הלוואות בריבית קבועה ב־0.25 אחוזים לחודש. הריבית להלוואות לתקופה של 3 חודשים הועלתה ל־2.25 אחוזים לחודש, ולתקופה של 6 חודשים — 2.5 אחוזים לחודש.

כאמור, בל"ל הפחית את הריבית על הפקדונות השקליים. הריבית על הפח"ק הופחתה ב־0.5 אחוזים למקסימום של 12.5 אחוז לשנה, והריבית על הפק"מ הופחתה מרמה של 17־14 אחוז לשנה לרמה של 14־12 אחוז לשנה. נראה כי הפחתה זו נובעת מכך שפרט לבנק הבינלאומי, אף בנק לא העלה את הריבית על הפקדונות הקטנים יותר, ולכן החליטו בהנהלת בל"ל לחזור כמעט לרמת הריבית הקודמת.

אודי נחשון

מתגבשת תכנית לביטול בנקים יעודיים

בעקבות צמצום התקציבים הממשלתיים להשקעות פיתוח, והגברת גיוס הון על־ידי חברות באמצעות הנפקות בבורסה, נוצרה אבטלה סמויה בבנקים הייעודיים — למשכנתאות, לתעשייה וחקלאות. בנקים כאלה פועלים בכל אחת מקבוצות הבנקים הגדולים.

חוגים בנקאיים אומדים את מספר העובדים המיותרים בבנקים הייעודיים ביותר מ־500. לדעת חוגים אלה, ניתן לבצע את משימותיהם של אותם בנקים במסגרת מחלקות של הבנקים הכלליים. בכך ייחסך גם הצורך במועצות מנהלים, שכיום עומדות בראש הבנקים הייעודיים.

בנק ישראל החליט באחרונה על ביטול בנקים כמו הבנק לחקלאות ובנקים למשכנתאות, וכבר החלו בהכנות למימוש החלטתו ובדיונים עם ראשי המערכת הבנקאית.

חנה איש־הורביץ

הטבות בבנק הפועלים למחזיקי מניות בנקאיות

בנק הפועלים מציע למחזיקי מניות בנקאיות שיפדו בסוף אוקטובר שער פדיון מוגדל של 117־114 דולר עבור כל 100 דולר של מניות בנקאיות מאוקטובר 83, במקום 112 דולר שמקבלים מחזיקי המניות לפי תנאי הפדיון המקוריים. ניתן לקבל שער פדיון מוגדל אם מצטרפים לחיסכון „מטמון תשואה", והשער תלוי במשך התוכנית — משנתיים (114 דולר) ועד 5 שנים (117 דולר). שיעורי הריבית על התוכנית הזאת הם בין 4 אחוזים לשנה (לשנתיים) ועד 4.6 אחוזים לשנה (ל־5 שנים).

תוכנית זו היא חלק מחבילת הטבות למחזיקי מניות בנקאיות שבהסדר שפרסם אתמול בנק הפועלים. הסדר נוסף מאפשר לחוסכים ב„מטמון תשואה" ליהנות כנגד הפקדותיהם בתוכנית מהפקדה משלימה על חשבון הבנק. ההפקדה המשלימה תגיע עד 45 ש"ח על כל 955 ש"ח שיעמיד החוסך (המקסימום — בתוכנית ל־5 שנים).

מחזיקי מניות ההסדר שיצטרפו לתוכניות החיסכון של הבנק בסוף אוקטובר יוכלו לקבל משיכת־יתר בגובה סכום החיסכון, עוד לפני שיפקידו בפועל כספים בתוכנית. על משיכת היתר תחול ריבית בשיעור „פריים" בתוספת 1 אחוז (כיום — 2.25 אחוזים לחודש).

המבקשים להפקיד בתוכניות החיסכון יוכלו גם לקבל הלוואה לצורך כך, עד לגובה סכום החיסכון. הבנק מפעיל שני מסלולי הלוואות: בריבית קבועה של 2 אחוזים לחודש לתקופות של 4 ו־6 חודשים, והלוואות בריבית משתנה של „פריים" + 0.5 אחוזים (כיום 1.75 אחוזים לחודש) לתקופות של 6 ו־12 חודש.

במערכת הבנקאות מניחים, כי בימים הקרובים יפרסמו בנקים נוספים שורה של הטבות למחזיקי המניות הבנקאיות שבהסדר, ותתפתח התחרות על 1.25 מיליארד הדולר שיעמדו לפדיון בסוף אוקטובר.

א.נ.

צפוי גידול של 5% בפדיון ענף ההדרים

עונת ההדרים, המתחילה בימים אלה אמורה להניב בהיקף של 1.4 מיליון טון — ברמה ליבול בעונה הקודמת. ראשי המועצה לשיווק פרי הדר טוענים, כי ניתן להגדיל את פדיון הענף ב־5 אחוזים לפחות לעומת העונה הקודמת, שהכניסה 200 מיליון דולר פו"ב ולמעלה מ־50 מיליון דולר בשוק המקומי.

מנכ"ל המועצה לשיווק פרי הדר, יורם ויינברגר, אמר אתמול במסיבת עתונאים בתל־אביב כי מתוך יבול של 1.4 מיליון טון פרי הדר יופנו השנה 620 אלף טון ליצוא, כ־80 אלף טון ישווקו בשוק המקומי והשאר יופנה לתעשייה (כולל יצוא עקיף). השנה ישווקו בחו"ל כ־41 מיליון תיבות פרי, ב־5 אחוזים יותר מאשר ב־86. והגידול הרב ביותר מתוכנן להיות בזנים שפותחו בשנים האחרונות, כגון סאן רייז, מיניאולה ופומלו, שהם עתידי־ההכנסה לפרדסנים.

עוד מסרו ראשי המועצה, כי מרכז האריזה וההפצה בגרמניה ישלש בעונה זו את תפוקתו וישווקו באמצעותו עד 850 אלף מגשי פרי, בני 10 ק"ג כל אחד. רוב הפרי יוטען השנה מנמלי חיפה ואשדוד באניות קירור, כשהוא מרושת ומופנה לארצות היעד ישירות. ראשי המועצה טוענים, כי השנה ניתן יהיה לקבל מחירים סבירים לפרי גם בארץ וגם בחו"ל, אולם מחירים אלה יותירו לחקלאי המגדל והמייצא תמורה נמוכה מאד עבור הפרי.

א.נ.

גלגלי הבורסה

מגמה מעורבת

הביקושים למניות התעשייה ירדו אתמול ל־1.5 מיליון ש"ח, בעוד ההיצעים התקרבו ל־6.2 מיליון ש"ח. עלו 60, ירדו 217 ו־114 נשארו בלי שינוי. במניות המסחר הסתכמו הביקושים ב־2.5 מיליון ש"ח וההיצעים ב־2 מיליון ש"ח. המחזורים במניות היו קטנים יחסית והמגמה מעורבת.

באיגרות החוב הצמודות למדד נרשמה נטייה קלה לעליות, בעקבות פרסום מדד אוגוסט.

בקרנות הנאמנות הסתכמו אתמול השקעות הציבור ב־3 מיליוני ש"ח.

בנק ישראל יציע היום לציבור שתי סדרות נוספות של איגרות חוב צמודות למדד, בערך נקוב כולל של 35 מיליון ש"ח, מזה 10 מיליוני ש"ח מסוג „שגיא" לשש שנים במחיר מינימום של 94% מע"נ ו־15 מיליון ש"ח מסוג „גליל" ל־12 שנה במחיר מינימום של 88% מע"נ.

סל המטבעות ירד אתמול ב־0.05% ל־1.6776 ש"ח ושער הדולר היציג ירד ב־0.17% ל־1.5970 ש"ח. דולר נוספים — 1.5812. והדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.70 ל־1.71 ש"ח.

במסחר בשערים משתנים לפני הצהריים עלו 5 שערים, לעומת 15 שירדו ו־5 שנשארו בלי שינוי. העלייה הגדולה ביותר באחוז אחד — היתה בקיטסאות פח. הירידה הגדולה ביותר — 2% — היתה בעלית. המחזור הגדול ביותר — 554 אלף ש"ח — היה בחברה לישראל 1. ב„משתנים" הסתכמו הביקושים ב־182 אלף ש"ח וההיצעים — ב־752 אלף ש"ח.

אלחנן הורביץ

זמר

שלושים שנה ושיר

מופע מיוחד באמפי וואהל, „חיים שכאלה" בטלוויזיה, תקליט חדש. הדודאים חוגגים שלושים שנות שירה.

מאת עופר ניר

שלושים שנה ושיר. הרבה שירים. מה שנקרא: קלאסיקה. או, נכון יותר, לפי בני אמדורסקי, שירים עממיים. „ערב של שושנים", „תפוח חינני", „בשדות בית לחם" ועוד ועוד ועוד. שירים שהתנגנו, כאילו, מאז ומעולם. במוצאי־שבת, באמפי וואהל, בפארק הירקון, יחגגו בני אמדורסקי וישראל גוריון, „הדודאים", יום־הולדת. יחד איתם יהיו עוד אורחים, חברים. ביניהם גם פאקו איבנז.

הידידות עם פאקו, מספר אמדורסקי, החלה בפאריז. הם יצאו לשם לאחר שכבר עשו שם לעצמם. בהופעות במועדון התיאטרון. עמוס קינן, שישב בפאריז, הפגיש ביניהם. לפני חודשים אחדים הם העלו, יחד איתו, מופע משירי לורקה. תקליט, עם שירי המופע, יראה אור בקרוב, במקביל לתקליט כפול של הדודאים ובו 30 שירים שלהם, שהוקלטו בהופעה בחמאם.

הפעילות האינטנסיבית, לציון שלושים שנה לדודאים, אינה מסתיימת בהופעה בפארק הירקון ובשני התקליטים. הקלטת המופע בחמאם, כולל דברי הקישור, תשודר במלואה, בשני חלקים, בגלי צה"ל, בראש־השנה. בשבוע הבא, תוקלט תוכנית „חיים שכאלה" עם הצמד, והיא תשודר בסוכות. „אפילו שהופעתנו בתוכנית לא נשמרה מאיתנו בסוד, הבטיחו לנו עוד כל מיני הפתעות במהלכה, „אומר אמדורסקי, משועשע.

ביזנס ואמנות

לבני אמדורסקי, ה„רוד" השמן, כפי שנהגו לכנותו. יש הבעה של אדם מרוצה, נהנתן, ג'נטלמן ים־תיכוני שלוקח את החיים בקצב הנכון, בניגוד להבעה המרחפת, אולי טהורה היא המילה המתאימה, של ישראל גוריון. כאילו יש חלוקה, גסה אך נכונה, בין איש־העסקים, והאמן לכל דבר. גם כאשר עבדו בנפרד, בפסקי־הזמן שבין תקליט חדש של „דודאים" או מופע כלשהו, נדמה היה שגוריון מתרכז בתיאטרון, או בטלוויזיה, ומכל מקום נשאר במדיום המוכר והחביב עליו. אמדורסקי, לעומתו, התעסק במסעדות, במועדונים, בביזנס. „אנחנו לא מונים את הדברים שאנו עושים בנפרד, זה כנגד זה, „אומר אמדורסקי. „אני מאושר שיש לו את כלי־הביטוי שלו מחוץ לצמד והוא ודאי מאושר, שיש לי את העיסוקים שלי. זה לא איש־העסקים מול איש־הרוח. אבל, בוא נאמר, שאני יותר פרקטי מבין שנינו. זה בטוח."

ההתחלה היתה בירושלים. גוריון סטודנט, ואמדורסקי נהג משאית, קיבוצניק לשעבר מקיבוץ הראל. שהיה בפלמ"ח, שהתגייס בגיל 16. „נפגשנו במסיבות בירושלים," הוא מספר. „היינו יוצאים, כמה חברים, לעמק המצלבה, מדליקים מדורות, משתכרים מן הפקק של הקוניאק ושרים עד הבוקר. לימדתי את ישראל כמה אקורדים שידעתי בגיטרה. התחלנו לשיר יחד, בהרמוניה. זה ריתק את האנשים ונתן לי את הרעיון להקים צמד. את השם „דודאים" הביא ישראל. אפילו בלי שידע מה פירושו... רצינו שם שתופיע בו המילה דו. צמד. ניסינו כל מיני צירופים, ושום דבר לא נראה לנו עד שישראל הציע — „דודאים". היום הוא כבר יודע מה זה... בספטמבר 57 היתה הופעת הבכורה שלנו במועדון התיאטרון בתל־אביב. היינו להקת החימום של רביעיית מועדון התיאטרון."

ביחד ולחוד

אחר־כך יצאו לפאריז והמשיכו להסתובב בעולם, שלוש שנים, תוך שהם עושים לעצמם שם בקרב זמרי שירי־העם. עובדה, הארי בלפונטה הקליט את „ערב של שושנים", וגם אם אמדורסקי מתייחס לביצוע של הזמר השחור ההוא בסלחנות מסויימת, הרי שלא בכל יום מקליט זמר זר שיר בעברית. מאז חזרו, הספיקו לעשות דברים יחד ולחוד. ישראל גוריון עשה תיאטרון, תוכניות יחיד, תוכניות טלוויזיה לילדים, שיחק וביים. אמדורסקי הופיע עם „שלישיית גשר הירקון", ולאחר שיהורם גאון נסע ללמוד משחק בארצות־הברית. צורף גם ישראל. אחר־כך הופיע אמדורסקי עם חנן יובל ושלום חנוך ב„השלושרים" („מה יש לך גברת לוין", „ציף ציף מעל לרציף" ועוד ועוד). עם ג'וזי כץ, הופיעו בשלישיית „הטוב הרע והנערה". אמדורסקי גם הפיק את הערב ההוא. ביונס עם פלו'ר. לפני שנתיים־שלוש העלו מופע משותף עם „הפרברים" ורצו עם הערב הזה כ־400 פעם.

ביניה

ותמיד, כך נראה, הם חוזרים אל המתכונת הבסיסית, הצמד. חוזרים? לפי אמדורסקי הם כלל לא מפסיקים. מופיעים כצמד במיסגרת שירות המילואים. אבל, ההפסקות, פסקי־הזמן שהם לוקחים מדי־פעם מחשיפה - ציבורית רחבה, עוזרת להם להחזיק מעמד זמן כה רב. „זה נותן לנו אויר לנשימה, כמו לכל זוג שהוא. „הוא מצטחק. „אחר כך אנו ממשיכים באלגנטיות. יש הבנה אינסטינקטיבית בינינו, כבר שנים. ההיכרות העמוקה שלנו, רבת הניואנסים, היא שנתנה לנו את היכולת לסובלנות וכבוד הדדי ובלי שני מרכיבים אלה, אי־אפשר היה ללכת שנים כה רבות. יש כימיה בינינו, ואני יודע שאומרים כימיה, כשלא יודעים בדיוק מה לומר... לא רק מבחינה אישית. כשאנו שרים ביחד, מצליחים באחת, מיידית, לקשור קשר עם קהל. לחומר שאנו שרים יש כח. זה לא דבר אפנתי. יש לחומר שלנו ניחוח וארומה של שירי־עם בעלי תוחלת. העממיות שלהם, היא חלק מן העניין."

לא מזהקריירסטים

שלושים שנה ומעט תקליטים יחסית. עם התקליט הכפול, יציינו 20 בסך־הכל, ובחישוב הזה נכללים גם מה שהקליטו עם „הפרברים", „הטוב הרע והנערה" וסוזן ופרן. „לא היינו מהקריירסטים שמוציאים שני תקליטים בשנה. זו אולי מין עצלות מסויימת או שביעות־רצון מוגזמת, וזה גורם להורדת מתח," אמדורסקי מחייך.

עכשיו הם בפתח השנה ה־31. צעירים לנצח. גוריון בן 51 ואמדורסקי מבוגר ממנו בארבע שנים. „כשהתחלנו לעבוד. לא רקמנו שום תוכניות וגם היום לא. „הוא אומר. „אבל הדברים קורים ויקרו בינינו. עכשיו אנחנו רוצים להקליט תקליט של שירים חדשים רוואקא. ייקח זמן, אבל נגיע לזה."

„הדודאים" – צעירים לנצח

מחול ראשון

איילי של היום

מאת ד"ר רונית לנד

להקת המחול אלווין איילי, הופ[...] התרבות, 16.9.87.

אין כל צל של ספק, שאלווין איי[לי] של היום מתקיים בזכות מבצעיו. [...] תחושה שחשיבות הביצוע עולה [על] חשיבות הכוריאוגרפיה: כל [...] שיבצעו הרקדנים, יהיה בה מן ה[...] המיוחד, שהוא צרוף של טכניקה מ[...] שמחת התנועה, יחד עם אותו תבלין [...] רק לרקדניו.

להקתו של אלווין איילי שומרת אמונים למחול המודרני השחור, שהולך כיום הולכת ומתרחבת. אין ספק, שאחד המפעלים החשובים בלהקתו של איילי בשנים האחרונות הוא טפוח הכוריאוגרפיה הצעירה, בחלקה עליה כוריאוגרפים שחומי עור.

ברור, שתחום העניין והגירוי של יוצרים אלה, שונים מאלה של בני דורו של איילי. מחול מופשט ועכשווי יותר, כמו זה של אליסה מונטה כוריאוגרפית אמריקנית שחומת עור מן החשובות במחול של היום, למוסיקה של סטיב רייך

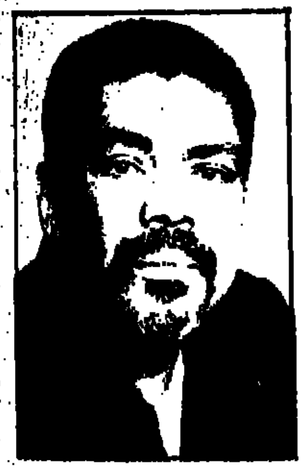

אלווין איילי – דינמיקה מרותקת

הוא ללא ספק קו חדש במחול השחור, גם אם אין עבודותיה שלה ושל עמיתיה כמו יוליסס דוב או ג'ודית ג'מיסון מרקיעות האגדיות של איילי, מגובשות ובהירות דיין, הרי שעצם העשיה היום היא עשיה שחשיבותה אינה מוטלת בספק.

הניסיון לתרבות תנועה משתנה מופשטת יותר, של הצעירים הנינוחים לעומת המסרים הברורים כל־כך של איילי עצמו, הם דינמיקה מרתקת כשלעצמה ששווה מאוד לעקוב אחר [...] ההתפתחות.

קולנוע

נכדו המוגבל של „מטרופוליס"

„רובוקופ — בקולנוע תל־אביב

„רובוקופ" – סיפור אפל בעיר סופר־מודרנית פיטר וולר והני קוקס (מימין)

מאת יעל ישראל

זה קורה. לכל מי שבא להוליווד. ולא חשוב מהיכן. רק לאחרונה ראינו כמה דוגמאות באלה: סוזן זיידלמן, זו שבונתה „תקוות הקולנוע האמריקני העצמאי", והסלום החדש שלה: „גבר בהזמנה". בוב רפאלסון, לשעבר במאי מהפכן, והתמסחרותו ב„האלמנה השחורה".

אנדרי קונצ'לובסקי הרוסי ותוצרי הכלאיים האמריקניים שלו: „רכבת אל התופש". „מאהביה של מריה" ו„אנשים מבויישים" — כולם זבל אמריקני מותפש לסרטים אירופאיים „רגישים ואיכותיים". פיטר וויר האוסטרלי שעשה סרטים יפים בארצו, והסלום האחרון שלו: „מפרץ מוסקיטו". והשורה עוד ארוכה.

במקרה של הבמאי ההולנדי פול ורהובן וסרטו האמריקני החדש: „רובוקופ" — הנוסחה הזו לא ממש מתאימה. גם סרטו הקודם „רומן הדמים" שנעשה באירופה, התאים למסורת האמריקנית. עכשיו, משבא להוליווד, ניתן לו לשכלל את מה שעשה קודם לכן בפחות כסף. סרטים עם אלימות. הרבה אלימות — אבל הרבה יותר מהוקצעת, ובתקציב הרבה יותר מנופח, שנתן לו אפשרות להרבה שעשועים וצעצועי מלחמה יקרים. „גלהבתי מהרעיון לעשות סרט באמריקה" — הוא אומר — „יש פה כל כך הרבה כשרונות, אנשים עושים דברים, שבאירופה אפילו לא יעזו לעשות."

כבר בסרטו הקודם „רומן הדמים" (שדיבר אנגלית) נראה היה שוורהובן שולח עיניו לתעשיית הסרטים האמריקנית. עתה, לאחר הצלחתו המסחררת של הסרט „רובוקופ" בקרב בני תשחורת יאנקיים, בטוח שתעשיית החלומות באל.איי תיתן לו את כרטיס הזהב להישאר בעיר ולהמשיך לייצר סרטי פעולה הדומים זה לזה כמו סריה של ילדים סיאמיים. הוא אומנם מודה, שעדיין לא הבין את אורח החיים האמריקני, שהכל כה חדש לו ואפילו לקח לו זמן להבין איך פועל הקרדיט קארד — אבל בטוח שהוא יסתגל במהרה לתפנוקי השפע, ולשיטה. אף שבסרטו החדש עדיין ניתן למצוא ביקורת סרקסטית מעין אירופאית (קסרניתו) על חברת הצריכה האמריקנית המטומטמת. ובפרט על המדיה הטלוויזיונית עם שידורי החדשות גדושי האסונות, שהפכו לתוכניות בידור להמונים, ועם שדרי טלוויזיה סטארים, שכל התוכנית סובבת סביב אישיותם הנפלאה.

בקצב הסתגלותו הנוכחי של וורהובן לארצו החדשה, יתכן שגם ספיחי ביקורת אחרונים אלו יתאיידו לאיטם. בינתיים, כל מה שהוא אוהב ויודע לעשות מבית, מתקבל באהדה רבה אצל הצופה האמריקני הממוצע. „רומן הדמים" היה הרפתקה ימי בניימית. „רובוקופ" הוא פנטסיה מדע בדיונית. שניהם סרטים רווי דם ואלימות מכל סוג שאפשר להעלות על הדעת. לא אלימות אסתטית שתרבין אפילו לבכות רגישים כמו ב„ליבו של אנג'ל", אלא משהו מזוויע ומבחיל, שרק סדיסטים יוכלו להנות ממנו הנאה שלמה. מוחות נשפכים. גוויות נמרחות על חלונות. פצעים פתוחים בקלוז־אפ. וגלונים של דם. והמעניין מכל הוא שהסרט אינו מוגבל בגיל. מבחינת העלילה אין הוא אלא סרט קומיקס עם הרבה אקשן עשוי היטב, סרט שבו כל הרעים נענשים, וישתבח שמו — אין אפילו ציצי אחד חשוף, לכל החוששים להשחתת מוסר ילדיהם הרכים.

הגיבור — הרובוקופ, אותו שוטר רובוט, חציו אנוש חציו מכונה, יתפס בעיני הילדים כבחור טוב. למרות שהוא נראה כהכלאה משונה בין איש הפח ב„האיש במסכת הברזל", והחיה מ„היפה והחיה", מראהו אימתני רק ברגעים הראשונים. אחר כך אנחנו מתחילים להבין שהוא־הוא זה שיגן עלינו מפני בני אנוש מושחתים. העלילה, כמו בכל פעם שרוצים משהו „אכטוטי" על המסך, וגם להגיד כמה דברים על רשע אוניברסלי בלי להתייחס למציאות ספציפית — ממוקמת בעתיד. כמה שנשאר ממדינת דטרויט העתיקה, אשר הפכה למדינה בה האנרכיה והפשע משתוללים ברחובות. בעלי המאה בונים עיר חליפית עתידנית בשם „דלתא סיטי", ולשם כך הם זקוקים לרובוטים שיגנו עליה מהפשע המשתולל. ובנתיים, שוטרים חפים מפשע נקצרים ברחובות הזועמים. אחד מהם, שוטר בשם מרפי (פיטר וולר) משמש כלי ניסוי בידיהם של המדענים, שבונים על מה שהיה גופו ומוחו מערכת ממוחשבת וחליפת פלדה של רובוט משוכלל. יתר הסרט יעסוק במאבקו הנואש של מרפי האמיתי, שנשאר בתאי הזכרון, להקים את עצמו לתחייה בתוך גופו המתכתי, ולנקום ברוצחיו. „רובוקופ" שואב מהאסתטיקה של סרטי מד"ב דומים. סיפור אפל בעיר סופר־מודרנית הנראית כמו נכר של נכר של נכר לעיר מטרופוליס מסרטו של פריץ לאנג. אך כמה חבל שהנכדים הללו יצאו הרבה פחות משוכללים ומסוגננים מהמטרופוליס המקורית. הסרט יוקרן החל מה־18.9.

אירוע

מצדיעים לשייקה

מאת ציפי שוחט

שייקה אופיר

ערב הצדעה לשייקה אופיר ז"ל יתקיים ב־20.9 בהבימה תל־אביב. יוזמי הרעיון אמי (איגוד אמני ישראל) עם „תנועה לארץ־ישראל טובה", תבנע להעלות ערב הצדעה לאמן ישראלי. הבחירה נפלה מייד על שייקה אופיר, חלוץ הבידור הישראלי, האיש שהיה ממקימי הצ'יזבטרון, ממייסדי „הגשש החיוור", האיש שהתחיל את ההומור הישראלי וביצע אותו יותר מכל.

כשעלה הרעיון, שייקה היה עדיין בחיים. אחר כך חלה. לפי התכנון, אמור היה להופיע בערב הזה. מחלתו הכריעה אבל הערב האמור יתקיים כמתוכנן.

יותר מ־40 אמנים יופיעו. רשימה חלקית מגלה את: יהורם גאון, שלמה ארצי, ירונה ארזי, גילה אלמגור, אילי גורליצקי, שלישיית חלב ודבש, שושנה דמארי, כדגו שרעבי, נורית גלרון, טוביה צפיר, אסנת וישינסקי, תזמורת הנוילית ולהקת חילות השדה, שתשיר משירי הצ'יזבטרון. כן יוקרנו קטעים מסרטיו של שייקה וקטעי וידיאו מהופעותיו בטלוויזיה. ההכנסות הן קודש לקרן שתוקם על שם שייקה אופיר, ותהיה מיועדת לעזרה לאמנים צעירים בראשית דרכם.

בקצב הזה עוד יהיו השנה אלף הרוגים

בכל פעם שמתרחשות מספר תאונות קשות בשבוע אחד, נזעקים כלי התקשורת ● נבחרינו מוצאים הזדמנות לכותרות – ומצהירים ● הכל נשאר על הנייר ● פעם נוספת נספר לכם מה כואב ומדוע כואב

אם אנחנו רוצים להמשיך לחיות אנחנו חייבים לעשות משהו ומייד. אם נמשיך לשבת בחיבוק־ידיים ונמשיך להפעיל את שרירי־הפה בלבד אין ספק שגם לנו זה יקרה בסופו של דבר. באמצע חודש יולי סקרו והזהות בדיוק כמו הפעם ומאז המשכנו לבכות. אנחנו שוב לחוצים ובצדק. עשרים־ואחד הרוגים בשבוע אחד, שלא לדבר על מאות פצועים שחלקם יישאר נכה לכל ימי חייו זה הרבה והרבה יותר מדי. שלושה הרוגים ביום זה המנון לפי כל קנה־מידה וכך נגיע בסוף השנה ל־1000 הרוגים. מישרד־התחבורה בוודאי ימצא דרך לחשב את המספר כדי שיידאה כאילו השד אינו נורא כל כך. יגידו לנו שזה נורא רק כיוון שזו אינה מלחמה. אולי לכן זה נורא כל כך ואולי כדאי שנתייחס לכך כמו אל מלחמה, כי זו המלחמה היחידה שבה אי־אפשר להשיג ניצחון צבאי. במלחמה הזאת אנחנו מפסידים הרבה שנים. אפילו בלבנון היו לנו ימים שקטים מאלה. כאן אין את עדפאת כדי להאשים. כאן יש רק אותנו ואת מנהיגינו.

מנהיגינו מאשימים אותנו־הנהגים. ראש־הממשלה יצחק שמיר, הודיע שיש להחמיר בענישה. גם השר שקיבל את שר־המשפטים לפגוע, אברהם שריר, הודיע שיורה לבתי־המשפט לנקוט מדיניות ענישה קשוחה יותר כלפי נהגים עבריינים. הוא עצמו לא מאמין כי זה יעזור. נכון להיום נהג עבריין זה באופי שלנו.

ובכן, לא רק הנהגים אשמים. אשמים הנהגים, הולכי־הרגל ואלה שיושבים בכיסאר גלגלים בעיקבות תאונות־דרכים, כי היתה לכולנו ההזדמנות להציל אנשים שאינם יכולים לזעוק היום. אולי כדאי שנתחיל לעשות משהו, כי גם כך זה כבר מאוחר מדי. כולנו אזרחי מדינת־ישראל — אשמים.

מילחמת־לבנון הוציאה 400 אלף איש ואשה לכיכר־מלכי־ישראל שדרשו הקמת ועדת־חקירה. דרשנו להדיח את שרון, אז דיברנו על מאות־הרוגים. היום כשמדברים על כ־15 אלף הרוגים מתאונות־דרכים גם ארבעת־אלפים איש לא יגיעו לכיכר כדי להדיח את קורפו, שמיר, פרס או כל שר אחר. יש להדיח כל אחד שאינו מוכן להרים את ידו כדי לתקצב תשתית להצלת חיינו, חייכם, חיי, חיינו, כמי שהוא מוכן לתקצב את חלופות־צה"ל. אולי זאת ההזדמנות להעביר את מה שנחסך מהלביא ומהתעשיה־האווירית למע"צ.

אלו היושבים בראש הפירמידה בזכות המנדט שקיבלו מאיתנו ממשיכים לגזול את כספנו ולחלק אותו לישיבות, למפלגות כושלות, ליישובים לפני ואחרי הקו־הירוק ולמפעלים כושלים. לנו הם מניחים להמשיך ולהיהרג בכבישים. כי לנו זה לא יקרה ולמי שזה קרה לו זה כבר לא משנה כי הוא לא יוכל להרים את קולו בזעקה וגם לא את האצבע בבחירות הבאות.

מישרד־האוצר הפסיד בקרב עם מישרד־התחבורה. בדיון הוחלט לגבות מס נוסף מהמורשים שמחזיקים מכונית: מס להכנת תשתית שיכניס עוד כ־5 מיליוני שקלים בשנה. עד היום לא גבו מאיתנו מספיק. אבל האמת שלא איכפת לי לשלם להם גם עוד 50 שקל בשנה ולא איכפת לי לשלם עוד חמש אגורות על כל ליטר־דלק ואפילו לא איכפת לי לשלם מס־מעבר בכבישים כפי שהציע „חכם שריר" ובלבד שיהיו לנו כבישים חדשים, מקומות חניה מסודרים, מידרכות, שבילים לאופניים ותחבורה־ציבורית מתקדמת שתוכל להעביר אנשים ביעילות ובנוחות. אנו זקוקים לתחבורה שתוריד את העומס בכבישים כי אם נסיעה ברכבת־תחתית תחסוך מחצית מזמן הנסיעה של מכונית וזו תגיע לכל מקום בעיר לא נרצה במרבית המקרים להגיע בכלל את המכונית. אך האמת היא שהפסקתי להאמין להם לגולנים, מחר שוב הם יפנו את הכסף לכביש־חוצה־שומרון, כדי שאולי עוד כמה מתומכי המערך ייחצו לשורות הליכוד.

מילת הקסמים „אכיפה" שוב אינה מועילה כי אם גוזרים עלינו גזירות שאין כל אפשרות לעמוד בהן אין לנו סיכוי שלא להפוך לעברייני תנועה. עכשיו לאחר שגבו מאיתנו מיסים ואגרות־להוצאת־רשיון, יגבו מאיתנו מיסים ואגרות־לשלילת־רשיון כדי שיוכלו לגבות מאיתנו פעם נוספת אגרות והיטלים כשנבקש להחזיר לעצמנו את הרשיון.

זה לא סתם מילכוד זה ממש מוקש.

יואב אביב

אסון הבונים — מי אשם?

משפטו של נהג הקטר של רכבת ישראל שהיה מעורב באסון הבונים שלמה סומך, נפתח השבוע בבית־משפט—השלום לתעבורה בחיפה.

המשפט נפתח בשבוע בו עקומת—תאונות־הדרכים במדינה עולה בחדות והוא מזכיר לנו, כי גם לפני כשנתיים בעת שקרתה תאונה זו היתה התשתית לקויה בדיוק כפי שהיא כיום. המשפט בו נוטלים חלק מטעם שני הצדדים טובי המשפטנים בארץ מתרכז סביב עדויות טכניות שיקבעו בסופו של דבר, אם נהג הקטר בלם בלימת־חירום לפני ההתנגשות ואם עשה זאת בזמן.

שלמה סומך יושב בפינת־האולם. עצוב לראות אדם כה מבוגר במצב קשה כל כך כמו הוא מואשם בגרימת מותם ברשלנות של 22 נערים, 19 מהם קטינים בשנת הבר־מצווה לחייהם. אף אם יורשע שלמה סומך אין לראות בו את האשם היחידי ובוודאי שלא את האשם העיקרי בתאונה.

אין ספק שהחוק פוטר, במקרה או שלא מקרה, כמה וכמה נושאי מישרות בכירים שהיו [illegible] לעשות לשיפור המצב ומי שנקלע את המחיר ואין להקיש מכך שיש לוותר לסומך אם טעה. היטיב לאמר זאת אחד ההורים השכולים יהודה שור, שיכול את בנו [illegible] זכרונו לברכה: „האשמים האמיתיים אינם יושבים פה על ספסל־הנאשמים. נהג הקטר נקלע למקום רק במקרה וזה היה יכול לקרות לכל אחד אחר. אנחנו ההורים השכולים יודעים שלא נוכל להחזיר את ילדינו אבל יש לנו עוד ילדים בבית ועליהם אנחנו מבקשים להגן. עליהם ועל כל ילדי ישראל".

יואב אביב

היה מנוע

תאונה — תלוי איזה דם יש לך

[illegible]

מירוץ אשקלון

הפייבוריטים ניצחו כרגיל

שיטת המירוץ החדשה שהנהיגו המארגנים במירוץ הקודם, נתנה הזדמנות לנהגים חדשים, שעד כה לא הצליחו לעלות לגמר, להשתתף ב„קרבות" מרתקים יותר ואף להעפיל לגמר. דוגמא בולטת לכך הוא מוטי ניר, ב„סימקה" 1000 של „פירלי", שנהג בצורה מקצועית והעפיל לגמר בפעם הראשונה מאז שהחל להשתתף במירוצים וסיים במקום הרביעי בקבוצת ה־1000 סמ"ק.

בקבוצת ה־1000 סמ"ק ניצח, שוב, אלון קידר מקבוצת „צ'מפיון מוטורספורט", ב„פולקסווגן פולו". שרון אבר כבשה בסערה את המקום השני ב„פיאט 127" ויאיר פארן הגיע שלישי ב„פורד פיאסטה". אבי אנגל, אחד המועמדים לניצחון, פרש בשל בעיות במנוע ה„ב־ס־או פרינץ" שלו. בשל השיטה החדשה וכן בשל ריבוי משתתפים בקבוצת ה־1000 סמ"ק, נערכו שלושה מיקצי־גמר בקבוצה זו, מהם עלו לגמר ה„סופי" המנצחים בכל מיקצה.

לקבוצת הנפח של 1300 סמ"ק תוכננו שני מקצי־גמר, אולם בשל מיעוט המשתתפים התקיים רק מיקצה־גמר אחד. חיים רוזה, אחד המתחרים הבולטים בקבוצה זו, לא השתתף במיקצה בשל בעיות במנוע ה„פולקסווגן פולו קופה" בה הוא נוהג. המנצחים בקבוצה זו רמי שוכטוביץ ב„אלפא סוד", אחריו דורון גלאנט ב„טלבו סמבה ראלי", ובמקום השלישי — בילי לוי ב„אלפא סוד". אלי זלק, אף הוא מועמד בטוח לנצחון, פרש מן הגמר לאחר שני סיבובים, בשל בעיות בגיר ה„פיורינר".

בקבוצת ה־1600 סמ"ק, לא הפתיע מישל גרד כאשר תפס את המקום הראשון ב„ניוה 4x4". את המקום השני תפס פקה ניניקובסקי עם „פולקסווגן חיפושית". שלישי הגיע ניר בן־ארי ב„פורד אסקורט". אהוד לביא ורוני סמדרסמן, נאלצו לפרוש מן ה„קרב", כאשר אהוד איבד את השליטה על מכוניתו — „פז'ו 205 GTI" — באחד הסבובים וסמדרסמן ניסה לעקוף את רוני עדן ועף אל מחוץ למסלול.

פיאט הציגה דגמים חדשים ל־1988

חברת „פיאט" הציגה אתמול ב„גראורנים" בפני עיתונאים וקציני־בטיחות בתעבורה של חברות ומפעלים שונים את כל דגמי המכוניות שהחברה תייבא בשנת 1988 ארצה. בין הדגמים החדשים עדיין לא הוצגו דגמי „הטיפו" המיועדים להחליף את ה„ריתמו" והרגטה".

הדגם המעניין ביותר שיימכר בכל הנראה יותר משאר הדגמים החדשים של החברה יהיה ללא ספק של ה„דונה". המכונית החדשה נראית כמו „אונו" בתוספת תא־מטען, אלא שבחלקה הקדמי היא דומה יותר ל„פיאט רגטה". גם פנים המכונית ולוח המחוונים שונים מה„אונו". המכונית תשווק בארץ בארבעה דגמים בסיסיים: „דונה" 60 ו־70 ו„דונה וויקנד" (סטיישן) 60 ו־70. מנוע ה„דונה" שונה מזה של ה„אונו" אף שנפחי המנוע 1116 סמ"ק ו־1301 סמ"ק זהים.

מהנתונים שנמסרו על ידי היבואן עולה ש„הדונה וויקנד" המצויידת במנוע 1116 סמ"ק צורכת רק 5 ליטר ל־100 ק"מ במהירות של 90 קמ"ש. למכונית בנפח מנוע זה יש 58 כוח סוס לבלימה ולדגם המצוייד במנוע בנפח 1300 סמ"ק, יש 67 כוח סוס לבלימה.

דגם חדש נוסף שייובא השנה ארצה ושנע כבר מאז אשתקד באירופה הוא „הכרומה". פיאט מייצרת את המכונית בשישה דגמים שונים. בינתיים מסר היבואן את מחירה של המכונית בעלת מנוע בנפח 2000 סמ"ק בלבד, כשהיא מצויידת במזגן אוויר אורגינאלי ומחירה בארץ כולל מע"מ והפקדה יהיה 72,754 שקלים. באירופה תשווק השנה ה„פיאט אונו סלקטה" המצויידת בתיבת הילוכים רציפה סי־וי־טי. המכונית לא תיובא ארצה בשלב זה.

יואב אביב

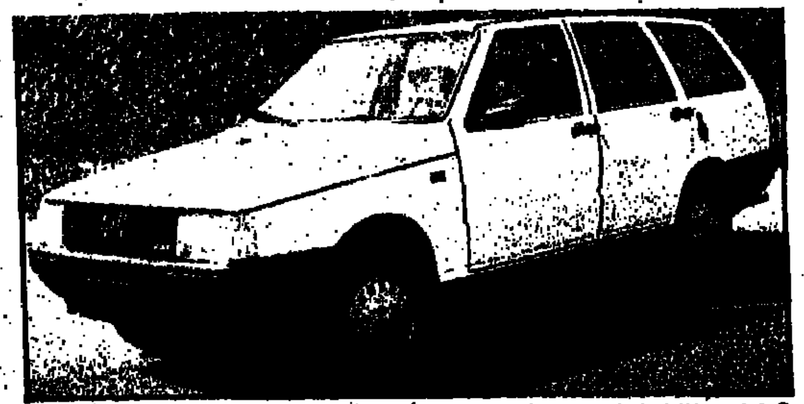

● פיאט דונה וויקנד – עוד מכונית של פיאט בשוק הקטנות מנועים

מנועים מחודשים גם לסובארו שלכם

מיפעל חידוש המנועים הירושלמי „אליוד מתכת" החל לאחרונה בחידוש מנועים לדגמי „סובארו". המיפעל, עסק מאז ייסודו, לפני 15 שנה, בחידוש מנועי „פולקסווגן". על־סמך ידע ובעזרת ציוד, שנרכש במפעל חידוש מנועים המרכזי של פולקסווגן בקאסל, שבגרמניה.

לאחרונה החלה „אליוד" בחידוש מנועים משל יצרני רכב נוספים: מנוע „פורד" לכוונת הבטחון וקו־חידוש מינו בארץ למנועי סובארו לכל דורותיהם. במיפעל מעריכים כי הביקוש למנועי סובארו מחודשים בשנה הראשונה יגיע ל־600 מנועים בשנה.

כל בעל סובארו המעוניין בהחלפת מנוע מכוניתו הבלוי יוכל להחליף את מנועו במנוע מחודש מתוצרת „אליוד" במוסכים רבים ברחבי הארץ, כאשר הוא משאיר בידי המוסך את מנועו הבלוי ויוצא לאחר 24 שעות לכל היותר כשמנוע מחודש במכוניתו.

לדברי מיכה קליין, מנכ"ל „אליוד מתכת", מוכיחה שיטת החלפת מנועים זו את עצמה כבר 15 שנה במכוניות פולקסווגן והמפעל קנה לו מוניטין בתחום זה הודות לידע המקצועי והנסיון העשיר שלו. לדבריו, הגדיל המפעל את תפוקתו בשלוש השנים האחרונות ביותר מ־100% ולהערכתו יעניק קו־היצור החדש תנופה נוספת למפעל.

לכל מנוע מחודש מוענקת אחריות לחצי שנה או ל־20 אלף קילומטר. מחירי המנועים המחודשים ב„אליוד" נעים בין 1800 שקלים למנוע הזול ביותר ל־1420 שקלים למנוע היקר ביותר של סובארו. לא כולל מע"מ ועבודות החלפה.

מעידה צורבת לאלופת ישראל בגביע הבין־יבשתי במילאנו – 101:83

49 נקודות של פטרוביץ לא הותירו סיכוי למכבי

מאת משה כהן, מיוחד ל"על המשמר"

מילאנו. — דראזן פטרוביץ הוכיח אמש שוב כי הוא סופר־סטאר אמיתי בכדורסל האירופי. הכוכב היוגוסלבי שעשה במגרש ככל שרצה העניק חוויית־כדורסל מרגשת שכמותה לא נראתה זמן רב. 49 נקודותיו זיכו את ציבונה זאגרב בנצחון גבוה על מכבי ת"א בגביע הבין־יבשתי במילאנו — 83:101, לאחר 31:45 במחצית.

מלים לא יצליחו לתאר את יכולתו של פטרוביץ אמש. הוא ליהטט, פיטם במסירות־פז את חבריו ו"לקינוח" קלע 49 נקודות.

סיפור המשחק מתחיל ונגמר בפטרוביץ, אבל גם חבריו, שלחמו כהלכה, ראויים למירב המחמאות. הם שיחקו בשאפתנות בלתי־רגילה אולי בגלל העובדה שהמשחק שודר ישירות בטלוויזיה היוגוסלבית, או אפשר בגלל כעסם הרב על פגיעתו של ווילי סימס בפטרוביץ במשחק בין שתי הקבוצות שנערך במוצאי־שבת בפירנצה, וכו ניצחה מכבי ת"א — 87:91.

היוגוסלבים הדורי־רוח הלוחמה וההתלהבות לא נבהלו מהענקים שחומי־העור של מכבי ת"א ולא פעם הציגו אותם במערומיהם. גם מכבי ת"א סייעה לפטרוביץ וחבריו להצטיין. הנחיותיו של המאמן רלף קליין נראו כשעבי־כלי וכל שחקן ניסה להציל את המולדת בכוחות עצמו.

ווילי סימס, כרכז, הבריק אמנם לעתים, אך לא הצליח לשתק את פטרוביץ. דורון ג'מצ'י הירבה לזרוק מכל מצב, אך היבול שלו היה דל. קווין מאגי לחם אמנם כארי מתחת לסלים אולם לא היה זה מאגי המצטיין, שאנו נהנים לראותו. גם קן בארלו איכזב ולא הצדיק את האשראי הרב שניתן לו. על יכולתם של מיקי ברקוביץ, חן ליפין וגרג קורנליוס מוטב שלא להרחיב את הדיבור.

נקודת־אור היווה מוטי דניאל שבכמה מבצעים נאים הוכיח שהוא מסוגל לחזור לכושרו הטוב.

המאמן רלף קליין הפתיע בפתיחת המשחק כשהציב את סימס כרכז ואת דניאל במקומו של מיקי ברקוביץ.

ציבונה עלתה ליתרון 9:14. מכבי ת"א עוד הצליחה להפוך את הקערה־על־פיה — 14:15. אבל היתה זו שירת־הברבור של האלופה הישראלית. בהמשך נכנס פטרוביץ להילוך־גבוה והצעיד את חבריו ליתרון — 23:39, ובמחצית — 31:45.

בפתיחת המחצית השנייה ניסו הישראלים לצמק אולם את פטרוביץ אי־אפשר היה לעצור. במבצעים מרגשים הצליח למוטט את מכבי ת"א.

מייד בתום המשחק עטו על הכוכב היוגוסלבי עשרות עיתונאים וצלמים כדי לראיינו ולצלמו.

שפטו מוטראר מבלגיה ומאניני בצרפת, לעיני 800 צופים, באולם טרסר במילאנו.

* לציבונה זאגרב קלעו: פטרוביץ 49; סנארה 18; צוטיקניץ 11; צ'וסרה 10; ארפוביץ 9; בוקצ'ביץ' 2 ופאבליצ'ביץ' 2.
* למכבי ת"א קלעו: מאגי 21; בארלו 16; סימס 13; דניאל 10; ג'מצ'י 10; קורנליוס 6; ברקוביץ 5 וליפין 2.

בית 1

1.	מארוקריל	2	186–170	3
2.	טרסר מילאנו	1	77– 99	2
3.	ברצלונה	1	105–121	2
4.	ואשינגטון	2	214–192	2

בית 2

1.	מכבי ת"א	2	173–175	3
2.	מונטה־ליבנו	2	182–181	3
3.	ציבונה זאגרב	1	83–101	2
4.	ז'אלגיריס	1	109– 90	1

כשלון לז'אלגיריס מול הברזילאים 109:90

ז'אלגיריס קובנה, יריבת מכבי ת"א היום, גילתה אמש חולשה רבה והובסה ע"י האלופה הברזילאית, מונטה־ליבנו — 109:90, לאחר 50:48 במחצית.

ז'אלגיריס נשברה במחצית השנייה והברזילאים רקדו ממש סאמבה...

למונטה־ליבנו קלעו: בואס 35; קרום 26; איפוגה 23; גרסון 13; מאורי 5; ולטר 5 ואנדריי 2.

לז'אלגיריס קלעו: קורטינאייטיס 23; מרצולוניס 18; צ'יבליס 14; דראוסקאס 10; חומיצ'וס 9; יובישה 8; ויצוסקאס 6 ובראזיס 2.

במשחק נוסף ניצחה אלופת ארגנטינה, פרוקאריל בואנוס־איירס את מכללת וושינגטון — 87:93 (46:48). לופז קלע 33 נקודות לארגנטינים ווייט 21 לאמריקנים.

קווין מאגי קולע לסל מונטה ליבאנו הברזילאית, למרות מאמצי יריבו לחסום אותו במשחק שנערך שלשום במילאנו ובו ניצחה מכבי 72:92. אמש היה הסיפור שונה. גם מאגי לא עזר ומכבי הובסה על ידי צ'יבונה זאגרב 101:83 (תצלום: איי־פי)

מכבי ת"א וז'אלגיריס בקרב ללא פוליטיקה...

מאת משה כהן, מיוחד ל"על־המשמר"

"כבר מזמן נגמר הסיפור של הווקרה והפוליטיקה; עבורנו המשחק נגד אלופת בריה"מ, ז'אלגיריס קובנה, הוא עוד משחק רגיל" — אמר אמש מאמן מכבי ת"א, רלף קליין, לקראת ההתמודדות החמישית בין אלופות ישראל ובריה"מ. מכבי ת"א וז'אלגיריס קובנה, היום ב־5 אחה"צ בגביע הבין־יבשתי במילאנו.

דבריו של קליין מבטאים את התחושה במחנה הישראלי. עבור רוב הכדורסלנים משחק זה מהווה הופעה בין־לאומית שיגרתית ומבחן־כח לפני פתיחת העונה הישראלית והאירופית.

השאלה מה היא יכולתה הנוכחית של ז'אלגיריס קובנה, ללא ארווידאס סאבוניס הפצוע; האם איבדה הקבוצה הרבה מכוחה מתחת לסלים, וכן חלק גדול מהברק שאיפיין אותה?

סאבוניס היווה, למעשה, ציר מרכזי בקבוצתו ופציעתו הקשה בעונה שעברה שברה את חבריו מבחינה מוראלית.

שני שחקנים חדשים הצטרפו לז'אלגיריס קובנה: הראשון מוכר ממשחקי אליפות אירופה בפיראוס, שארוליס מרציולניס (1.93), ונחשב כיום לרכז המוביל בבריה"מ. הוא בעל יכולת־קליעה מרשימה ממרחק וראיית משחק נדירה. הליטאים מדברים גם על רומאנס ברזאוסקיס, שגובהו 2.05 מ', מדובר בשחקן בעל נתונים מעולים העשוי להוות את הפתעת הטורניר.

הכוכב המוכר יותר בשורות הליטאים הוא ואלדמארא. חומיצ'וס, בן ה־28, הידוע בכוכות "יד־זהב" שלו וסיועו לריכוז המשחק. גם סארדיוס יובישה הוותיק (33) ממשיך לתרום את חלקו לאלופת בריה"מ. את השלישייה הוותיקה משלים המאס קורטינאייטיס, בן ה־27.

במכבי ת"א כדאי יהיה לשים לב שוב לקן בארלו. מתחת לסלים ימשיך קווין מאגי להיות עמוד־התווך. מאגי ישחק לצד בארלו כשחקן־ציר, תפקיד בו מתקשה להתבטא.

את משחקה של מכבי ת"א ירכזו, לסירוגין, שלושה שחקנים: הצעיר חן ליפין, הוותיק מוטי ארואסטי והתגלית החדשה, ווילי סימס, שהוכיח יכולת מעולה בתפקיד הרכז.

שחקני החוד של מכבי ת"א, דורון ג'מצ'י ומיקי ברקוביץ, ינסו להשתפר לעומת יכולתם אמש.

טרסר נגד ברצלונה

המשחק המסקרן ביותר הערב ייערך בשעה 8.15 בין אלופת איטליה, טרסר מילאנו, לבין האלופה הספרדית המצויינת, ברצלונה. צפוייה "אווירה לטינית" לוהטת באולם.

רוב הפרשנים סבורים, כי שתי קבוצות אלה הן המועמדות העיקריות לזכות בגביע. ההימור הוא, שהשתיים ייפגשו שנית במשחק־הגמר.

שחקני ברצלונה הפגינו עד כה יכולת מצויינת, הן בהגנה והן בהתקפה. לדעת הפרשנים הרי אילו נערך משחק זה באולם נייטראלי, היתה עדיפות לספרדים, אך הביתיות מעניקה יתרון מסויים לאיטלקים.

המארגנים מקווים כי כל 14,000 הכרטיסים יימכרו והאוהדים יסייעו בקולניות לאליליהם.

מאחורי הקלעים במילאנו

הכדורגל האירופי פגע בטורניר

מאת משה כהן שליחנו במילאנו

אולם המשחקים של טרסר מילאנו, בו נערך הטורניר הבין־יבשתי, היה שומם אמש. רק צופים מעטים באו לחזות בשלושת המשחקים. זאת, בגלל מבצע חסר תקדים של הטלוויזיה האיטלקית, ששידרה החל משעות הצהריים בשידור חי את כל ששת המשחקים במסגרת גביע אירופה בכדורגל, בהם נטלו חלק קבוצות איטלקיות.

משחק השיא, שעורר כאן התעניינות עצומה, הוא כמובן הקרב הגדול בגביע האלופות בין נאפולי לריאל מדריד. מארגני הטורניר דאגו שטרסר תהיה חופשית אתמול.

איציק כהן ממשיך לסבול

איציק כהן ממשיך לסבול מכאבים ברגלו. אתמול כאשר היה נדמה שהחלים מהשבר ברגלו, פקדו אותו כאבים עזים והוא החמיץ את אימון הבוקר של מכבי ת"א.

העיר תפוסה עד אפס מקום

כל המשלחות הביעו התמרמרות רבה על תנאי האירוח במילאנו. המארגנים החליטו לשכן אותן במלון המרוחק כשעה נסיעה מהעיר מילאנו.

לטענתם, בתי המלון בעיר עצמה תפוסים עד אפס מקום בשל ארבעת הירידים הנערכים כאן. המשלחות לא "קנו" את התירוץ.

בארלו ב"גאזטה דה־לה־ספורט"

העתונות האיטלקית עסקה אתמול שוב בקן בארלו. העתון הנפוץ "גזטה דה־לה־ספורט" כתב מאמר מערכת כשבחו של בארלו, אך הטיל ספק אם הוא אכן השחקן שמכבי ת"א זקוקה לו.

מילאנו מכינה אולם חדש

ראשי טרסר מילאנו השלימו את התכניות לבניית אולם חדש, שיכיל 20.000 מושבים.

האולם הנוכחי, המכיל 14,000 מושבים, הוא ארעי ומכוסה באוהל גדול. הוא נבנה כפתרון זמני, לאחר קריסת הגג באולמה הקבוע של האגורה לפני כשלוש שנים. מהנדסים, שבדקו את המבנה, הגיעו למסקנה שלא ניתן לתקן את האולם ההרוס ויש לבנות אולם חדש.

שני מיליון דולאר עבור ריבה

כוכב הכדורסל האיטלקי, אנטונלו ריבה, הוא צופה קבוע במשחקי הטורניר.

ריבה הוא השחקן המבוקש ביותר באיטליה וכמה קבוצות מוכנות לשלם בעדו כשני מיליון דולאר, אך קבוצתו קאנטו אינה מוכנה להיכנס למו"מ על מכירתו.

הסוחרים הישראלים מחפשים מציאות

עשרות ישראלים הגיעו במשך שעות אתמול למילאנו כדי לצפות במשחקיה הבאים של מכבי ת"א.

רוב הישראלים הם סוחרים השוהים כאן במטרה למצוא מציאות בירידי הענק המתקיימים עתה במילאנו.

ריאל גברה על נאפולי 0:2

השערים נכבשו 18 דקות מהפתיחה ו־16 דקות מהסיום ● אבי כהן ורייגג'רס גלאזגו נוצחו בקייב 1:0 בכדור עונשין מ־11 מטרים ●

אלופות

הנציג הישראלי בגביע אירופה לאלופות, אבי כהן, נכלל אתמול בהרכב המותח של קבוצתו ריינג'רס גלאזגו בקייב. ריינג'רס גלאזגו נוצחה 1:0 על ידי דינאמו המקומית.

אבי שיחק כמגן והוחלף שתי דקות לפני שלאכסיי מיכאליצ'נקו כבש את שער הנצחון (דקה 72) מהנקודה הלבנה.

100 אלף צופים חזו במשחק שהיה הראשון, בסיבוב הראשון בגביע האלופות. משחק הגומלין, כמו יתר משחקי הגומלין, יערכו בעוד שבועיים. כדורגלני הריינג'רס הביעו אופטימיות כי בגלאזגו ניתן יהיה למחוק פיגור זה.

מוקד משחקי אתמול היה במדריד שם ניצחה ריאל מאדריד את נאפולי 0:2 לאחר 0:1 במחצית.

את השערים כבשו מישל גונזאלס בדקה ה־18 מבעיטת 11 מטרים ומיגל טנדיו בדקה ה־76.

המשחק נערך ללא קהל כעונש שהוטל על ריאל מאדריד מהתאחדות הכדורגל האירופית בשל התנהגות פרועה של קהל אוהדי ריאל אשתקד בחצי הגמר נגד באיירן מינכן.

המשחק שודר בטלוויזיה ומיליונים ראו אותו ברחבי אירופה וגם בארצות שמחוץ ליבשת.

הבין־לאומי של בורדו, פרדי כבש את שני השערים בנצחון הביתי של קבוצתו על דינאמו ברלין.

באיסלנד נוצחה הקבוצה המקומית פראם 2:0 לספארטה פראג.

סטיואה בוקארשט הכניעה במגרשה את מ.ט.ק בודאפשט 0:4. האנג'י (11), בולוני (27) (63) ולאקאטוס (82) כבשו את השערים.

אלופת בלגיה, אנדרלכט ניצחה בשבדיה את מאלמא 1:0.

את התוצאה הגבוהה ביותר השיגה בוינה קבוצת ראפיד שהכניעה את האמרון ספארטאנס ממאלטה 0:6. היוגוסלבי שטוייאדינוביץ' כבש שלושה שערים.

בהולנד ניצחה פיליפס איינדהובן את גאלאטאסאריי התורכית 0:3.

אולימפיאקוס פיראוס וגורניק זבז'ה מפולין נפרדו בתיקו 1:1. 42 אלף צופים חזו במשחק שנערך בפיראוס.

1:1 היתה התוצאה גם במשחק בין לילסטרום הנורבגית לליטפילד מצפון אירלנד. המשחק [illegible] בנורבגיה.

אהרוס מדנמרק ניצחה במגרשה את ג'ינס מלוכסמבורג 1:4.

צמד של ווגמאן (31, 65) ושערים נוספים של דורסנר (37) וכרמה (86) סייעו לבאיירן מינכן לנצח את סרדף סופיה 0:4.

בנפיקה ליסבון — פרטיזן טיראנה 0:4.

אומוניה ניקוסיה — שמרוק רוברס (באירלנד).

נוישאטל, שוייץ — [illegible] פינלנד 0:5.

סיני ניצח — רוזנטל הפסיד

אופ"א

גם רוני רוזנטל חזר מאוכזב מברית המועצות. קבוצתו "צ.ב. בריז'" נוצחה במסגרת גביע אופ"א 2:0 בידי זניט לנינגראד.

המשחקים היו בסבוב הראשון ומשחק הגומלין יערך בבריז'. את השערים לזכות זניט לנינגראד כבשו צ'וקלוב בדקה ה־8 וזלרוקוב בדקה ה־70.

קבוצתו של משה סיני, כוורן הבלגית, ניצחה על מגרשה את בוהמיאנס פראג הצ'כית 0:2 לאחר 0:1 במחצית. ריייר פירקלאץ, מי ששיחק בעבר בשורות ליברפול, כבש את שני השערים בדקות 15 ו־50. 5500 צופים חזו במשחק.

גם ברצלונה הספרדית ניצחה 0:2 את בלנשיינש מפורטוגל לאחר שעד הדקה ה־88 היתה התוצאה 0:0.

בורוסיה מינשנגלדבאק נוצחה במגרשה על ידי אספניול 1:0.

נצחונות משכנעים השיגו טולוז הצרפתית ופיינורד ההולנדית.

פיינורד הכיסה את ספורה מלוכסמבורג 0:5 וטולוז עשתה זאת לפאנז'וניו אתונה — 1:5.

בשיקטאש התורכית סיימה באיסטנבול בתיקו 0:0 את משחקה עם אינטר מילאנו.

א.ס. מילאן, על שלל כוכביה, הפסידה 1:0 בספורט לספורטינג גיחון.

במאלטה הביסה יובנטוס טורינו את קבוצת ואלטה ממאלטה 0:4. הדני הבין־לאומי מיכאל לאודרופ כבש שני שערים (26 ו־44) כמו גם אלסיו (39 ו־70).

הקבוצה הרומנית ויקטוריה בוקארשט שבה מלארנקה עם נצחון 1:0 על הקבוצה המקומית.

בפולין סיימו בתיקו 1:1 [illegible] פוגון וורונה האיטלקית לעיני [illegible] אלף צופים.

קבוצת ברונדבי מדנמרק ששיחקה הקיץ [illegible] באינטרטוטו עם בית"ר ירושלים וכני־יהודה ניצחה במגרשה את גטבורג השבדית 2:1 לעיני [illegible] אלף צופים בקופנהאגן.

הונבד בודאפשט ניצחה במגרשה את לוקרן הבלגית 0:1.

בצ'כוסלובקיה נפרדו בתיקו קבוצת ויטקוביצה המקומית [illegible] שטוקהולם.

מי שכן ניצלה את [illegible] בצורה מוחשית היא [illegible] היוגוסלבית שמחצה 0:5 את [illegible] משווייץ.

טאטאבנייה ההונגרית לא [illegible] במגרשה לגימאראש הפורטוגלית והשתיים נפרדו בתיקו 1:1.

הפתעה נרשמה [illegible] ניצחה פלאמורטארי [illegible] פרטיזן בלגרד 0:2.

הצופים באוסטריה במשחק בין לאסק לינץ לאוטרכט ההולנדית לא ראו שערים.

הפסד ביתי נחלה [illegible] לקבוצה האוסטרית [illegible].

במזרח גרמניה נפרדו [illegible] המקומית ואלור [illegible] בתיקו ללא שערים.

קראיובה הביסה ברומניה את קיימברה מפורטוגל 0:3.

באותה תוצאה ניצחה בצ'כוסלובקיה ספארטק את דינאמו דרזדן.

דינאמו מוסקבה — [illegible] שוייץ 0:4 (בחו"ל).

[illegible] — [illegible] קולריין, אירלנד 0:1 [illegible].

אוחנה: נצחון ביתי מזערי

מחזיקות

מוקד משחקי גביע אירופה למחזיקות גביע — מנקודה ישראלית כמובן — היה אמש במכלין, בלגיה, שם ניצחה קבוצתו של אלי אוחנה את דינאמו בוקרשט 0:1.

תוצאה מזערית זו עלולה לא להספיק למכלין שתשחק בעוד שבועיים משחק גומלין בבוקרשט. את שער הנצחון אמש כבש פייט דן בור בדקה ה־49.

בפינלנד נפרדו הקבוצה המקומית רבאניימי וגלנטורן מצפון אירלנד בתיקו ללא שערים.

אלבורג הדנית ניצחה במגרשה את היידוק ספליט היוגוסלבית 0:1.

קבוצת דונאיסקה שטרדה מצ'כיה הכניעה את יאנג בויס ברן השוויצית 1:2. המשחק היה בצ'כיה.

סנט מירן הסקוטית ניצחה במגרשה את טרומסו הנורבגית 0:1.

לוקומוטיב לייפציג ממזרח גרמניה ומארסיי מצרפת נפרדו בתיקו 0:0 במשחק שהיה במזרח גרמניה.

מחזיקת הגביע הסובייטי דינאמו מינסק גברה במגרשה על גנצ'לרבירליג' התורכית 0:2.

ויטושה סופיה השיגה נצחון מינימלי על אופי כרתים מיוון 0:1.

הפתעה גדולה רשמה קבוצת מרטייר טיידפיל מוולס שניצחה במגרשה את אטלנטה האיטלקית 1:2. 8000 צופים חזו במשחק זה.

בהונגריה ניצחה הונבד את דן האג מהולנד 0:1.

איאקס אמסטרדם — דונדאלק אירלנד 0:4.

ריאל סוסיאדאד, ספרד — שלונסק, פולין 0:0.

קבוצות הכדורעף נערכות לפתיחת עונה מעניינת בסוף החודש

מטה־אשר וכפר־סבא' משכמן ומעלה

הכדורעפן הוותיק יעקב הרשקו מציין שתנועת שחקנים תגרום למהפך ביחסי הכוחות. שני גוש־צמרת: האחד – מטה־אשר וכפר־סבא; השני – בת־ים וקרית־אתא ★ כוכבים עזבו את המעפיל ★ תוצרת־בית – ערובה להצלחה ★ צופה שבתום העונה יגבירו שחקנים עם "כרטיס ביד" את התביעות הכספיות

מאת יצחק ויסהוף

הליגה הלאומית בכדורעף יוצאת לדרכה לפני, שלושה שבועות. הליגה בכדורעף תחל את פעילותה ב־28 בספטמבר. יום לאחר־מכן "יתעופפו" שחקני הכדורעף לעונה חדשה, שכל מי שנוטל בה חלק מקווה שתהיה מעניינת ואיכותית.

אחד משחקני הליגה הוותיקים, ומי ששימש עד כה כקפטן הנבחרת הלאומית, יעקב הרשקו, ינסה לשרטט את שעשוי לקרות בליגה מבחינה קבוצתית ואישית.

הרשקו (30) מקווה שהליגה תצא לדרכה עם 12 קבוצות. "עד לרגע זה לא ברור אם יש לנו 12 קבוצות. אליצור ת"א לא מצליחה לארגן סגל של שחקנים, לאחר שעזבו אותה אמיר סנפיר (למטה־אשר), מיכה רווחני (למכבי פ"ת) ושמעיה (גם הוא למכבי פ"ת).

המעפיל – צעירים

העובדה הבולטת היא כהיחלשותה של אחת מקבוצות־הפאר של הכדורעף הישראלי בכל הזמנים — הפועל המעפיל, שמקבוצת צמרת לכל דבר עלולה להפוך לקבוצת תחתית.

"המעפיל הפסידה את אליעזר כנן שעבר לרמת־אביב. בין־לאומים נוספים, כמו ארנון עמיר ועומר ניר, עזבו גם הם את הקבוצה. עמיר וניר ישחקו בשורות העולה החדשה הפועל איחוד־עירון. הקבוצה תבסס את משחקה על אבישי קרפובסקי, שעל סף פרישה, שמאי גלזר ושחקנים צעירים ומוכשרים, שיקח להם לפחות שנתיים כדי לתפוס עמדה בכדורעף שלנו".

הרשקו מדגיש: העובדה שהפועל המעפיל לא תיאבק השנה בצמרת תותיר שם רק ארבע קבוצות, כאשר שתיים מהן יהיו מעל לשאר. "כוונתי להפועל מטה־אשר, האלופה, שהשאירה את כל צוות שחקניה המעולה בראשות אורי חבר ואורן שר, כוכבי הנבחרת. הקבוצה צירפה את אמיר סנפיר ובכוונתה לצרף עוד שחקן בעל שיעור־קומה, הסובל כיום מבעיות שלא קשורות דווקא בספורט. מטה־אשר מתייחסת לכדורעף כיאה לקבוצה מקצוענית. שחקניה מתאמנים 6־8 פעמים בשבוע, בהדרכת אורי חבר, הממשיך לאמן את הקבוצה. יחס ההנהלה הוא רציני ביותר והתוצאות ניראות".

הרשקו המלא שבחים למטה־אשר אבל מבהיר שלמרות היתרון המוראלי של מטה־אשר לפני שריקת־הפתיחה היא תיתקל העונה ביריבה עיקשת ובעלת איכות כמו הפועל כפר־סבא, שביצעה מהפך־זוטא בהרכבה. "כפר־סבא, המודרכת ע"י אליהו רבינא חיזקה את עצמה בשני בין־לאומיים — אמיר אקרמן ממכבי ת"א ורז בורר מהפועל בת־ים. חיזוק זה הוא משמעותי ביותר. יחד עם גיל פישל, חגי דותן, לאונרדו קנטור, בתוספת 4־5 שחקני־נוער — הם ערובה להצלחה. הקבוצה מסוגלת לקרוא תגר על מטה־אשר. צפוי פייט אמיתי בין שתי הקבוצות" — סבור הרשקו.

גוש צמרת שני

הפועל בת־ים, האלופה לפני שנתיים, תהווה, לדעתו יחד עם הפועל קרית־אתא את גוש־הצמרת השני, שינסה ל"גרר" מערכות, ואולי להפתיע את הבכירות, הפועל מטה־אשר והפועל כפר־סבא.

בקרית־אתא נותר הצוות מהעונה שעברה, למעט עמיחי ברם, הנמצא בסכסוך מתמשך עם הקבוצה ורצונו לעזוב. ירון טרייבנר, המרים הצעיר והמוכשר, פצוע. לקבוצה צורף ארז תאצ'ר, שחזר מהפועל שריד. זו קבוצה צעירה, המבססת את משחקה על תוצרת־בית, את קרית־אתא יאמן אורי שפירא.

לאחר שניתח את שלוש קבוצות הצמרת, לבד מקבוצתו, הפועל בת־ים, מתפנה הרשקו לקבוצת נעוריו. "דוד כפרי ימשיך לאמן, רז בורר עזב, וצורפו מרסל ברגר ממכבי חיפה, וכנראה שגם דן פרידמן מאס"א באר־שבע (אם יזכה בשחרור בבית־המשפט, כי הוא תובע שחרור בעקבות הבטחה בע"פ שניתנה לו בנוכחות עדים). בנוסף אליהם נשאר

קפטן יעקב הרשקו

הצוות מהעונה שעברה — רפי רולניק, צחי אלבו, רוני כהן, אבי כחלון, שבתאי אשכנזי, אלון גרינברג וצחי הרה. ואחרונים שחקני נבחרת הנוער. בת־ים מבססת כיום את משחקה על 10 שחקנים תוצרת־בית בתוספת 1־2 שחקני־רכש זו הדרך שקבוצות צריכות לפעול מאחר שרכש מופרז עלול למוטט אגודות."

"גוש מרכז הטבלה והתחתית יורכב מהפועל המעפיל וכן מהפועל העוגן, ששיחררה את רון ודרי לשער־הנגב וותיקי הקבוצה פרשו. העוגן זכתה בחיזוק, בדמות אלין גרין ומשה סימון מהפועל בת־ים. הפועל איחוד עירון, שעלתה, התחזקה בעמיר ובניר. העולה השנייה, מכבי פ"ת, חיזקה את עצמה גם בברוך בירנבוים, ריקרדו קנטורוביץ שיחד, עם יורם דויטש, ייאבקו על ההישארות. מכבי חיפה והפועל "שריד" (הצטרף אלדד לחוביץ ממטה־אשר) ינסו לסיים את העונה לא פחות גרוע מאשר בעונה שעברה. אליצור ת"א, אם תשחק, תהיה המועמדת לירידה."

התעלומה הגדולה ביותר, לדעת יעקב הרשקו, היא הפועל רמת־אביב: "אליעזר כנן הצטרף לרמת־אביב. הצטרפותו תזיק לליגה ו...לכנן. העברתו לשם לא תתרום לכדורעף הישראלי וכתוצאה מכך תיפגע הנבחרת. רמת־אביב, בעזרתו של כנן, לא תוכל לחולל נפלאות. היא תהיה קבוצת מרכז טבלה טיפוסית".

שחקנים חופשים

יעקב הרשקו מאיר את העובדה המעניינת הקשורה כיום בכוכבי הכדורעף בארץ: "רוב שחקני הצמרת בכדורעף הישראלי יהיו חופשיים בשנה הבאה. שחקנים שום שחקני־חווה בתוספת כדורעפנים כמו אורן שר, אורי חבר, עמיחי ברם, גיל פישל ורבים אחרים. יהיו עם כרטיס־ביד, נראה לי כי אם הנהלות הקבוצות לא יקחו עצמן בידיים עלול הענף לקרוס. שחקנים יחולו בהשתוללות מבחינת המחירים, ונראה כי קבוצה לא תוכל להחזיק יותר משני כוכבים. לסיכך, שחקנים יתפרסו במספר קבוצות בליגה, ועובדה זו תחליש אותה, ותגרום לסחרור כספי אויר לענף הסובל מחוסר הכנסה".

"השורה האחרונה — סבור הרשקו — היא שקבוצה שיש לה כסף תזכה באליפות. אליפות הכדורעף תיהפך לפונקציה של כסף. לפיכך, אני יכול להרשות לעצמי לקרוא לקבוצות לא להיסחף אחרי כוכבים שיותירו חור ענק בכיס. קבוצות שי עבדו בצורה נבונה ורצינית בנושא הנוער יצליחו הרבה יותר מקבוצות המבססות עצמן על רכש".

לייעקב הרשקו יש תוכנית להעלאת הרמה: "חייבים לצמצם את מספר הקבוצות כדי שהכוכבים יצטמצמו במספר קטן של קבוצות וריכוז כוכבים בקבוצות. הליגה שיוותרו אחרי הצמצום ימשכו קהל לאולמות. כמו־כן יש להגביר את מספר ימי־האימון בשבוע, ולנסות לייצב סגל קבוע ולא לשנותו בכל שנה ע"י צירוף שחקני־רכש, עובדה הגורמת לזעזועים חזקים בקבוצות."

הרשקו ששיחק שש שנים בנבחרת הלאומית לא הגיע אתמול למחנה־האימון של הנבחרת המחודשת את פעילותה. כיום מתלבט אם להמשיך לשרת את

ניחושו של משה מרכוס שוער מכבי ת"א: בית"ר ירושלים והפועל תל־אביב יסיימו בתיקו

מאת יוסף חכם

אורח ניחושי המחזור השלישי בליגה הלאומית בכדורגל הוא הפעם שוערה של מחזיקת הגביע, מכבי תל־אביב משה מרכוס, בן ה־26, ששיחק בעונה שעברה במדי הפועל ירושלים מהליגה הארצית.

קבוצתו של מרכוס גברה במחזור הפתיחה על שמשון תל־אביב ובשבת סיימה את משחקה עם בית"ר ירושלים בתיקו 3:3.

התחזיות של משה מרכוס:

* מכבי פ"ת — מכבי חיפה: משחק בין שתי קבוצות המסוגלות להציג כדורגל טוב. במיוחד הקבוצה החיפאית. אך מכבי פ"ת תהיה בביתה יריב עיקש.

התחזית: תיקו.

* בית"ר תל־אביב — הפועל צפרירים חולון: משחק קשה מאוד בין שתי קבוצות עקשניות. ובמיוחד העולה, [illegible] זיים קלים למוליכה.

התחזית: תיקו.

* מכבי תל־אביב — הפועל לוד: קבוצתי חייבת לנצח כדי להישאר בתמונת־הצמרת. מנגד ינסו הלודאים להקשות עלינו לאחר התבוסה הצורבת שספגו בשבוע שעבר מול בית"ר ת"א — 4:0.

התחזית: נצחון למכבי תל־אביב.

* הפועל תל־אביב — בית"ר ירושלים: זהו מסוג המשחקים הקשים להימור. בית"ר ירושלים, עם משה סלקטר המצויין ואורי מלמיליאן, לא ירימו ידיים מול היריב התל־אביבי שינקוט במשחק חזק והגנתי.

התחזית: תיקו.

* הפועל כפר־סבא — שמשון תל־אביב: כפר־סבא היא קבוצה ביתית טיפוסית, שתיתקל ביריב שאסור לו לחלק נקודות במתנה לאחר הפסד ותיקו במחזורים הראשונים.

התחזית: נצחון להפועל כפר־סבא.

* מכבי נתניה — הפועל באר־שבע: שתי קבוצות המציגות כדורגל יפה, במיוחד שחקני עיר־היהלומים שזכו עד כה במלוא הנקודות. נתניה תילחם בביתה כדי לכבוש את ראשות הטבלה. הפועל באר־שבע, שמושתתת על שחקנים צעירים, תרד מנוצחת.

התחזית: נצחון למכבי נתניה.

* בני־יהודה תל־אביב — הפועל פתח־תקוה: מיפגש בין שתי מאכזבות, שחקני השכונה, לאחר שני משחקי־חוץ יחזרו לביתם, שהוא כיום מגרש וינטר, וינסו להשיג את נצחון הבכורה.

התחזית: נצחון לבני־יהודה ת"א.

הצגה כפולה של גברים ונשים בגביעי אירופה

מאת יוסף חכם

ראשי קבוצת הנשים של האלופה אליצור תל אביב יפגשו הבוקר לראשי קבוצת הגברים של אליצור נתניה ויציעו להם לערוך במשותף הצגה כפולה במשחקיהם במסגרת גביע אירופה ב־28 בחודש זה וב־1 באוקטובר.

שחקניות אליצור אמורות לשחק עם הקבוצה הרומנית קלוז בגביע האלופות ושחקני אליצור נתניה מול הקבוצה היוגוסלבית החזקה שיבנקה בגביע קוראץ'.

המקום המוצע לעריכת המיפגשים הוא אולמה הביתי של אליצור נתניה.

בינתיים הוחלט באליצור ת"א שהשחקנית שחומת העור קלנט־האסקינס תשוב לארצה ואילו קרול כואקר וסנדרה מורי יחזקו את הקבוצה בגביע האלופות.

קבוצת הגברים של אליצור נתניה יוצאת הבוקר להולנד לטורניר משולש שבו ישחקו מחר, לפני כניסת השבת, מול קבוצת כרוניגן ובמוצאי שבת מול דן־בוס.

הפסדים לניסטרום ולקונט בג'נבה

• שתי הפתעות גדולות נרשמו בסיבוב השני בטורניר הטניס בג'נבה.

המדורג שני, יואכים ניסטרום משבדיה, הפסיד לשווייצי קלוודיו מזארדי 6:2, 6:3, 3:6 והמדורג מספר 3, הצרפתי הנרי לקונט, נוצח בידי הארגנטיני הוראסיו דודלה־פנייה 6:7, 6:4, 6:2.

איוון לנדל ומרטינה נאוורטילובה הוכיחו עליונות

צ'כים (מיל.) הצילו את כבוד ארה"ב בפלשינג־מדו

איוואן לנדל צוהל לאחר זכייה באליפות ארצות הברית הפתוחה

מאת שבח בן־גבריאל

יותר מיובל שנים חלפו מאז זכה הטניסאי הבריטי פרד פרי שלוש פעמים באליפות ארה"ב הפתוחה בשנים שהיתה אז בפורסט־הילס בניו־יורק (1933, 1934, 1936). השבוע שיחזר זכייה זהה טניסאי זר נוסף, אבל בצורה מושלמת יותר: איוון לנדל זכה באליפות שלוש פעמים רצופות.

לנדל, בן ה־27, יליד אוסטרבה, צ'כוסלובקיה, זכה בכתר היוקרתי — אחת מארבע האליפויות הגדולות — ב־1985, 1986 וב־1987. עדיין לא היה עד כה טניסאי זר שנטל שלוש פעמים רצופות בתואר. רק אמריקנים עשו זאת, ובראשם ביל טילדן בשנות העשרים, כשזכה שבע פעמים, מהן שש פעמים ברציפות.

לנדל לא יישאר זמן רב במעמד של טניסאי זר בארה"ב. הוא עומד לקבל נתינות אמריקנית ושאיפתו לייצג את ארה"ב בגביע־דייויס. הוא מתגורר כמה שנים בקונטיקט, ואליו עומדים להצטרף גם יריבו בגמר בפלשינג־מדו, מאטס וילאנדר ורעייתו הדוגמנית מדרום־אפריקה.

לנדל ניצח את וילאנדר במאבק הארוך ביותר בטורניר כלשהו (לא גביע־דייויס) — ארבע שעות ו־47 דקות. על מאמצו זה הרוויח לנדל רבע מיליון דולאר בעוד שהשבדי קיבל 125 אלף דולאר.

כשל במשוכת־לנדל

לנדל הפגין במשחקי ניו־יורק יכולת מרשימה והוכיח סיבולת בלתי־רגילה, בעיקר בגמר נגד השבדי העקשן מאטס וילאנדר, הצעיר ממנו בארבע שנים. לוילאנדר היתה זו הופעה ראשונה בגמר בפלשינג־מדו והשבדי הראשון שהגיע למשחק המכריע מאז ביורן בורג ב־1981.

יש לציין שאליפות ארה"ב התקיימה בעבר על משטחי־הדשא בפורסט־הילס במשך יותר מיובל שנים.

בשנה שעברה ניצח לנדל בקלות בגמר את בן־ארצו מילוסלאב מצ'ייש ואילו בזכייה הראשונה שלו גבר ב־1985 על ג'ון מקנרו, בכך קטע שרשרת נצחונות של קונורס ומקנרו.

קונורס הצליח להעפיל גם הפעם עד לשלב חצי־הגמר, אך לא יכול היה לעבור את "משוכת לנדל" הגבוהה. קונורס נטל את התואר האמריקני חמש פעמים, ואילו מקנרו זכה ארבע פעמים, שלוש מהן ברציפות — 1979, 1980, ו־1981. האחרונה ב־1984.

לנדל אפילו צימצם על השפעת הקלה שפקדה אותו, ערב משחק־הגמר שנידחה ב־24 שעות בגלל גשם, והוכיח שוב שהוא הגדול מכולם.

ללנדל היתה זו זכיה שניה השנה ב"גראנד סלאם" (ארבע האליפויות הגדולות בתבל). בראשית יוני קטף את התואר הצרפתי ברולאן־גארוס בפאריס. כשגם אז ניצח בגמר את יריבו המנוצח [illegible] שני התוארים היוקרתיים האחרים נפלו בידי האוסטרלי פט קאש בוימבלדון (הודח כבר בסיבוב הראשון בפלשינג־מדו ע"י השבדי פטר לונדגרן) ובאוסטרליה זכה סטפן אדברג משבדיה, שהפסיד הפעם בחצי־הגמר לוילאנדר.

הפתעות ומהומות

את ההפתעה הגדולה חולל לונדגרן, כשניצח את קאש. הוא היה הטניסאי השני שעשה זאת לאלוף וימבלדון בסיבוב הראשון, מאז הודחתו באותו שלב באליפות ארה"ב, של אלוף וימבלדון הגדול, ג'ון ניוקומב, גם כן מאוסטרליה, ב־1971.

הפתעה מרעישה נוספת רשם היהודי־אמריקני ברד גילברט ואלוף הפרס־הגדול ברמת־השרון, שחסף פיגור משמעותי וניצח בסיבוב הרביעי את הגרמני בוריס בקר, הממשיך לדעוך מאז הפסיד את כתרו בוימבלדון.

בקר היה מדורג רביעי בפלשינג־מדו וקאש שביעי. שלושת המדורגים הראשונים עלו, כצפוי, לחצי־הגמר.

הטניסאי שעורר, כרגיל, מהומה זהו "סופר־מק", ג'ון מקנרו, שיצא מכליו. כשלא הולך לו מול יריבים נחותים הוא מתעצבן. מלים בוטות כפי שהשמיע לא ידעה "פלשינג־מדו" בעבר. על־כך נקנס ב־17.500 דולאר ולהשעייה של חודשיים. הוא הגיש ערעור אבל לא התקבלה החלטה סופית.

לא רק במקנרו בגדו העצבים. גם חנה מנדליקובה מצ'כוסלובקיה התעצבנה מעל למותר. היא הפכה את לוח התוצאות וניפצה אותו במחבטה, היא נקנסה, אך לא הושעתה.

יורשת שחומת־עור

את ההפתעה בין הנשים רשמה הטניסאית שחומת־העור, לורי מקניל, שזכתה לראשונה את כריס אוורט כבר בשלב רבע־הגמר. מקניל, בת ה־23, הפגינה יכולת מרשימה, רואים בה את יורשתה של האמריקנית שחומת־העור, אלתיאה גיבסון, שזכתה בעבר באליפויות וימבלדון וארה"ב. לאמריקנית הצעירה ניבאו גדולות עוד לפני שנתיים אבל איכזבה לה תקוה, היא נתקעה ולא התקדמה. לפתע [illegible] ובפלשינג־מדו שבה לאיתנה. היא ניצבה על סף סנסציה נוספת, כשהוליכה מול הגרמניה שטפי גראף, ניצחה במערכה הראשונה (4:6) והוליכה בשלישית 3:4 —, אך לבסוף נכנעה.

הגדולה מכולן היתה, כמובן, מרטינה נאוורטילובה שהוכיחה שוב שעדיין מוקדם לדחוק מהפיסגה. הצעירות עדיין מאחוריה. אולי בשנה הבאה. כשתפרוש ייאבקו על כתרה ושטפי גראף, שניצחה את נאוורטילובה ברולאן־גארוס, והפסידה לה בגמר וימבלדון ופלשינג־מדו גבריאלה סאבאטיני מארגנטינה והכוכבת החדשה של ארה"ב, לורי מקניל.

[illegible]

פרוסט ישפוט במשחק האלופה

מאת יוסף חכם

שופטי הכדורגל חיים ליפקוביץ וצבי שריר יזניקו מחר את משחקי המחזור השלישי בליגה הלאומית.

ליפקוביץ ישפוט במשחק בין מכבי פתח תקוה למכבי חיפה ושריר ינהל את המשחק בין בני יהודה תל אביב להפועל פתח תקוה במגרש וינטר ברמת גן.

שאר שופטי השבת בלאומית: יצחק בן־יצחק (בית"ר תל אביב — הפועל צפרירים חולון), יעקב שייגר (מכבי ת"א — הפועל לוד), אריה פרוסט (הפועל ת"א — בית"ר ירושלים), דאוד סוהיל (הפועל כפר סבא — שמשון תל אביב), עובדיה בן־יצחק (מכבי נתניה — הפועל באר שבע).

בליגה הארצית יתקיימו מחר שני משחקים ובהם ישפטו עמית קליין (מכבי רמת־עמידר־מכבי שעריים) וגבי פרץ (הפועל בת־ים — הפועל יהוד).

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות. 08.05 שעת כושר. 08.15 יהדות — מושגים היהדות — לשמוע קול שופר וכו'. 08.40 ראשית הקריאה — כלי טורות — ח'. 09.00 גיאוגרפיה של א"י — פני הארץ — ליד הגתל וכו'. 09.20 מדעי הטבע ז'־ט' — היש חיים במים? 10.10 אנגלית ה'. 10.30 הגיל הרך — מה פתאום — לראש השנה. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערבית — ערבית מדוברת ד־ה'. 11.30 מרחבא. 11.50 אנגלית ח'. 12.00 מדעי הטבע — על יסודי — התפשטות מתכות בחום. 12.25 אנגלית ט'. 13.00 הסטוריה — מתולדות ישראל — הרודיון. 13.30 מוסיקה. 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות. 14.05 כלי טורות — ר'. 14.30 קשר משפחתי. 15.10 רחוב סומסום. 15.40 שעת כושר. 15.50 מאתיים שניות למועצת הלול. 16.00 זהרות — שידור חי. 17.00 ערב חדש — מנחה דן מרגלית. 17.30 ריק"ריק „מחיות". 18.00 „הבילבולים" — סדרת הנפשה של וולט דיסני עם הפרק: „דבוראי" והזעיר המכושף". 18.25 „פסוקו של מקום" — מבט אל אשקלון. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 למשפחה (ערבית). 19.00 „מבשר" תוכנית דיון שבועית בענייני אקטואליה (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 מבט ספורט. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.35 „אף פעם לא מאוחר" הפרק 11 „עשה כמו ידיך" — הסטר מומחית מומחה, כדי שיפשף את הבית, אולם מתברר, כי לסרבה הצער המומחה אינו מפנין מומחיות רבה. 22.00 „ריגול למען החברים" — סרט תעודה. סרט תיעודי החושף עדויות על פקיד זוטר במשרד התעשייה והמסחר הבריטי. אשר מסר חומר מסווג לצ'כים. בסרט עדות של צעיר אחר, אשר הצ'כים לא הצליחו לגייס לשירותיהם. החומר המצולם שימש את ה„סקוטלאנד יארד" לצורכי החקירה. לאחר השידור נעצר הצעיר לחקירה. 22.50 „פרקליטי אל־איי" — הפרק האחרון: „מתנות חג המולד". 23.35 „הגיע זמן לשוב" לקראת ראש השנה. אבשלום קור מספר בפתח הלשון השבועית שלו על „הבן יקיר לי" — שיר לראש השנה". חדשות הלילה.

ערוץ 2

08.30 שידור ישיר ממשפט דמיאניוק. 19.00 רוני יכפת לי 19.30 תקציר משפט דמיאניוק 20.00 תצפית: 1. פסיכומטריה 2. נמ"ר 3. טיול בחרמון. 20.30 ארג'ינו למסתתר — רקדני להקת הבלט הלאומי ההולנדי.

רדיו

קול המוסיקה

06.01 „צלילי בוקר" 07.09 „בהאזנה נינוחה" — מיצירות: מונטוורדי, ויולדי, מוצארט, היידן ופרוקופייב. 09.00 „קונצרט בוקר" — מיצירות: מוצארט, באך, ברהמס, דביסי ומנדלסון. 11.57 „פינת השיר" — משירי ש. שלום 12.00 „מן הרפרטואר" — מיצירות: וויליאם בירד, ג'ון דאולנד ובריטן 13.05 „בהאזנה נינוחה" — כרוביני: פתיחה „אנקריאון"; רודריגו: קונצ'רטו פסטורלי לחליל ותזמורת; בטהובן: שישיה במי־במול מג'ור לשתי קלרניתות, שתי קרנות ושני בסונים; פרסל: שקון בסול מינור לתזמורת כלי קשת; רחמנינוב: קונצ'רטו מס' 3 ברה מינור לפסנתר ותזמורת. 15.00 „מפגשים מוסיקליים" 16.00 „אתנחתא" (ש"ח) לנורית ואמנון סילבר־צ'לו ופסנתר: פרסקובאלדי — קסאדו: טוקאטה ברה מג'ור; בטהובן: סונטה מס' 3 בלה מג'ור אופ. 69; ע. פרטוש: „זכור" סוק: כלרה וסרנדה, אופ. 3; מרטינו: ווריאציות על שיר־עם סלובאקי; סקריאבין: פנטסיה, אופ. 28. 17.30 „קשת של צלילים" — הידין: קסטין ברה מג'ור לגיטרה כנור וצ'לו; שלישיית סמנתה. 18.00 „פורטרט" — מריה קאלאס וג'ו די סטפנו. 19.00 „מוסיקה קלאסית קלה". 20.05 „אינטרלוד" — רצף מוסיקלי. 20.27 „פינת השיר" 20.30 „קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית י—ם רשה"ש; ויולדי: „סתיו" ו„חורף" מתוך „עונות השנה"; שומאן: סימפוניה מס' 3 „ריינית"; לאון שידרובסקי: „עקיבא בן יוסף"; צלמנן: שלישייה ל־3 חלילים. 22.00 „אנתולוגיה" — משירת דויד גסקוין — המשורר הסוריאליסט האנגלי בן זמננו עם המשורר והמתרגם גיורא לשם. 22.30 „ג'ז קלאסי" — „דור הזהב" — אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות (ש"ח) רביעיית בוש ביצירות שוברט: פנטסיה ברו מג'ור רביעייה ברה מינור „העלמה והמוות".

רשת א'

05.03 „חוגה" — עם גבי הגרל 08.27 משפט דמיאניוק — שידור חי מ"בנייני האומה" בירושלים 15.06 „בראש צעיר" — מגזין יומי לילדים, לקבצי נוער. 16.20 „תאחיפושיה השתחווה" — „מדעתן למתקדמים" (ש"ח). 16.05 „ארץ לא נודעת". 17.06 תרבות ותכנית בצרפתית 17.30 תרבות תכנית בצרפתית 18.00 „מינחת ערב" 18.30 שידורים לעולים 22.05 „יש לי חלום" — עורך ומנחה יובב כץ, עם ד"ר אבשל לוי [illegible]

רשת ב'

07.00 „הבוקר הזה" 08.05 „עושים עניין" — עם גבי גזית ושלום קיטל 09.05 „כתב הבוקר" — עם בובי הארין 10.05 „כל צבעי הקשת" — מגזין יומי 12.10 „אלו־האלף" — [illegible] 13.05 [illegible]

„היום" — חדשות ומוסגים 14:06 „לראות או לא לראות" — יומן חדשות לתרבות ולאמנות 14:30 „בת צחוק" — הווי והומור 15:06 „רגעי קסם" 16:05 „יומן כלכלה" 16:30 „על מספרים ואנשים" — מגזין ומשק והחברה 17:05 „שירים ושיעורים" 17:55 „קראתי ספר" — קוראים ממליצים 18:06 „מדרום לסמבטיון" — עם יהודים ועל יהודים בדרום־אמריקה 19:00 „היום וזה" 19:35 שירים עבריים 20:05 „שורשים" — שבועון לענייני פולקלור ועדות. 22:05 „שירים מדרום־אמריקה" 23:05 „מדרום לסמבטיון" — עם יהודים ועל יהודים בדרום אמריקה — דיון בהשתתפות מומחים ובכל פתוחו „אמריקה הדרומית" — „הרבשת האבודה" האם יש עתיד לקיום יהודי של ממש בדרום־אמריקה 01:08 „מדרום לסמבטיון" — עם יהודים ועל יהודים בדרום־אמריקה — שידור מיוחד ליהודים בדרום־אמריקה בנושא „עליה, קליטה, שיכון, תעסוקה ועוד. שידור חי

גלי צה"ל

06:05 צלילי בוקר 06:30 „מוקדים עיר" 07:07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08:00 בוקר טוב ישראל 09:05 „אילה בוקר" — עם אלי ישראלי 10:05 „מוסיקה" — עם אורלי יניב 11:05 „נכון לעכשיו" — עם יוסי עבארי 13:05 „אחר אחר" — להיטים עבריים. עורכת ומגישה שירה גרא 14:05 „רו רה יומי" — עם רני קרפל ורוני לנץ. 15:05 „שירים לחג" — עם ארז טל 16:05 „ארבע אחרי הצהריים" — שעה של שירים עבריים. 16:54 „באופן מילולי" —פינתו של אבשלום קור 17:00 „ערב טוב ישראל" 18:05 „שעה קלה על כלכלה" — עם שמואל נחושתן 18:57 הודעות לחיילים 19:05 שירים עבריים 20:05 „40 שנה לאוצר החייל" — תכנית מיוחדת במלאת 40 שנה לבנק אוצר החייל (ש"ח) 21:00 מבט לחדשות 21:30 לילה לא שקט 22:05 „על הדבש ועל הכיסאק" — שירים שהחבר'ה אוהבים 23:05 „עשרים וארבע־היום שהיה" — עם ירון וילנסקי 23:55 „שיחת חצות" — עם רפנה שרפמן — יו"ר הועדה לזכויות האדם במפלגת העבודה. 00:03 „ציפורי לילה" — עם אלי ישראלי. 02:05 „לא רוצים לישון" 05:05 צלילי בוקר — שירים עבריים.

שידורי צה"ל 2

19:03 „רדיו רדיו" — עם יואב קוטנר 20:05 „סנכבכבסיס" — שידור ישיר מעיר הנוער '87. 22:05 „הפסקת עשר" — עם מיכל ניב 23:05 „קול הג'אז הזה" — עורך ומגיש: רני קרפל

רשת ג'

00:04 „בחזרה לאושר" — להיטים וותיקים 07:07 „שיר בכיתר בטוקר" — שירים עבריים 09:05 „מה כבר תשעו" — עם אבי אתגר 10:05 „דברים טובים" — עם שמידה אימבר 11:05 „שבעים מי יורעו" — שירי שנות השבעים 12:05 „אהבה יומיומית" — עם יוסי סיאס 13:05 „רק בימי תול" „לי ולך" — שיר וברכה 15:05 „חרש, חדיש ומחודש" 16:05 „הצגה יומית" — עם יקיר אביב 18:05 „קוליבו" — שבועון סוף 20:05 „סימני דרך" — שירים עבריים 21:05 „מופע רוק" 23:05 „הלילה הוא שירים"

קולנוע

תל־אביב

4.30, 7.15, 9.30

אסתר: לוחם עם כבוד 5, 7.15, 9.40
אורלי: משמ' מלודר 3, 7.15, 9.30
בן־יהודה: כלא הילטון 4.30, 7.00, 9.30
גת: בלוז לחופש הגדול 3.15, 6.15, 9.15
גורדון: השכונה שלנו 7.00, 9.30
דקל: האלמנה השחורה 5, 7.15, 9.30
דרייב אין: נינג'ה אמריקאי 3 7.45
הוד: צעיר מכדי למות 5, 7.15, 9.30
לימור: חרש: המורד 4.30, 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א: מותו של סוכן 7.30, 9.30
4.30, 7.15, 9.30
סינמה 1: ילדים חורגים לאלוהים 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: 007 באזור מסוכן 5, 7.15, 9.30
פאר: לא שם זין 5, 7.30, 9.30
פאריס: לא יכולה בלי זה 12, 2, 7.15, 9.30
רביבקן:
חן 1: פגישה עיוורת 5, 7.30, 9.50
חן 2: ליבו של אנג'ל 5, 7.25, 9.45
חן 3: הנוכל האוהבת והמאוהבת 5, 7.40, 9.45
חן 4: נשק קטלני 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: אני והחברה 11, 2, 5, 7.40, 9.45
שחף: סוד ההצלחה 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: שומר ראש 5, 7.15, 9.30
תכלת: תהנות מעבר לפינה 4.30, 7.00, 9.35
לב 1: המשפחה 2, 4.30, 7.15, 9.50
לב 2: גברים גברים 2, 5, 8, 10.00
לב 3: ימי הרדיו שעות: כמו לב 2
לב 4: נרדפי החוק 2, 5, 7.50, 10.00

רמת־גן

ארמון: פגישה עיוורת 4, 6.40, 9.30
לילה לא שם זין 7.15, 9.30
ארמון: לוחם עם כבוד 5, 7.30, 9.45
רביבקן:
גן 1: הנוכל האוהבת והמאוהבת 5, 7.20, 9.40
גן 2: בלוז לחופש הגדול 5, 7.20, 9.40
גן 3: אני והחברה 5, 7.30, 9.40
גן 4: לבו של אנג'ל 6.15, 9.15

ירושלים

אדיסון: שומר ראש 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: בלוז לחופש הגדול 4.30, 9.15
בית אגרון:
וולט דיסני — במבי 16.30
ג'יימס בונד—אתה חי רק פעמיים 18.15
חטיפה נעימה 20.15
נערי הכרך 22.15
הדרי אלן — בננות 24.00
כפירו: סוד ההצלחה 4.00, 7.00, 9.30
אורגיל: כייבי אריזונה 4.30, 7, 9.15
מיטשל: גבר מאוהב
סטודיו: ימי הרדיו
תהירות: סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: לא שם זין
אור 2: צעיר מכדי למות
אור 3: תמיד
אור 4: גבר כהונה
אור 5: קוקה קולה קיד
עדן: נינג'ה אמריקאי מס' 3
תיאטרון ירושלים: שיחות מלוכלכות

חיפה

אורה: צעיר מכדי למות
חן: התנות מעבר לפינה
עצמון 1: שומר ראש
עצמון 2: גבר מאוהב
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים
רון: משמ' מלודר
אמפי: רתובות של זהב
אורלי: בלוז לחופש הגדול
קרן אור המחודש: לא שם זין
פאר: לא שם זין

נתניה

שרון: הנוכל, האוהבת והמאוהבת
סטודיו: משהוא פראי

חולון

סביון: נינג'ה אמריקאי 3
מגדלור: לוחם עם כבוד
ארמון: קרוקודיל דנדי

בת־ים

עצמאות: עצמאות — סוד ההצלחה

הרצליה

היכל: נינג'ה אמריקאי 3

באר־שבע

חן: נינג'ה אמריקאי 3

פתח־תקוה

היכל 1: משפחת מלודר
היכל 2: סוד ההצלחה
היכל 3: שם הוורד

עפולה

כוכב: נשק קטלני

גבעתיים

רב: סוד ההצלחה

ראשון־לציון

רון 1: משפחת מלודר
רון 2: סוד ההצלחה

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ה' 17.9
אילוף הסוררת: 20.30
מאדמואזל ז'ולי: 20.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
מור — חביבה רייך 20

חולון
אהרון — הופיין 52, קופ"ח עין יהב

ירושלים
קופ"ח — כירסאת רוממה, רח' המ"ג 28

נתניה
קופ"ח מאוחדת — הרב קוק 11

פתח־תקוה
רסל — רח' רוטשילד 89

רמת־גן
מכבי — ז'בוטינסקי 71

תל־אביב
דיזנגוף — דיזנגוף 132
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7

חיפה
קופ"ח מכבי — יל"ג 6

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, טבריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244: חדרה — 22444

רכבות

מירושלים לבני־ברק ותל־אביב: בימים א'־ה': 14.00 בימי ו' וערבי חג: 13.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'־ה': 7.00
מתל־אביב לחיפה: בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש [illegible], תל־אביב - בימים ב', ה', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק - נשים, כירורגית, אורטופדית
הדסה ע"כ — ילדים, עיניים
בקור חולים — פנימית, אא.ג.

מוקד קופ"ח כללית

הבוקר ימסור מידע טלפוני בימים א'־ה' 08.00—20.00. בימי ו': 08.00—15.00. טלפונים: 03-433300, 03-433500.

יד ביד - ארגון קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה ירושלים - 02-243358, ת"א - 236037 (24 שעות), חיפה - 04-529488 (11.00—20.00), גליל מערבי - 04-922222

קו פתוח להורים במצוקה [illegible] טל. 222798. „קו שלום" [illegible] 03-221680 (24 שעות)

10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00
[illegible]
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשעות שלא [illegible]
[illegible] כתל־אביב — בימים א'־ה' 21.00—23.00 [illegible]
[illegible]
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה [illegible]
מרכז סיוע לנפגעות אונס [illegible]
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' [illegible]
ער"ן תל־אביב — טל' [illegible]
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' [illegible]
ער"ן חיפה — טל' [illegible]
ער"ן באר־שבע — טל' [illegible]
ער"ן נתניה — טל' [illegible]
סילוק משרדים [illegible]

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. [illegible]

מרחב תכנון מקומי
רחובות
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה בקשה למתן הקלה

בהתאם לסעיפים 146־150 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה של 13.5% בניה בקומה עליונה בבנין על חלקה 363 בגוש 3705 רחוב התחיה רחובות, כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 103.5 במקום 90% המותרים. הקלה בקומה נוספת כך שיהיו בבנין 4 קומות במקום 3 קומות המותרים. כל המעונין יוכל לעיין בתכנית הבנין, ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית, קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתון.

יחזקאל הרמלך, יו"ר
הועדה המקומית
לתכנון ולבנייה רחובות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה מקו הבנין שנקבע בבניני ברחוב הגבורה מס' 31 גוש 6150 חלקה 679 תיק בנין 6/10914 בקשה מס' 870788.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנית תל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי
טבריה

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965. ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה בקשה להיתר בנייה לתוספת שתי יחידות דיור בגוש 17484 חלקה 26 בעילוט. מהות ההקלה — המינהנה לא שומר על מרווח מינימלי מגבולות המגרש. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

סעיד ע. חק
יו"ר הוועדה

הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
נתניה

ניתנת בזאת הודעה לציבור לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה כי לועדה הוגשה בקשה להיתר בניה בגוש 8274 חלקה 226 רחוב עקיבא 31 הכוללת חריגה עד 6% מאחוזי הבנייה המותרים.

ניתן לעיין בבקשה האמורה ת.ב. 2780 ולהגיש התנגדויות מנומקות להקלה הנ"ל תוך 14 יום מפרסום הודעה זו.

י. אלרואי
יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 מרחב תכנון מקומי
„הדרים", הוד השרון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הדרים הופקד שינוי תכנית מתאר מקומית [illegible]

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית [illegible]

דב שרש, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה [illegible]

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 304 בגוש 8232 רח' אבנר בן נר מס' 17 בחריגה, כהקלה 1.0 — 1.1 מ' מקו בנין אחורי עם קיר ללא פתח בקומה א כלבד. בניה על הגג מעבר להקלה מאושרת בתכנית קודמת ובגוש 7933 חלקה 189 רח' נחמיה 1 בחריגות כהקלה: 0.67% בהירות המבקש (19.19) כולל בכל הדירות בבניין) ת.ב. 3462, 3920 את התכנית מס' 67/88, 361/87 ניתן לראות במשרדי הועדה.

התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלרואי
יו"ר הועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
„לודים"

רח' טשרניחובסקי 1 ת.ד. 89 רמלה
בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק ניתנת בזה הודעה שהוגשה בקשה להיתר בגוש 4612, 4611 מגרש 85 במושב ברקת ע"י מנצור סאלם.

מהות הבקשה: ליתן אישור להקלה בקו בנין צדדי בבית מגורים מרחק של 2.80 מ' במקום 3.00 המותר.

כל בעל קרקע או בנין או מחזיק בהם, הרואה עצמו נפגע כתוצאה מאישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש את התנגדותו המנומקת תוך שבועיים מיום פרסום זה לועדה המקומית „לודים" בציון כתובתו המדוייקת.

את תוכן הבקשה אפשר לראות במשרדי הועדה ברמלה.

יורם רבי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה „לודים"

הועדה המקומית לתכנון ובניה
מרחב רמת־השרון
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש: 6418 חלקה: 366 רחוב אוסישקין 59 המסומנת כאזור מגורים מסמרי בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה במספר קומות בבית מגורים בן 4 קומות הכולל 14 יחידות דיור מעל קומת חנויות הכוללת 5 חנויות.

ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל־11% ובמספר קומות של 4 קומות במקום 3 קומות.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון. את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

מ. ורבין, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לתכנית העיצוב 1680 למיקום הקולטים על גג היציאות ברחוב ז'בוטינסקי מס' 15 גוש 6960 חלקה 114 תיק בניין 3/194־015 בקשה מס' 870593.

בעל קרקע או בניין או המחזיק כזה שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי
הגליל המזרחי
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה לאישור [illegible] שינוי לתכנית מתאר מס' RP/50/42 [illegible]

גוש 15830 חלק מחלקה 37. עיקרי מטרת שינוי התכנית: ייעוד השטח להקמת תחנת תידלוק ומסעדה.

השינוי האמור בצורה שבו הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם תשריט המצורף אליו הופקד במשרדי הועדה [illegible] וכל מעונין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

יו"ר הוועדה המחוזית
לתכנון ולבניה — צפון

17.6.1987

בג"ץ התיר להסתדרות עורכי הדין במזרח־ירושלים לבחור לעצמה יו"ר וסיו"ר

עוד קבע בג"ץ: ניתן להפחית את הסכנה שהבחירות ינוצלו לחיזוק גורמים עויינים, כפי שטענה המדינה, ע"י הגשת רשימת מועמדים לאישור מפקד צבאי

בג"ץ ציוות על שר הביטחון ועל המפקד הצבאי של איזור יהודה ושומרון לאפשר להסתדרות עורכי הדין במזרח ירושלים לבחור בעצמה את יושב הראש שלה ואת סגנו, ולבטל את הצו הקובע, כי יושב הראש והסגן ימונו על־ידי המינהל האזרחי.

המדובר בעתירה לבג"ץ מסוף 1985, שהגישו ששה עורכי דין, תושבי מזרח ירושלים, המחזיקים ברשיונות עריכת דין ירדניים. עורכי הדין עתרו נגד החלטת שר הביטחון והמפקד הצבאי ביהודה ושומרון, שאסר עליהם להקים התאגדות מקצועית.

בעקבות הגשת העתירה, החליט שר הביטחון בפברואר 1986 לאפשר הקמת הסתדרות מקצועית לעורכי הדין, בתנאי שאת יושב ראש ההסתדרות וסגנו ימנה ראש המינהל האזרחי ביהודה ושומרון.

העותרים לא הסתפקו בכך וביקשו מבג"ץ להורות שהסתדרות עורכי־הדין במזרח ירושלים, היא זו שתמנה את יושב הראש שלה ואת סגנו. פרקליטות המדינה טענה, שיש חשש, כי הבחירות ינוצלו „לחיזוק כוחם של גורמים עוינים."

בג"ץ פסק, כי ניתן להפחית את הסכנה שהבחירות ינוצלו לחיזוק כוחם של גורמים עויינים כמו הגשת רשימת מועמדים לאישור מפקד צבאי, אישרו תקציב ההסתדרות המקצועית. עוד פסק בג"ץ, כי על המשיבים לשקול אפשרויות אלה ולא למנוע את הבחירות של ראש ההסתדרות על ידי חברי ההסתדרות.

בג"ץ פסק, עוד, כי חופש ההתאגדות הוא מעיקרי המשטר הדמוקרטי ואחת מזכויות היסוד של האזרח, זכות כמוה כחופש הציבור בחברה דמוקרטית. אך זכות זו הינה זכות מוגבלת, בתנאי שלא תפגע בסדר הציבורי. על הממשל הצבאי לערוך את האיזון בין שתיהן.

(עתים)

קיסר תומך בגיוס כספים בחו"ל ע"י ערבים לצרכי תרבות וספורט במגזר הערבי

מאת קאסם זויד
כתב „על המשמר"

„ההסתדרות חותרת לשוויון מלא לחבריה הערביים", הודיע אתמול מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, במהלך ביקור שערך בישובים ערבים בגליל המערבי.

קיסר אמר עוד, שההסתדרות היתה ונשארה „החלוץ הראשון בין כל מוסדות המדינה, שצעדה צעדים רציניים בדרך לשוויון."

קיסר סיפר, כי קרן הצמיחה ההסתדרותית סייעה עד כה בהקמתם של חמישה מיפעלים במגזר הערבי. קיסר, שביקר בשפרעם, טמרה וסח'נין, נפגש עם פעילי ההסתדרות הערביים באזור ועם נציגים של ועדי העובדים במפעלים המקומיים.

קיסר הבטיח, כי קרן הצמיחה תסתייע בכל יוזמה מקומית להקמת מפעלים שיתופיים ופרטיים. קיסר הרגיש, שמטרת הקרן היא לספק מקומות עבודה לפועלים, יהודים כערבים.

קיסר הבטיח לתת יד לכל יוזמה של אישי ציבור ערבים, לרבות פעילי ההסתדרות הערבים, לגייס כספים בחו"ל לצורך הקמתם של מרכזי תרבות וספורט במגזר הערבי.

קיסר הרגיש: „אני בדיעה שיש לעודד יוזמות מעין אלה ולא להסתייג מהן כפי שנוהגים בדרך כלל מוסדות ממשלתיים".

שר הקליטה חושש מ„השתלטות ערבים בעזרת ממונם על אדמות הלאום בצורה עקיפה"

מאת יהודית צור, כתב „על המשמר"

קיים תהליך חמור בישובי קו העימות, ש„הערבים הנהנים מממון רב משתלטים על יבולים עוד בטרם זרעתם", אמר אתמול שר הקליטה יעקב צור בתום סיורו בישובי קו העימות. „זהו תהליך שלילי ומסוכן של השתלטות הערבים בצורה עקיפה על אדמות הלאום".

לדברי שר הקליטה, הוא ראה בישובי קו העימות, בתום סיור, מצב קשה. נודע לו, שתושבים רבים עוזבים את המקום ואחרים ממתינים בתור, כדי לעשות כמותם בגלל המצב הכלכלי החמור.

השר צור גילה, כי עולים המגיעים מבירתם לא יישלחו עוד למרכזי קליטה על פי החלטת פקידי המשרד. לדבריו כל עולה יוכל להחליט לאיזה מרכז קליטה יילך. במידה שלא יהיו מקומות קבועים באותו מקום הוא יהיה רשאי לשהות בבית מלון על חשבון משרד הקליטה עד שימצא דיור מתאים עבורו בשכירות.

משמעות השינוי, שהעולה יוכל לשהות עד שנה במימון המדינה, או בבית מלון, או בדירה שכורה, עד שימצא מקום במרכז הקליטה שהוא רוצה.

ג'אז בנמל אילת

גם אילת רוצה פסטיבל ג'אז. מ־31.10 עד 3.11 ייערך בנמל אילת „פסטיבל הים האדום" בהשתתפות להקות והרכבי ג'אז מן הארץ והעולם. תקציב הפסטיבל מסתכם בכ־300 אלף דולר. המארגנים מקווים ל־50 אלף צופים. בין האמנים מחו"ל שיופיעו בפסטיבל טיטו פואנטה, מייקל ברקר, מל לואיס, ג'ון טיילור והחצוצרן רד רודני (בתמונה).

מצפה שלם מארגן טיולים מסחריים לעזאזל

„לך לעזאזל". הדבר אפשרי ברכב מדברי מיוחד המופעל על ידי המרכז הבינלאומי לתיירות מדברית של קיבוץ מצפה שלם שלחופי ים המלח. בסיורים מיוחדים אלה, שהם למעשה סוג חדש של תיירות מדבר, ניתן להגיע להר עזאזל, משם נהגו להשליך את השעיר לעזאזל, לתהום, בימי קדם.

הסיורים נערכים מטעם המרכז בבית ההארחה של הקיבוץ „מצוקי דרגות", שבשנה האחרונה אירח קרוב לעשר אלפים אורחים, מהם 60 אחוז תיירים מחוץ. טיולי המדבר של הקיבוץ מוכרים טוב יותר בגרמניה ובארצות הברית מאשר בקרב הציבור בישראל, אמר ארנון בירן, רכז הענף בקיבוץ.

סוף שבוע עם
הארץ
עיתון לאנשים חושבים

איידס
שלושה קולות באפילה/רומן פריסטר
גר זאב עם כבשו?
מועצה ליחסי חילוניים־חרדים
מגשה כוחה/נדב שרגאי
גאולת קרקע בימינו תחקיר/גדעון אלון
ערבים בישראל: בין שתי ערים/דן כסלו
יואל מרקוס על אלוהים ● זאב שיף על מי מפחד מערפאת ● א. שווייצר על הצלחות רייגן ● אייל ארליך על אותסאן הגדול ומשה הקטן
מקורות מדיניים/עקיבא אלדר ● שטחים ואנשים/אורי ניר ● חריקות/זאב יפת ● בספת ● הטלוויזיה של השבוע/חדה בושס

מפקד אח"י „אילת": מעריץ את אלי גבע

מאת כתב „על המשמר"

האם הוטבעה המשחתת „אילת" לפני 20 שנה בגלל מחדל מודיעיני או בשל החלטות מוטעות של המטכ"ל? בתחקיר המתפרסם בגליון ראש השנה של „מוניטין", אומר סא"ל (מיל.) יצחק שושן שהיה מפקד המשחתת: „אני מעריץ את אלי גבע. לפחות יש לו מצפון נקי. אני שקלתי אז לפנות לרמטכ"ל, יצחק רבין, ולהתלונן בפניו על שהורידו מהאוניה אמצעים חיוניים שמצד אחר יכלו להגן עליה ומצד שני יכלו לשפר את איכות הסיור. לא קיבלנו היזון חוזר למידע שהעברנו. כשהיינו חוזרים, ראש ענף מבצעים וראש ענף מודיעין לא תחקרו אותנו. אפילו ראש ענף תחזוקה לא שלח את אנשיו לבדוק את מצב האוניה אבל מה, פחדתי על הקריירה שלי".

עוד נאמר בתחקיר של „מוניטין", כי שתי ידיעות מודיעיניות, שהגיעו בבוקר ההטבעה, ה־21.10.67, על יציאת סטי"לים מצריים מנמל פורט סעיד, לא נראו לקצינים התורניים באמ"ן כחשובות במיוחד.

מהתחקיר עולה גם כי חיל הים התבסס על הערכה מודיעינית, שהוכחה כמוטעית, בדבר סבירות נמוכה של הפעלת הטיל „סטיקס" שנמצא בידי חיל הים המצרי. אמ"ן והמודיעין הימי סברו, שהטיל עדיין איננו בכושר מיבצעי ושחצי המצרי חסר את הידע להפעילו.

בתחקיר מתבטאים לראשונה בנושא „אילת" חיים ברלב ושלמה הראל, מי שהיה מפקד חיל הים באותה התקופה.

חריש מתנגד לעקיפת משפטני משרדי הממשלה

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, אמר, כי הוא מתנגד לכל דרך של עקיפת יועצים משפטיים במשרדי הממשלה, בדרך של העסקת עורכי דין פרטיים וקבלת עצות משפטיות במשרדי הממשלה מפי עורכי דין פרטיים ולא מהיועצים המשפטיים של המשרדים.

חריש דיבר ביום עיון של יועצים משפטיים בשרות המדינה, שנערך אתמול בנווה אילן הסמוכה לירושלים. המפגש נערך ביוזמתו של חריש ונדון בו המעמד של היועצים המשפטיים בשרות הציבורי.

היועצים המשפטיים קבלו בפני חריש על כך, שהם חסרי מעמד עצמאי וחסרי תנאים בסיסיים לעבודה תקינה. חריש אמר, כי יפעל לשם תיקון המצב. הם גם קיבלו בברכה את ההצעה להקים פורום קבוע של יועצים משפטיים בשרות המדינה שיתכנס בתדירות גבוהה.

(עתים)

מחר ב"על המשמר"
ובמוספו השבועי חותם

★ פרשת גיורא צור – הפיטורים מהטלוויזיה – רונית מורגנשטרן ואתי רונאל
★ מסעות האמפיריור ביבשת הגדולה – דליה רפאל, וושינגטון
★ מה מאחורי ומלפני התפטרות תא"ל סנה – פנחס ענברי
★ גם לאבק יש תקן – ורד לוי
★ סופו של מהפכן – יהודה צור
★ „יש דיבור": כמו אגדה
★ פוקוס אישי: נועם שפנצר, תאלד חליפה, גדי יציב, עדנה רזי, יהודה להב, גדעון ספירו, גיורא מנור
★ דני ורט – קולנוע; דורית קדר – תערוכות; יעקב רבי – עוד הרהור

בחותם

ה„לביא" – הצלחה תקשורתית
הלביא לא יטוס, אך מינהל התקשורת הרקיע שחקים – מאת עודד ליפשיץ

★ מע"ש – אימת המפלגות – התארגנות פוליטית של עיירות־הפיתוח ושכונות המצוקה – מאת אהוד דור

הלגיונרים – ותיקי לגיון הזרים היהודיים מעלים זכרונות – מאת עמירם כהן

★ לעשות כיף בכף הצפוני – בטיול מאורגן לכף הצפוני – מאת זהבה מוזס
★ תשקפת חדשה – 30 שנה לניו־אאוטלוק – מאת אהוד דור
★ פסלי נועם – גבעת קומי שמעל עין־הוד הופכת לגן פסלים – מאת חיים מאור
★ קשר השירה – ישראל אלירז – משורר, מחזאי, סופר, ספר שירים חדש – מאת חיים מאור
★ יהודים במוזיאון – שיחה עם אוצרי שני מוזיאונים, ניו־יורק ופילדלפיה – מאת דורית קידר
★ צלם צבאי – 40 שנות צילום ב„במחנה" – מאת צלמים צבאיים
★ מדורים וטורים – חלו חותם
★ שלום־בית – מאת חיה יוסף
★ טורים מאת: עודד ליפשיץ, יהודה צור, זאב צחור, ישראל זמיר, אלי הכהן, כנו, שמואל בונים, רחל ארבל
★ גלריה עתון – מאת חיים מאור

במדור הספרותי

אסתר קמרון: לתפוס את העולם מבפנים (על שירי ר.מ. רילקה)

★ איזה פולניש: מי שיש לו, מי שאין לו (על „ביש. ובאיך להמינגווי")
★ פרק מן הספר „עולם ומלואו", שיחות עם ליובביץ, מאת מיכאל ששר

טלקס

● מרכז טכנולוגי ראשון במגזר הערבי יוקם בשפרעם

מרכז טכנולוגי ראשון מסוגו במגזר הערבי יוקם בשפרעם. על כך החליטה אתמול הנהלת הקרן לעידוד וטיפוח החינוך המקצועי־טכנולוגי במגזר הערבי.

עיריית שפרעם החליטה להקצות 30 דונם להקמת המכון.

הקרן לעידוד החינוך הטכנולוגי במגזר הערבי הוקמה לפני שנתיים בתמיכתם של שר־החינוך והתרבות יצחק נבון והשר עזר וייצמן. הקרן הצליחה לגייס תרומות להקמת המכון הטכנולוגי ממוסדות צדקה ותורמים פרטיים מגרמניה המערבית.

הקרן גייסה כספים גם מתורמים ערביים בארץ וסיפקה השנה ציוד טכנולוגי לבתי־הספר המקצועיים הערביים בשווי של כ־300 אלף דולר. קאסם זייד

● יום כיף של „לב אל לב"

מפגן מרהיב של צניחה חופשית בהשתתפות חברי מועדון צניחה יעמוד במרכז אירועי יום הכיף, אותו מקיימת אגודת „לב אל לב ישראל" ב־13 באוקטובר (חול המועד סוכות).

יוסף מילוא, מנכ"ל האגודה, מסר, כי זו השנה השנייה שהאגודה מקיימת אירוע כיף בפארק אפק. המשלב צעדה לבריאות הלב עם אירועים בפארק.

בשנה זו יורחבו האירועים ויכללו מסע אופניים ב־6 צירים מ־6 נקודות מוצא במרכז הארץ. (שע"ה)

● פיקניק לקשישי ת"א בפארק הירקון

מאות קשישים חוגגו אתמול במסגרת שבוע „גיל הזהב" של עיריית תל־אביב בפיקניק המוני בפארק הירקון.

הבילוי בפארק כלל הופעות של להקות ממועדונים של קשישים וכן הופעה אורחת של עופרה חזה.

הקשישים קיבלו גם את המדריך „דפי גיל הזהב" שהוא מדריך ההנחות והחטבות לבני 60 פלוס, שהופיע לראשונה בהוצאת „דפי זהב" בברכת המועצה הציבורית למען הזקן. (עתי"ם)

תיקון טעות

בכותרת הידיעה ב„על המשמר" מאתמול, על מעצרם של דוד ויוסף חכמי, נפלה טעות מצערת. השניים אינם אחים, כפי שפורסם, אלא אב (דוד) ובנו (יוסף).

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו

הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים כזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לתוספת אחוזי בניה לשמוש חורג ממגורים למרפאת שיניים בקומת קרקע ברחוב העבודה מס' 36א' גוש 6934 חלקה 152. תיק בנין 036־21/7, בקשה מס' 870816.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במסים זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין בתכתו המדויקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

יוסף ודוד חכמי שוחררו בערבות ונכסיהם עוקלו

יוסף ודוד חכמי התייצבו אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב ושוחררו שם בערבות עצמית ועיקולים על נכסיהם בסך 10 מיליון ש"ח. כן הוצא נגדם צו עיכוב יציאה מהארץ.

יוסף חכמי (42), מנכ"ל חברת הביטוח פניקס ואביו דוד חכמי (68), המשמש כיו"ר מועצת המנהלים של „הפניקס", חשודים בגניבה ע"י מנהל, רישומים כוזבים במסמכי תאגיד והפרת אמונים.

כזכור, נפתחה נגד השניים חקירה מקיפה לפני מספר חודשים, בקשר לחשרות לעבירות כספיות־פליליות בהיקף ניכר בחברת הברוקרים פי"ט בה היו פעילים ומילאו תפקידים בכירים.

שלשום נקראו השניים לחקירה מחודשת על־ידי שלטונות מס הכנסה ואנשי היחידה הארצית לחקירות הונאה במטה המשטרה. הם הובאו באותו ערב בפני שופט שלום בביתו בתל־אביב, כדי להוציא ווי־צו מעצר, ובאי־כוח המדינה הסכימו לשחררם בערבות גבוהה. השופט הורה להם להתייצב ביום אתמול בבוקר בפני השופט התורן הדן במעצרים בבית משפט השלום בתל־אביב.

ואכן, אתמול לפני הצהריים הופיעו בפני השופט יצחק בראו"ן בני משפחת חכמי וסניגוריהם. הדיון המשמך נסב בעיקר על גובה הערבות שתינתן ע"י החשורים בעת שחרורם.

רישומים רטרואקטיביים

עו"ד נוימן ממשרד מס הכנסה טען בפני השופט, כי דוד ויוסף חכמי ביחד עם מנהלי חב' פי"ט, י. סלנט וחגי בליך שנמלטו בשעתו מהארץ, ביצעו, או לפחות ידעו, על רישומים רטרואקטיביים בחשבונותיהם האישיים. כך שניירות הערך שניקנו מחב' פי"ט נרשמו לאחר פרק זמן ארוך כאילו ניקנו בחשבונותיהם. בשיטה זו, טען החוקר, הצטברו רווחים במיליוני דולרים בחשבונותיהם האישיים, מאחר ששערי אותם ניירות־ערך עלו מעלה, פי כמה משערים בשעת הקנייה המקורית.

נוסף לכך, טען עו"ד נוימן, קיבלו בני משפחת חכמי מחב' פי"ט בשנים ב־1982 אשראי לצורך קניית ניירות הערך הנ"ל. באותן שנים, של אינפלציה משתוללת, היתה יתרת חשבונם של יוסף חכמי מאותו חוב ביתרת־חובה שקלית — אך הם לא חוייבו בשיעורי האינפלציה ובערך הריאלי של החוב. בדרך זו, טען החוקר, הם גרמו לנזק של מיליוני דולרים לחב' פי"ט.

נוסף לכך, טען ב"כ שלטונות המס, אחראים דוד ויוסף חכמי להשמטת הכנסות מרווחי חב' פי"ט שהוגשו לשלטונות המס, בהיקף ניכר.

כפרו בכל החשדות

הסניגורים, עוה"ד יעקב ויינרוט וגד שטרן, כפרו בכל החשרות נגד השניים. עו"ד ויינרוט טען, כי החוקרים מנסים למעשה בהליך הנוכחי לעקוף ולסכל את החלטת בית־המשפט העליון, אשר דחה את רוב טיעוני שלטונות המס בפרשה זו.

אשר לעצם העניין, טען עו"ד ויינרוט שנכסיהם של החשורים כבר עוקלו בפקודת בית המשפט המחוזי הדן בתביעת כונסי הנכסים של פי"ט נגד חכמי. לכן מן הדין לדחות דרישת המבקשים ולשחרר את השניים ללא ערובות נוספות.

השופט בראו"ן הטעים, כי יש בהחלט עילה למעצרם של החשורים, שהרי מדובר בעבירות חמורות ובסכומים עצומים. אולם, מאחר שב"כ המדינה הסכימו על שחרורם בערובה, הורה השופט בראו"ן כי הם ישוחררו בערבות עצמית ועיקול נכסים ב־10 מיליון ש"ח.

ביחד עם דוד ויוסף חכמי, התייצב בפני השופט גם יצחק סאלם, מנהל נכסים בחב' הפניקס, החשוד בסיוע למנהלים בקשר להשמטת הכנסות ועבירות נוספות. גם הוא שוחרר בהסכמה, בערבות של 50.000 ש"ח. (עתים)

ילדה תינוק בריא אחרי שמתה מוות קליני

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

אורית שימשילשווילי בת 25 מבאר שבע, שמתה מוות קליני בחודש הרביעי להריונה והוגדרה כצמח, חזרה להכרתה בבית־החולים „סורוקה" בבאר שבע וילדה בסוף השבוע תינוק בריא.

אורית, אחות בבית החולים „סורוקה", שקלה 120 ק"ג והתקשתה להרות. היא נותחה ב„סורוקה" ניתוח לקיצור קיבה. רזתה והרתה. בחודש הרביעי להריונה חשה כאבים בחזה, ונגיעה עם בן זוגה אברהם לבית החולים „סורוקה". במעלית בית החולים איבדה את הכרתה. היתה בלי דופק והפסיקה לנשום. אחות שעברה במקום הנשימה אותה והיא הובהלה ליחידה לטיפול נשימתי נמרץ.

אורית סבלת כנראה ממום נסתר בלבה, והמוות הקליני שהיתה שרויה בו היה תוצאה של מום זה, בלי קשר להריון.

על־פי רוב מבצעים באשה הרה הפלה או לידה מוקדמת במקרה כזה, גם מחשש לשלומה וגם משום שהעובר עלול להיפגע. אולם מכיוון שאורית התקשתה כל־כך להרות הוחלט בעצה אחת עם הרופאים ובני המשפחה להמשיך בהריון. היא היתה מאושפזת משך חודשיים ביחידה לטיפול נמרץ לחולי לב מחשש לאירוע נוסף מסוג זה. הרופאים נמנעו מלתת לה תרופות כדי לא לפגוע בעובר.

אתמול השתחררה אורית מבית חולים כשבנה יקיר בזרועותיה. „אני אחות במקצועי, ואם היו מספרים לי סיפור כזה – לא הייתי מאמינה שזה יכול לקרות. לצאת מפה עם ילד בריא זה נס. עד שראיתי אותו שלם, בריא, עם שתי ידיים, ושתי רגליים לא האמנתי שזה יקרה," אמרה אורית.

המשטרה: סוחרים מהשטחים מציפים את תל־אביב בסמים

עשרות ערבים מהשטחים, בעיקר מעזה, הצטרפו בשנה האחרונה למעגל סוחרי הסמים באיזור תל־אביב, וזוהי תופעה חדשה שלא הכרנו אותה בשנים האחרונות", מסרו אתמול, בתידרוך לכתבי משטרה, ניצב משנה עמוס עוזאני, מפקד היחידה המרכזית במשטרת תל־אביב, ואנשי מיפלג הסמים ביחידה.

לדבריהם, כתוצאה מכך, חלה עלייה תלולה בכמות ההירואין והקוקאין המוחדרים לשוק. באיזור עזה קיים מספר גבוה מאוד של נרקומנים ולאיזור מוחדרים כמויות גדולות של הירואין ו„קוק פרסי", שחלק מהם מועבר לאיזור תל־אביב.

גילוי מעניין נוסף, סוחרי סמים רבים הן... יצאניות שעשו „הסבה מקצועית" על־מנת לזכות ב„הכנסה צדדית" נוספת.

מאז חודש אוגוסט חשף מיפלג הסמים 6 תחנות סמים גדולות. אחת מהתחנות לממכר סמים שנתגלתה היתה במרכז המסחרי בשכונת ג'סי כהן, שבחולון. זוהי היתה תחנה פעילה במיוחד שפגעה בחיי היום יום של תושבי השכונה. במקום נעצרו 20 איש, מתוכם 6 סוחרי סמים, שאחד מהם צעיר בן 17 וחצי.

לאחר המעצרים, התקשרה תושבת המקום ליחידה המרכזית ושאלה אם בנה הצעיר כבר רשאי לרדת ולהסתובב ברחוב בשקט. סיפרו אנשי המשטרה. (עתים)

מטען התפוצץ במתקן של בלוני גז

מטען חבלה קטן התפוצץ אתמול, סמוך לשעה 800 בבוקר במתקן מרכזי של בלוני הגז שבבית קומות ברחוב ש"י עגנון בבת־ים.

המטען הקטן הונח בין בלוני הגז בחצר הבניין והיה אמור, כנראה, להיות המאיץ שיפוצץ את בלוני הגז. למרבית המזל, לא התפוצצו בלוני הגז, לא נגרם כל נזק במקום, ולא נפגע איש.

חבלני המשטרה סרקו את האיזור ופוצצו בקבוק חשוד מתחת לבית נוסף ברחוב ש"י עגנון 52. (עתים)

לברוך וחיים כמיל והמשפחה
אתכם באבלכם הכבד
בנפול
אורן ז"ל
סניף מפ"ם רמלה
חברנו בהסתדרות פועלי המתכת
סיעת מפ"ם בהסתדרות
מרכז מפ"ם

עיריית חיפה — משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר 04־640775

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי:
משפ' בצלאל — לאשר תוספת בניה ברח' חביב רייק 7 חלקה 199 בגוש 11200, רמות־רמז. הבקשה כרוכה בעורף שטח בניה מעל למותר.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00־11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
איתמר ינוביץ, מהנדס העיר

בפלילים

מצוד בינלאומי אחר מוחמד שניר

משטרת ישראל פנתה לנציגות האינטרפול במצרים ולמשטרות נוספות באזור, במסגרת המצוד שהיא עורכת אחרי מוחמד שניר, החשוד בנסיון לרצח עד המדינה חסן כחיל מיפו, מסר אתמול נצב משנה עמוס עוזאני, מפקד היחידה המרכזית במשטרת ת"א.

כזכור, נפגע חסן כחיל ב־12.8.87 משני קליעי אקדח ואושפז במצב קשה בבית־החולים וולפסון. כחיל היה עד מדינה בפרשת הפיצוצים ובעקבות עדותו נידון מוחמד שניר, ל־12 שנות מאסר.

בית־המשפט העליון הקל בעונשו של שניר. הנדון שוחרר מתקופת המאסר, בעקבות התנהגות טובה. השתחרר שניר לאחר שהשפית שליש מתקופת מאסרו, ולפי החשד, זמן קצר לאחר שיחרורו ניסה לרצוח את חסן כחיל. (עתים)

הנאשמים בשוד הכספות כופרים באשמה

חמשת הנאשמים בפרשת שוד הכספות בבנק הפועלים בירושלים כפרו אתמול באישומים נגדם, כהיפתח משפטם בבית־המשפט המחוזי בירושלים.

הנאשמים הם יצחק דרורי, אורי סופר, ציון ישראל אפרים כהן ושמעון כהן. הם הואשמו בפריצה למרתף הכספות בבנק הפועלים בירושלים לפני כ־3 שנים ושדידת כ־100 כספות פרטיות שהכילו אלפי דולרים, חפצי חן ודברי־ערך.

החמישה נעצרו לפני כחודש ימים, בעקבות עדותם של שני עדי מדינה. מעצרם הוארך עד תום ההליכים נגדם ביום ב' האחרון ואתמול נפתח משפטם בפני השופט צבי כהן.

במהלך הדיון הקצר הודיעו הנאשמים שהם כופרים באשמה נגדם. המשך המשפט נדחה ליום א' הקרוב ובמועד זה יעידו עדי המדינה שחשפו את החמישה. (עתים)

עוכבו ההליכים נגד נאשם בנסיון חטיפה

מדריך ריקודי עם, משה פנקס מחיפה, נידון אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה לחצי שנה פיקוח של קצין מבחן ללא הרשעה, לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש עיכב את ההליכים נגדו באשמת נסיון לקשירת קשר לביצוע חטיפה על רקע רומנטי והעמידו לדין באשמת נשיאת אקדח ללא רשיון.

משה פנקס (41) הובא לדין לפני השופט מיכה לינדנשטראוס. התביעה טענה שבמחצית חודש פברואר השנה זמם להחטיף את חברתו שביקשה להפסיק את יחסיה עמו. הנאשם, אשר לא השלים עם כך, הצטייד באקדח, סכין וגרבי ניילון ופנה אל שני בני־מיעוטים בעיר התחתית בחיפה וביקשם לסייע לו בחטיפה. החטיפה סוכלה לאחר שהשניים ריווחו על המזימה למשטרה, טענה התביעה.

משה פנקס נעצר על־ידי המשטרה בטרם ביצע את זממו וברשותו נתפס אקדח שהחזיק שלא כחוק.

היועץ המשפטי יוסף חריש הורה לעכב את ההליכים המשפטיים בפרשת נסיון החטיפה וקשירת הקשר לבצע פשע, אך דחה את הבקשה לבטל את ההליכים בעניין אחזקת האקדח ללא רשיון. (עתים)

נערה התלוננה על רופא שביצע בה מעשים מגונים

משטרת נתניה פתחה השבוע בחקירה נגד רופא העובד במרפאת קופת חולים באחד ממושבי השרון לאחר שנערה בת 15 התלוננה במשטרה כי ביצע בה מעשים מגונים בעת ביקור במרפאה.

המתלוננת סיפרה לחוקרי המשטרה, כי ביום שישי האחרון הגיעה למרפאה עם תלונות על כאבי גרון. הרופא שבדק אותה ציווה עליה להתפשט וביצע בה מעשה מגונה. לאחר מכן הורה לה לבוא לביקורת ביום שני. הנערה עשתה כן והמעשה חזר על עצמו בביקור השני.

בצר לה סיפרה לחברתה, וזו יעצה לה לספר את הדבר להוריה. לאחר שסיפרה על המקרה לאביה הופיע האב בלוויית בתו והגיש תלונה במשטרת נתניה. (עתים)

אנו משתתפים בצערה של המשפחה
על מות עובדנו המסור
צבי בלומנפלד
בית הקיבוץ הארצי והעובדים

ליובל ארן והמשפחה
אתכם באבלכם במות
האם
עובדי ופעילי
גבעת חביבה

לאיציק ויסהוף
משתתפים באבלך על מות
אביך
בית השומר

עצרת תפילה בירושלים נגד חילול שבת

מאת כתב „על המשמר"

המפד"ל תקיים היום בשעה 17.00, עצרת תפילה המונית ברחבת בית הכנסת הגדול בירושלים תחת הסיסמה „קירוב לבבות ושמירת אופייה המיוחד של השבת בירושלים".

מארגני העצרת, ממרכז המפד"ל, מאמינים כי אלפי צעירים ובני נוער תלמידי ישיבות בני עקיבא ובנות האולפנות יעלו לעצרת.

המפד"ל מבטיחה „לא להבעיר צמיגים, לא לרתק כוחות משטרה, אך לומר כן לשבת, לא מוחלט לחילולי שבת וכן להסכמה חברתית".

בעצרת ישתתפו הרבנים הראשיים, שרים, ח"כים, ראשי ישיבות ומחנכים.

פרס: התע"א תגיש היום תוכנית במסגרת החלופות

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

„התעשייה האווירית אמורה להגיש הבוקר, בפעם הראשונה, תוכנית במסגרת חלופות צה"ל. מרובר בחלופות של כ־100 מיליון דולר".

דברים אלה אמר מ"מ ראש הממשלה ושר־החוץ שמעון פרס, שהיה אתמול אורח מועצת פועלי בית שאן וקיבל את עיטור יקיר ההסתדרות של המועצה.

עוד אמר מ"מ ראש הממשלה, כי מפעלי התעשייה האווירית בעיירי הפיתוח כמעט שלא ייפגעו. מפעל רארה בבית־שאן (שעסק בהספקת חלקים מתוחכמים ללביא) לא יצטרך לפטר, אלא לכל היותר 10 עד 15 איש.

בהתייחסו לתקרית האש בלבנון, בה נהרגו שלושה חיילי צה"ל, אמר פרס, כי זוהי התקרית המכאיבה ביותר מאז יצא צה"ל מלבנון. יחד עם זאת אין הוא רואה מקום לשינוי מדיניות הבטחון בצפון הארץ. זהו מחיר כבד מאוד אך בלתי נמנע, אמר פרס.

הוועדה לעניין המספנות תגיש בקרוב מסקנותיה

מאת קובי מנדל, כתב „על המשמר"

הוועדה ההסתדרותית שמונתה לדון באירועים שאירעו לפני למעלה מחודש במספנות ישראל, ושבעטיים פוטר יו"ר ועד הפועלים מישל אלמליח, תגיש את מסקנותיה בתחילת השבוע הבא.

לכתבנו נודע, כי מסקנות הוועדה יתייחסו להתנהגות ועד הפועלים בכללותו, ולא רק להתנהגות של יו"ר הוועד, או למכתב הפיטורין שקיבל ממנכ"ל המספנה. מועצת פועלי חיפה כבר הצהירה על התנגדותה לפיטורים.

במסקנות הוועדה תילקח בחשבון גם העובדה שחברי ועד הפועלים הפרו בהתנהגותם את מרות ההסתדרות.

כזכור, פוטר יו"ר ועד הפועלים מישל אלמליח בתחילת חודש אוגוסט על־ידי מנכ"ל המספנה זאב אלמוג, לאחר שחברי וועד הפועלים השתלטו במשך שלושה ימים על לישכת הדירקטוריון.

מועצת פועלי חיפה החליטה למנות וועדה בת שלושה חברים, שבראשם מרדכי זיכל, כדי לבחון את השתלשלות האירועים. הנהלת המספנות לא שתפה בוועדה וגם לא נתנה כל התחייבות מפורשת לקבל את מסקנותיה.

נבון: לא אתן לקצץ שקל אחד נוסף מתקציב החינוך

מאת כתבנו לענייני חינוך

„לא אסכים שיורידו אפילו שקל אחד נוסף מתקציב מערכת החינוך והתרבות במדינה. לא רק שאין עוד לקצץ. לדעתי יש להגדיל את תקציב משרד החינוך והתרבות בשנת התקציב הקרובה" — דברים אלה אמר שר החינוך והתרבות יצחק נבון בפגישה עם פורום ראשי ערי הפיתוח והמועצות האיזוריות בגליל.

בפגישה גילה שר החינוך כי הורה לאגף התקציבים במשרדו להכין דרישה לתקציב מוגדל שתוגש לממשלה במסגרת הדיונים על תקציב המשרד בשנת הכספים הבאה. „לא אוכל לשאת באחריות למערכת החינוך והתרבות במדינה אם יהיה קיצוץ נוסף", הוסיף השר.

השר נבון מסר, כי ב־8 השנים האחרונות פחת מספר שעות הלימוד בבתי־הספר היסודיים ב־9.2 אחוזים ובחטיבות הביניים ב־20.1 אחוז, והדבר גרם במישרין להיעלמות מקצועות הכשרה חשובים כגון מוסיקה, חינוך גופני, חקלאות ועוד. „אם יימשכו הקיצוצים" — הזהיר נבון — „נגדל בארץ דור של אנאלפביתים".

יו"ר ערי הפיתוח במרכז השלטון המקומי וראש עיריית מגדל העמק, שאול עמור, אמר, כי ראשי הערים לא השמיעו די את קולם נגד הקיצוצים. „לקראת תקציב השנה הבאה לא נחריש. נתגייס כאיש אחד כדי להיאבק בכל קיצוץ נוסף", אמר עמור.

שתי נשים בהריון ובעלה של אחת מהן נהרגו בתאונה בדרום

גבר נוסף ובנה של אחת ההרוגות נפצעו קשה

שתי נשים בחודשי הריון מתקדמים ובעלה של אחת מהן נהרגו בהתנגשות בין שתי מכוניות פרטיות שהתה אור לאתמול דרומית לאשקלון. גבר נוסף ובנה של אחת ההרוגות נפצעו קשה.

ההרוגים הם סמדר יחיא (25), מטילדה קרבני (28) ובנימין יחיא (25), תושבי המושב עצמונה. הפצועים הם אלי סלוק (25) ויוסף קרבני בן 3.

התאונה הקטלנית אירעה בכביש קצא"א בשעה 1 אחר חצות, כאשר מכונית „מרצדס" נוהגה בידי אלי סלוק (25) מאשקלון נסעה ממזרח למערב, סטתה ממסלולה והתנגשה חזיתית במכונית „סובארו" פרטית, נהוגה בידי יחיא בנימין (25) ממושב עצמונה.

שתי הנשים נהרגו במקום ואילו בנימין יחיא, נהג ה„סובארו" שנפצע אנושות, מת מפצעיו על שולחן הניתוחים בבית־החולים „ברזילי" באשקלון.

בני יחיא היה רכז גידולי שדה במושב עצמונה. סמדר אשתו, שניספתה אף היא בתאונה, נולדה במושב ינון. לבני הזוג שלושה ילדים מתחת לגיל 4.

מטילדה (שרה) קרבני התגוררה עם בעלה יהודה ו־3 ילדיהם במושב עצמונה מזה כשמונה חודשים.

רוכב אופנים נפצע בת"א

רוכב אופניים נפצע קל אתמול בצהריים בהתנגשות עם רכב בשדרות רוטשילד בתל־אביב.

התאונה אירעה לאחר שרכב מסחרי מסוג פיאט עצר בתמרור המורה לתת זכות קדימה. הצעיר שרכב מאחוריו על אופניו לא הבחין ברכב העוצר והתנגש בו בעצמה.

נער נפצע בנתניה

רוכב טילון בן 16 מנתניה נפצע קשה בתאונת דרכים בצומת שיכון וותיקים בנתניה.

הנער, טל שחר, נפגע על ידי טנדר שיצא משיכון הוותיקים בעיר ולא ציית לתמרור „עצור". הוא חסם את דרכו של הנער והתנגש בו.

נפצע אנושות בדיר־אל־באלח

נער, שתיקן את אופניו שלשום בערב בשולי הכביש בדיר אל באלח שברצועת עזה, נדרס על־ידי מכונית והועבר במצב אנוש לבית־החולים שיבא בתל־השומר. (עתים)

הרחבת כביש דרך בן־גוריון על־ידי עיריית גבעתיים בקטע מרחוב ריינס עד רחוב בן־צבי נחסמה על־ידי עיריית רמת־גן בהציבה אבן שפה לאורכו של הכביש. המחסום מונע את זרימת התנועה ומסכן את חיי הנוסעים. בצילום: נהגים מפנים את הכביש למעבר (צילום: רבקה פינדר)

האוצר דורש מההסתדרות למנוע מו"מ מפעלי בחברות הממשלתיות

תביעה זו וכן דרישת האוצר לשלם התוספת בשני תשלומים מנעה חידוש השיחות אמש

מאת א. קווה,
כתבנו לענייני עבודה

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים חברפלד, והממונה על השכר במשרד־האוצר, הלל דרואי, וויורשו יעקב דנון ימשיכו גם היום במגעים טלפוניים בנסיון לסיים את המו"מ בשירות הציבורי, וייתכן כי כבר הערב יוזמנו שוב הצוותים המורחבים.

אתמול אירעה תקלה תקשורתית ועניינית בין השניים: בשעות הצהריים הודיע משרד־האוצר כי הדיונים יחודשו בערב, אך מיד לאחר מכן הודיעה ההסתדרות כי אין דברים בגו וכי התנאים עדיין לא בשלו להמשך המו"מ.

לכתבנו נמסר, כי חברפלד ודרואי אמנם שוחחו את ערב יום אתמול לחידוש השיחות, אך שתי תביעות של האוצר גרמו לביטולן. האוצר דורש כי ההסתדרות תתחייב במסגרת ההסכם, כי היא עצמה תמנע כל דרישה מצד עובדי החברות הממשלתיות העיסקיות, כחברת החשמל, עובדי התעשייה האווירית ובזק לקיים מו"מ מפעלי. לדברי סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, מאיר גת, „לא יקום הדבר ולא יהיה. האוצר רוצה שאנו נכבול את ידיהם של עובדי החברות הממשלתיות ושנקבל את כל מנת הזעם, ולכך לא נסכים בשום פנים ואופן".

מחלוקת נוספת נסבה על שיטת התשלומים של התוספות, שיסתכמו ב־5% אחוזים. האוצר דורש כי התוספת תינתן בשני תשלומים, תשלום ראשון בחודש אוקטובר ותשלום שני בחודש מארס, אך ההסתדרות דוחה זאת על הסף.

יצויין, כי לגבי קיצור שבוע עבודה והפחתת מכסת שעות העבודה קיימת אמנם הבנה בין הצדדים, אך גם זאת עלולה להתגלות כרופפת עם חידוש המו"מ. נציגי ההסתדרות והאוצר מנהלים כל העת מגעים טלפוניים. במגעים אלה מעורבים גם הסגנים אפרים זילוני ומאיר גת וכן המזכירים הארציים בסקטור הציבורי.

מזכ"ל ההסת' הציונית ומנהל המרכז הספרדי לשעבר חשודים בשוחד וגניבה

חיים זוהר (62) מירושלים, מזכ"ל ההסתדרות הציונית ומנכ"ל קרן פינקס, ואדווין שוקר (52), שהיה מנהל המרכז הספרדי בירושלים ופעיל בתנועה הציונית, נעצרו אתמול, ל־7 ימים, כחשודים בעבירות שוחד, קבלת דבר במירמה, הפרת אמונים וגניבת סכומי־כסף גדולים מכספי המוסדות הציוניים.

השניים הובאו אתמול לבית־משפט השלום בתל־אביב והדיון במעצרם ארך כמה שעות. קציני היחידה לחקירות הונאה במטה הארצי, רפ"ק אלי עברון ופקד דני ישראל, טענו, כי האשמות נגד החשודים הן חמורות ביותר, ואילו הסניגורים טענו, כי מקור החשדות הוא בעלילה ואין להם כל יסוד.

רפ"ק עברון סיפר, כי חיים זוהר חלש בעשור האחרון, נוסף לתפקידיו המרכזיים כמזכ"ל ההסתדרות הציונית, על פרוייקטים בתחום החינוך בארץ ובגולה והיה מנהל־עמית ב„תוכנית המשותפת", שמתקציביה מומנו הפרוייקטים, בסכום של עשרות מיליוני דולרים.

על אדווין שוקר, החשב חוץ המתגורר בירושלים, נאמר, שקיבל בשנים 1982, במסגרת ניהולו את המרכז החינוכי הספרדי, הקצבות ל־4 פרוייקטים מקרנות המרכז וכן מקרן פינקס. בשנה האחרונה הוא פתח משרד פרטי לתיווך שירותים ומימון לקהילות ספרדיות מכספי ציבור ותרומות והמשיך למעשה בפעילות הציבורית בשטחים אלה.

יחסים של תן וקח

בידי המשטרה ראיות לכאורה, טען רפ"ק עברון, שבין שני החשודים קיימת מסכת יחסי תן־וקח רבת שנים, שבמסגרתה דרש וקיבל חיים זוהר מאדווין שוקר שוחד וטובות הנאה, בתמורה סייע זוהר לשוקר בפעולות תקשורות בתפקידו בקרנות השונות.

„בידינו ראיות לכאורה — טען עברון — ששוקר קיבל באופן שיטתי כספים במירמה מהתוכנית המשותפת, על־ידי דיווח כוזב לגבי אנשים שהובאו כביכול ארצה למטרות חינוכיות במרכז החינוכי הספרדי בבירה". כן חשוד שוקר, כי השתמש במירמה ב־15 אלף דולר מתוך 75,000 דולר שקיבל מקרן פינקוס למימון נסיעותיו להו"ל, זאת, בניגוד למטרה המוצהרת שלשמה ניתנו הכספים הללו.

לגבי חיים זוהר העלה קצין המשטרה חשד נוסף כי הוא דרש מהמזכירה שהיתה כפופה לו מספר פעמים שתקיים עימו יחסי־מין, תמורת אישורו להעלאתה בדרגה, שעות נוספות ואחזקת רכב. משלא נענתה לו — ביצע בה החשוד מעשים מגונים בכפיה ובתקיפות.

כמו כן חשוד זוהר בקבלת או דרישת שוחד מאנשים וגופים נוספים, שהחשדות נגדם טרם נחקרו, ולגבי חלק מהם הגיש הקצין חומר חסוי לידי השופט אהרון כהן.

סניגורו של זוהר, עו"ד בן־עמי, טען, שמקור החשדות נגד מרשו הוא בתלונה שהגישה מזכירתו בצדקיהו, אשר העלילה על מנהלה, כטענת הסניגור, ביצוע מעשים מגונים נגדה, והמעשים פליליים נוספים. „היא עשתה זאת בגלל אהבה נכזבת ורצתה להתנקם בו ע"י כך" טען עו"ד בן־עמי.

הסניגור כפר בכל החשדות נגד זוהר. (עתים)

העתונאים מבקשים להשבית מהדורת „מבט" הערב בגלל פיטורי צור

מא אתי רונאל,
כתבת „על המשמר"

ועד העיתונות־הפקה בטלוויזיה יבקש היום את אישורה של אגודת העיתונאים להשבתת מהדורת „מבט לחדשות" הערב בתגובה על פיטוריו של כתב הטלוויזיה בדרום גיורא צור, שלטענת הנהלת רשות השידור עבר במקביל לעבודתו בטלוויזיה ועד העיתונות־הפקה בטלוויזיה יבקש היום את אישורה של אגודת העיתונאים להשבתת מהדורת „מבט לחדשות" הערב בתגובה על פיטוריו של כתב הטלוויזיה בדרום גיורא צור, שלטענת הנהלת רשות השידור עבר במקביל לעבודתו בטלוויזיה בחברת „נגב תקשורת", שהעניקה שירותי פרסום ויחסי ציבור לפוליטיקאים ולאישי ציבור בדרום.

הוועד תובע מהנהלת הטלוויזיה למנות בורר מוסכם, שיבדוק את סוגיית הפיטורים, מכיוון שלכתב, כמו להנהלה, טענות קשות ואולי מוצדקות אלה כלפי אלה. ולטענת צור דווח כל עיסוקיו לממונים עליו וקיבלו את אישורים. אולם הנהלת רשות השידור מסרבת לחזור בה מהחלטתה בעניינו של צור.

אתמול חזרה הנהלת רשות השידור והזהירה, כי מי שיטול על עצמו את האחריות להאפלת המהדורה יטל על עצמו את האחריות להשבתתה המוחלטת של הטלוויזיה על־ידי הנהלתה. עוד צויין, שההנהלה מקווה כי ועד העיתונאים לא יצא להגנת עיתונאי שהפר כללים יסודיים של האתיקה העיתונאית.

באשר לטענת הוועד, כי צור הוא היחיד שפוטר שעה שעובדים בכירים רבים ברשת השידור מועסקים בעבודות פרטיות, אמר אתמול מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, כי ידוע לו על תופעות חמורות ביותר של עבודות פרטיות הנעשות על־ידי עובדים שלא ביקשו ולא קיבלו אישור כנדרש, ועל עובדים המנצלים את מעמדם בטלוויזיה להפקת רווחים פרטיים בדרכים לא כשרות. אולם, והול מה־1 בנובמבר יושם קץ לתופעה ושום עובד לא יורשה עוד לעבוד עבודות פרטיות, אלא באישור הממונים עליו והמנכ"ל, על־פי הנוהלים הקיימים ברשות.